

TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

f /MadenMO

@ /TMMOBMaden

MADENCİLİK BÜLTENİ

www.maden.org.tr

SAYI: 156 YIL: 2026 OCAK - ŞUBAT - MART

DOSYA

SAVAŞ, ENERJİ ve KÖMÜR

KRİZLER ÇAĞINDA
ENERJİ GÜVENLİĞİ VE
KAMUSAL POLİTİKALAR

Adaletin susturulmadığı, hukukun herkes için eşit işlendiği,
özgürlüğün ayrıcalık değil, hak olduğu bir gelecek umuduyla...
Dayanışmayla, mücadeleyle!

İyi Bayramlar

TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

TMMOB
Maden Mühendisleri Odası
Sahibi
Ayhan Yüksel

Yazı İşleri Müdürü
Veyis Sır
Yönetim Kurulu
Ayhan Yüksel
Bülent Toka
Veyis Sır
Mehmet Zaman
Pelin Kertmen
Alper Entok
Fatih Tütüncü

Yayın Kurulu
Fatma Arpa
Elif Torun Bilgiç
Gözde Sezer
Veyis Sır
Dilan Olağan Tuna
Mutlu Yakıcı İçli
Necdet Yalçınkaya

Tasarım: Gülendem Gültekin

Yayın Türü
Yaygın Süreli Yayın
3 ayda bir yayınlanır

Yönetim Adresi
Kültür, Yüksel Cd. No:40
06420 Çankaya-ANKARA
Tel: 0312 425 10 80 - 418 36 57
Fax: 417 52 90
maden@maden.org.tr
maden.org.tr

İmzalı yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

BAŞYAZI
03

DOSYA
05

GÜNDEM
29

ÜYELERİMİZDEN
37

KÜLTÜR SANAT
59

TOPLUMSAL CİNSİYET
69

BASIN AÇIKLAMALARI
98

GENÇ MADENCİ
104

TMMOB HABERLER
110

ODADAN HABERLER
116

ŞUBELERDEN HABERLER
121

METAL MADEN FİYATLARI
143

YİTİRDİKLERİMİZ
149

TMMOB

/TMMOBMaden

/MadenMO

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

Merhaba,

Madencilik Bülteni'nin 156. sayısı ile karşınızdayız. Bültenimizin bu sayısında 'Enerji ve Kömür' başlığı dosya konusu olarak belirlenmiş ve ayrıntılandırılmıştır. Son günlerde Soma, Tunçbilek ve Çan gibi büyük kömür havzalarındaki özelleştirmeler neticesinde kamusal üretimin tasfiye edilmesi çabası ve linyit işletmelerinin birer birer kapanmaya başlaması, bu temanın seçilmesinde belirleyici bir etken olmuştur.

Oda yönetim kurulumuz ve ilgili çalışma gruplarımız; danışma kurullarının ve 50. Genel Kurul hazırlıklarının yürütüldüğü yoğun iş takvimine rağmen özelleştirme süreçlerini yakından takip ederek sürece dahil olmuş; kamuoyunun doğru ve güvenilir bilgilere ulaşmasını sağlamıştır. TKİ sahalarının iştirakler vasıtasıyla üçüncü şahıslara devredilmesi ve TTK'ya bağlı Zonguldak havzasındaki ocakların kapatılması ile ilgili görüşlerimiz basın açıklamaları ve demeçler yoluyla kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Dünya gündemi savaşlar ve çatışmalarla sarsılırken; ülkemizde belediyelere yönelik operasyonlar, belediye başkanlarının iktidar partisine katılımı, durdurulamayan enflasyon ve hayat pahalılığı temel gündem maddelerini oluşturmuştur. Bu süreçte ABD emperyalizmi, Ortadoğu'da savaşlarla ölüm ve yoksulluk getirmeye devam etmiştir. 12 Gün Savaşı'ndan istediği sonucu alamayan ABD, müzakereler sürerken İran liderinin de aralarında bulunduğu üst düzey yöneticilere yönelik suikastlar düzenlemiştir; okulları hedef alarak onlarca öğrenciyi katletmiştir. Hürmüz Boğazı'nın kapatılmasıyla dünya genelinde

bir enerji krizi baş göstermiş; bunun sonucunda az gelişmiş ülkeler ile yoksul halkların gıdaya ve enerjiye ulaşımı daha da zorlaşmıştır. Savaşın mağduru her zamanki gibi değişmemiş; emekçiler ve yoksul halklar daha da yoksullaşmıştır. Savaşın mağduru ne yazık ki her zaman olduğu gibi yine halklar olmuştur.

Odamız bu süreçte raporlar yayınlamaya ve eğitim faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir. 3 Şubat 2026'da Agregas Çalışma Grubumuzca hazırlanan 'Türkiye'nin Agregası 2025' raporu yayımlanmış; Sürekli Eğitim Merkezimiz aracılığıyla 10 Ocak 2026'da 'Bilirkişilik Yenileme Eğitimi' düzenlenmiştir. Genel Merkezimiz 4 Nisan 2026'daki Genel Kurul hazırlıklarına devam ederken; şubelerimiz kendi genel kurullarını tamamlayarak yetkili organlarını belirlemişlerdir. Seçilen tüm yöneticilerimize başarılar dileriz.

Odamız, 50. Genel Kurulu'nun ardından da üyesinden aldığı güçle çalışmalarını aynı kararlılıkla sürdürecektir. Bu süreçte üyelerimizin desteğiyle sorunlarımızı daha gür bir sesle dile getirebilmemiz, çözüm için mücadele yürütebilmemiz ve örgütlü yapımızı güçlendirmemiz mümkün olacaktır. 50. dönemde de "**BİRLİKTE ÜRETECEĞİZ, BİRLİKTE YÖNETECEĞİZ**" ilkesiyle Odamızı katılımcı bir anlayış içerisinde yönetmeye devam edeceğiz.

Sağlıklı ve mutlu günlerde görüşmek dileğiyle.

**TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

DOSYA:

SAVAŞ ENERJİ ve KÖMÜR

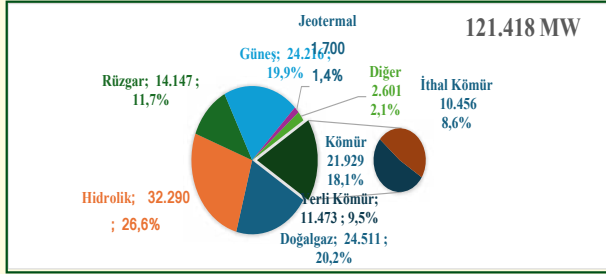
KRİZLER ÇAĞINDA ENERJİ GÜVENLİĞİ
VE KAMUSAL POLİTİKALAR

ÜLKEMİZDE KÖMÜR VE YERLİ KÖMÜR KULLANAN SANTRALLAR

SELAMİ LELOĞLU (3271)

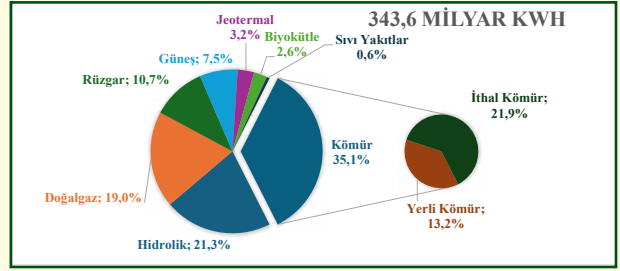
1. KÖMÜRÜN ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİMİNDEKİ YERİ

Ülkemizin 2024 yılı elektrik üretimine kaynaklar açısından bakıldığında, toplam elektrik üretiminin %35,1'inin kömürden, %19'unun doğalgazdan, %21,3'ünün hidrolik kaynaklardan, %10,7'sinin rüzgardan, %7,5'inin güneşten, %3,2'sinin jeotermalden, %2,9'unun biyokütle ve atık ısıdan, %0,3'ünün ise sıvı yakıtlardan elde edildiği görülmektedir (Şekil 6).

Şekil 1: Türkiye Elektrik Kurulu Gücünün Dağılımı (ETKB Ekim 2025 Aylık e-Bülteni)

2024 yılı toplam elektrik üretiminde (343,6 milyar kWh) kömür %35,1 ile (120,6 milyar kWh) en yüksek paya sahiptir. Dolayısıyla kömür, iklim değişikliğiyle mücadele süreçlerinden geçtiğimiz bu yıllarda da halen ülkemiz için önemli bir elektrik üretimi kaynağıdır. Ancak ne yazık ki bu %35'lik payın yaklaşık %22'sini ithal kömür santralleri oluşturmaktadır. Ayrıca yukarıda verilen iki grafikteki (Şekil 5) veriler incelendiğinde görülecektir ki yerli kömür santrallerinin kurulu gücü, ithal kömür santrallerine göre 1000 MW daha fazla olmasına rağmen, yerli kömürden elektrik üretimi (45,4 milyar kWh) ithal kömürden elektrik üretiminin (75,2 milyar kWh) ancak %60'ı seviyesindedir.

Şekil 2: 2024 Türkiye elektrik üretiminin kaynaklara dağılımı (EÜAŞ)

2024 yılı kurulu güç ve üretim miktarları üzerinden hesaplandığında kapasite kullanım oranının, yerli kömür santrallerinde %45, ithal kömür santrallerinde %82 olduğu görülmektedir.

Geçtiğimiz yirmi yılda ithal kömür santrallerinin etkisi ile kömürün elektrik üretimi içindeki payı artarken yerli kömürün elektrik üretimi içindeki ve kurulu güçteki payı düzenli olarak azalmıştır. 2006 yılında yerli kömürün elektrik üretimi içindeki payı %20 seviyelerinde iken 2024 yılında bu oran %13,2 olarak gerçekleşmiştir (Şekil 7). İthal kömüre uygulanan teşvik ve destekler neticesinde 2010 yılından itibaren makas açılmış, kömürün payı artarken yerli kömür santrallerinin payı ciddi olarak düşmüştür.

Şekil 3: Yerli Kömürün Kurulu Güç ve Brüt Elektrik Üretimi İçindeki Payı, 2024

2. YERLİ KÖMÜR SANTRALLARINDA ÖZELLEŞTİRME

Kamudan özele kaynak transferinin bir parçası da yerli kömür yakıtlı termik santrallerdir. Aşağıda Tablo-1'de toplam 6.587 MW kurulu güçteki santraller kamu tarafından yapıldıktan sonra değişik zamanlarda yapılan özelleştirmeler ile özel sektöre devredilmiştir.

ÖZELLEŞTİRİLEN TERMİK SANTRALLAR					
SANTRAL	GÜCÜ (MW)	LİSANS SAHİBİ	YILLIK KÖMÜR İHTİYACI (TON/YIL)	KÖMÜR TEMİNİ (İŞLETİCİ/ TEDARİKÇİ)	SANTRAL KÖMÜR SAHASININ REZERVİ (1000 TON)
ELBİSTAN-A	1.355	ÇELİKLER	18.000.000	ÇELİKLER	150.000
SOMA-B	990	KONYA ŞEKER	8.500.000	TKİ	SOMA
KEMERKÖY	630	LİMAK/İÇTAŞ	5.500.000	LİMAK/İÇTAŞ	250.000
YENİKÖY	420		4.000.000		
YATAĞAN	630	AYDEM	5.000.000	AYDEM	150.000
SEYİTÖMER	600	ÇELİKLER	6.000.000	ÇELİKLER	150.000
ORHANELİ	210	ÇELİKLER	1.500.000	ÇELİKLER	40.000
TUNÇBİLEK	365	ÇELİKLER	2.200.000	TKİ	TUNÇBİLEK
ÇAYIRHAN	620	AKÇADAĞ	5.000.000	AKÇADAĞ	300.000
ÇATALAĞZI	310	AYDEM	1.700.000	TTK	ZONGULDAK
KANGAL	457	KONYA ŞEKER	7.000.000	KONYA ŞEKER	126.000

YILLAR	TÜRKİYE				TEK-TEAŞ-EÜAŞ			
	KURULU GÜÇ		ÜRETİM		KURULU GÜÇ		ÜRETİM	
	MW	DEĞİŞİM (%)	CWh	DEĞİŞİM (%)	MW	DEĞİŞİM (%)	GWh	DEĞİŞİM (%)
1970	2.235		8.683		1.439		6.273	
1980	5.119	129,00	23.275	169,90	4.051	9,93	19.415	2,54
1990	16.318	218,80	57.543	147,20	14.729	3,44	52.854	11,38
2000	16.318	0,00	124.922	117,10	21.252	0,63	93.234	1,00
2001	27.264	67,10	122.725	-1,80	21.063	-0,89	86.362	-7,37
2002	28.332	3,90	129.400	5,40	21.058	-0,03	77.332	-10,46
2003	31.846	12,40	140.581	8,60	21.785	3,45	63.097	-18,41
2004	35.587	11,70	150.698	7,20	21.790	0,02	68.017	7,80
2005	36.824	3,50	161.956	7,50	22.584	3,65	73.462	8,00
2006	38.844	5,50	176.300	8,90	23.714	5,00	84.530	15,07
2007	40.565	4,40	191.558	8,70	23.875	0,68	92.327	9,22
2008	40.836	0,70	198.418	3,60	23.981	0,44	97.717	5,84
2009	41.817	2,40	194.813	-1,80	24.203	0,93	89.454	-8,46
2010	44.761	7,00	211.208	8,40	24.203	0,00	95.532	6,80
2011	49.524	10,60	229.395	8,60	24.150	-0,22	92.351	-3,33
2012	52.911	6,80	239.497	4,40	24.775	2,59	90.575	-1,92
2013	57.059	7,80	240.154	0,30	23.782	-4,01	80.118	-11,55
2014	64.008	12,20	251.963	4,90	21.879	-8,00	70.469	-12,04
2015	69.520	8,60	261.783	3,90	20.323	-7,11	55.319	-21,50
2016	73.147	5,20	274.408	4,80	20.145	-0,88	46.509	-15,93
2017	78.497	7,30	297.278	8,30	20.032	-0,56	47.094	1,26
2018	85.200	8,50	304.802	2,50	18.496	-7,67	45.799	-2,75
2019	88.551	3,90	303.898	-0,30	19.751	6,79	59.350	29,59
2020	91.267	3,10	306.703	0,90	21.588	9,30	55.585	-6,34
2021	95.891	5,10	334.723	9,10	21.172	-1,93	53.524	-3,71
2022	99.820	4,10	328.379	-1,90	21.183	0,05	46.971	-12,24
2023	103.809	4,00	331.149	0,80	21.535	1,66	44.257	-5,78
2024	110.914	6,80	343.497	3,70	21.717	0,85	54.957	24,18

Tablo.2 Yıllar itibarı ile Türkiye kurulu güç değişimi (TEİAŞ)

Tablo.2 EÜAŞ'nin 2024 yılı Faaliyet Raporundan alınmıştır. Tablo kendi içinde (2000 yılı kurulu güç dengesizliği gibi) uyumsuz olsa da, yıllar itibarı ile elektrik üretiminin kamudan özele geçişini göstermesi açısından önemlidir. 1990 yılında kurulu güç ve üretilen enerjinin %90'ı EÜAŞ'ye aitken, 2024 yılında kurulu gücün %20'si, üretilen enerjinin de %16'sı EÜAŞ'ye ait duruma gelmiştir.

Yerli kömür yakıtlı termik santrallerin büyük bir kısmı 1985/1995 yılları arasında faaliyete geçmiştir. Santrallerin kurulması aşamasında rezerv alanı içerisindeki kömür özelliklerinin belirlenmesi için bilimsel kriterlere uygun gerekli hassasiyette çalışmalar yapılmadığından, kömür santrallerinin büyük çoğunluğunda zaman zaman kömür özellikleri ile santral dizaynı arasında sorunlar yaşanmaktadır.

Bu sorunu çözmek için kömürler santrale verilmeden önce hazırlama işlemine tabii tutulmaktadır. Bu kapsamda yıkama (lavvar), kriblaj veya ayıklama, belli oranlarda karıştırma (paçallama) işlemlerinden biri veya birkaçı uygulanabilir. Amaç santrallerin talep ettiği kömür özelliklerine en yakın özelliklerde kömür ile santrallerin beslenmesidir.

3. TERMİK SANTRALLARDA ÇEVRESEL YÜKÜMLÜLÜKLER

Halen yürürlükte olan 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 8. Maddesinde, termik santrallerin çevre mevzuatı uyumuna yönelik yatırımları gerçekleştirmesi ve gerekli izinleri alması için 31.12.2019 tarihine kadar süre verilmiştir. Sürenin bitiminde, bu sürenin 2022 yılına kadar uzatılması için yasal düzenleme yapılmış, düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Anayasa Mahkemesi iptalinden sonra termik santralleri üç kategoriye ayırmış, bunlardan Elbistan-A, Seyitömer, Tunçbilek, Kangal, Çatalağzı, Soma 5-6 ünite santrallerde üretimi durdurmuş, Orhaneli, Yatağan, Çayırhan, Elbistan-B ve Soma-1-4 ünite santrallerinin üretimine geçici olarak izin vermiştir.

Mevcut durumda bütün termik santraller üretim yaptığına göre, aradan geçen 7 yıllık sürede termik santrallerin çevre mevzuatı uyum yatırımlarını ne ölçüde gerçekleştirdiği ve gerekli belgeleri alıp almadığı konusunda kamuoyuna ayrıntılı bilgi verilmesine ihtiyaç vardır.

Termik santrallerde baca gazı konusunda bir diğer sorun, gerekli belgelere sahip termik santrallerin baca gazı arıtma tesisini maliyet gerekçesi ile sürekli çalıştırmamasıdır. Bu durumun denetleyici kurumlar tarafından titizlikle takip edilmesi, yöre halkının şikayetlerinin dikkate alınması ve gerekli yatırımların uygulaması caydırıcılık açısından önemlidir.

Konu halk sağlığını ilgilendirdiğinden, başta santral bölgelerinde yaşayan halk olmak üzere, her vatandaşın bilgi talep etmek hakkı bulunmaktadır. 6446 sayılı Kanun'un geçici 8. Maddesi doğrultusunda Kamu yetkililerinin ve Firmaların ellerindeki belgelerle kamuoyunu aydınlatma görevi bulunmaktadır.

4. DEĞERLENDİRME

Dünya'da kömürün geleceği hakkında yapılan bütün değerlendirmeler, çevresel kısıtlamalar nedeni ile kömür kullanımının gittikçe azalacağı yönündedir. İklim zirvelerinde fosil yakıt tüketiminin azaltılması yönündeki eğilim, petrol ve doğalgaz üreten ülkelerde yapılan son üç iklim zirvesinde doğrudan kömüre yönelmiş görülmektedir. Petrol ve doğalgaz üreten ülkeler sahip oldukları lobi gücü ile en azından mevcut durumlarını koruma pahasına kömürü gözden çıkarma çabasına girmiş ve iklim zirvelerinde bu konuyu gündeme getirmiştir. Nitekim Uluslararası Enerji Ajansı'nın 2050 projeksiyonunda petrol ve doğalgaz 2025 üretim değerlerini korurken, kömürde %70'e yakın bir düşüş ön görülmektedir.

Öncelikle söyleyeyim ben de bilinen gerekçelerle kömür kullanımının gittikçe azalacağını düşünüyorum ancak, Dünya'da çok geniş bir coğrafyaya yayılan kömür varlığından bu hızda vaz geçileceğini düşünmüyorum. Enerji tedariği ve güvenliği konusunda ortaya çıkabilecek her türlü risklerde (savaş, salgın, tedarik krizi gibi) ülkeler arz güvenliği olan ulusal kay-

naklarına yönelecek ve ilk başvurulacak enerji kaynaklarından biri de kömür olacaktır. Üstelik mevcut durumda kurulu termik santrallerin de daha ekonomik ve arz güvenliği konusunda güven oluşturan alternatifleri ortaya çıkmadan kapatılacağını düşünmüyorum.

Ülkemizdeki yerli kömür termik santralleri 1985-1995 yılları arasında yapılmıştır, bu nedenle günümüz çevre standartlarına göre yetersiz ve birçoğu yenileme yatırımlarına uygun değildir. Mevcut santralleri (ithal kömür dahil) günümüz çevre standartları çerçevesinde yeniden değerlendirmeye alarak, ekonomik ömrünü doldurmuş, teknik veya ekonomik nedenlerle iyileştirme yatırımı yapılamayacak santralleri aşamalı olarak devreden çıkartacak planlamalar yapılmalıdır. Bunların yerine veya ilaveten uygun işletilebilir rezerve sahip kömür sahalarına yakın alanlarda, yüksek çevre standartlarına uygun santral yatırımları yapılabilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus planlamanın, yatırımların ve işletmeciliğin merkezi bir bakış açısı ile kamu tarafından yapılması ve uluslararası taahhütlere uyulmasıdır.

Rezerv yetersizliği veya başka gerekçelerle kapatılacak termik santral ve kömür madenlerinde çalışanların başka sektörlerde istihdamına yönelik bir dönüşüm süreci planlanmalıdır. Bu süreçte kapatılacak iş yerlerinde çalışan kişilere buldukları yörenin koşullarına uygun alternatif iş kollarında çalışabilecek bilgi ve beceri eğitimleri verilmeli, geçiş ve dönüşüm süreci dikkatle planlanmalı, iş yeri kapatmalarının bölgesel kalkınma ve istihdama olumsuz etkileri ortadan kaldırılmalıdır.

Türkiye’de uzun yıllardır kömür sektöründe ve termik santral işletmeciliğinde özelleştirme bir mucize reçete olarak anlatılmıştır. Son yirmi yılın deneyimi ve rakamları önümüzdedir. Kamuya açık kaynaklardan edindiğimiz bilgiler doğrultusunda özelleştirmeler üretim artışı, verimlilik, yatırım, teknolojik yenilenme sağlamamış, kamu kurumları tarafından yapılan yatırımlar kaynak transferi ile özel şirketlere devredilmiştir. Kamu işletmeciliği döneminde işin doğası gereği oluşan zararlar abartılarak özelleştirme için gerekçe oluştururken, özelleştirme yapıldıktan sonra oluşan (veya oluştuğu iddia edilen) zararlar fiyat ve alım garantileri,

kapasite teşvikleri gibi mekanizmalarla devlet bütçesinden finanse edilmiştir.

Anayasa’nın 168. Maddesinde “Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzel kişilere devredebilir.” hükmü bulunmaktadır. Bu kapsamda, söz konusu alanda öncelikli arama ve üretim hakkı ve sorumluluğu Anayasa ile Devlete verilmiştir. Türkiye’de 1978 yılında gerçekleştirilen devletleştirme sonrasında, yapılan yatırımları neticesinde linyit kömür üretimi yaklaşık 4-5 kat artmıştır.

Diğer taraftan, elektrik enerjisi üretiminin hukuki anlamda bir kamu hizmeti olduğu hususu genel kabul görmektedir. Kamu hizmetlerinin yürütülüş biçimi ne olursa olsun, tüm kamu hizmetlerine egemen olan bazı temel ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkeler; süreklilik ve kesintisizlik, genellik ve tarafsızlık, düzenlilik, değişkenlik ve uyarlanabilirlik, eşitlik ve bedelsizliktir. Bu çerçevede, söz konusu ilkelerin özel sektör tarafından yerine getirilmesi oldukça güçtür.

Dolayısıyla kömür madenciliği ile elektrik üretiminin öncelikle devlet eliyle yürütülmesi, anayasal ve yasal çerçeve bakımından bir gereklilik olarak değerlendirilmelidir. Bunu derken biliyorum birçok kişi Türkiye’de kamu kurumlarının işleyişindeki kötü deneyimlerden, kamu kurumlarının üzerlerindeki siyaset baskısından söz edecektir.

Geçmişin kötü deneyimlerinden arınmış kamu üretimi için, kamu kurumlarının ihtiyaçlara cevap verecek şekilde yeniden yapılandırılması gereklidir. Bunun kapsamı, yöntemi, mevzuatı ve işleyişi konusunda üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve meslek odalarının ayrıntılı çalışmalar yapması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Energy Institute - Statistical Review of World Energy 2025

ETKB Ulusal Enerji Denge Tabloları (1970-2024)

TEİAŞ Bülten

EÜAŞ 2024 Faaliyet Raporu

Kurumların ve firmaların internet siteleri

ORTA DOĞU'DA GERİLİM VE ENERJİ FİYATLARI: TÜRKİYE EKONOMİSİNİ NELER BEKLİYOR?

DR. NEJAT TAMZOK (3963)

Orta Doğu coğrafyasındaki çatışmalar, küresel enerji piyasaları üzerinde tarihsel olarak her zaman ciddi bir baskı oluşturmuştur. Bu durumun temel nedeni, bölgenin dünya petrol arzının üçte birini, doğalgaz arzının ise yaklaşık beşte birini sağlıyor olmasıdır. Dolayısıyla bölgedeki herhangi bir jeopolitik gerilim, fiyatlarda anında dalgalanmalara yol açmaktadır.

Nitekim 28 Şubat günü İsrail ve ABD'nin İran üzerine başlattığı ortak hava saldırılarıyla birlikte enerji fiyatları hızla yükselişe geçti. Brent petrolün varil fiyatı ilk 10 gün içinde yüzde 54 oranında artarak 70 dolardan bugün itibarıyla (9 Mart 2026) 108 dolara kadar yükseldi.

Avrupa doğalgaz piyasasında ise çok daha keskin bir hareketlilik gözlemleniyor. Küresel LNG arzının neredeyse beşte birini sağlayan Katar'ın, İran'ın rafineri saldırısı nedeniyle üretimini durdurması, Avrupa'da doğalgaz fiyatlarını bir gecede yüzde 50 artırdı. AB doğalgazında ilk 10 gündeki toplam artış oranı yüzde 90 düzeyini aştı. ABD doğalgazı ise aynı sürede yüzde 20'ye yaklaşan bir oranda pahalı hale geldi.

Fiyat Artışları Kömüre de Yansdı

Enerji piyasasındaki bu hareketlilik petrol ve gazla sınırlı kalmadı; kömüre de yansdı. Doğalgaz arzının riske girmesi ve fiyatların aşırı yükselmesi, enerji üreticilerini büyük ölçüde termik kömüre yöneltti. Başta Japonya, Güney Kore ve Tayvan olmak üzere Güneydoğu Asya ülkeleriyle Avrupa'daki bir kısım enerji santrallerinin kömür talebi arttı. Sonuç olarak, savaş öncesi 108 dolar/ton seviyesinde olan Newcastle termal kömürü yüzde 34 artışla 145 dolara ulaşarak son üç yılın en yüksek seviyesini gör-

dü. Savaşın sürmesi ve kömüre yönetim sürecine Çin ile Hindistan'ın da dâhil olmasıyla fiyatlarda daha yüksek artışlara şahit olmak şaşırtıcı olmayacaktır.

Tüm bu gelişmelere karşın, mevcut fiyat artışlarının, Rusya'nın Şubat 2022'de Ukrayna'yı işgali sonrasında yaşanan enerji krizindeki seviyelerin hâlâ altında olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu savaşın nereye evrileceğini ve fiyatların hangi yöne savrulacağını henüz tam olarak kestirebilmek çok da mümkün değil.

Türkiye Ekonomisi İçin Riskler Neler?

Ancak, bu düzeydeki artışların bile Türkiye ekonomisi üzerinde ciddi olumsuz etkiler yaratması kaçınılmaz. Türkiye, toplam enerji ihtiyacının yüzde 70'e yakını hala dışarıdan ithal etmekte. Petrolde bu bağımlılık yüzde 85 seviyelerinde; dolayısıyla sanayi ve ulaşımda kullanılan yakıtın neredeyse tamamı ithalata dayalı.

Elektrik üretimi tarafında da tablo benzerdir. Bu yılın Ocak ayı verilerine göre elektriğimizin yarısına yakını ithal doğalgaz veya ithal kömürden elde edilmiştir. Konut ve ticarethanelerde kullanılan enerjinin yaklaşık yüzde 40'ı yine ithal doğalgaza dayanmaktadır.

Artan enerji fiyatları sadece hane halklarını değil, sanayi üretimini de doğrudan vuracaktır. Sanayi tesislerimizin dörtte birinde ithal doğalgaz, beşte birine yakınında ise ithal kömür veya kok tüketilmektedir. Özellikle kimya, çelik, otomotiv, kâğıt ve cam gibi enerji yoğun sektörler bu maliyet artışlarından ilk etkilenenler arasında olacaktır. Şirketler, artan enerji maliyetlerini ve savaş nedeniyle aksayan tedarik zinciri giderlerini kaçınılmaz olarak ürün fiyatlarına yansıtacaktır. Artan nakliye maliyetleri ise gıda fiyatlarındaki tırmanışın sürmesine neden olacaktır.

OVP Hedefleri Çöp mü Oldu?

Türkiye'nin 2025 yılı toplam ithalatı 365 milyar dolar, enerji ithalatı ise yaklaşık 63 milyar dolardır. Enerji ithalatının toplam içindeki payı yüzde 17 düzeyindedir. Ancak bugün 108 dolara çıkan Brent petrol fiyatının, Orta Vadeli Plan'da (OVP) 2026 yılı için sadece 65 dolar olarak öngörüldüğü dikkate alındığında, bu sapmanın ekonomi üzerinde yaratacağı yükün olumsuz etkileri ciddi boyutlarda olacaktır.

Fosil yakıtlar doğası gereği enflasyonisttir. Dünyanın en yüksek oranlarından birine sahip olan ve ekonomi yönetiminin zapt etmeyi bir türlü başaramadığı enflasyonu ülkemizde tutabilmek artık daha da güçleşecektir. Savaşın sürmesi durumunda, geçim şartları zaten zorlaşmış olan dar gelirli vatandaşların yeni bir zam dalgasıyla karşı karşıya kalması kaçınılmaz görünmektedir. Elektrik, doğal gaz ve yeni benzin-dizel zamlarının eli kulağındadır.

Savaşın sürmesi durumunda, yıllardır kemer sıkılmaktan yorulmuş, ekonomi yönetiminden de umudunu kesmiş dar gelirli vatandaş çok daha zor günler bekliyor.

Ankara, 9 Mart 2026

Haklarımız ve

Geleceğimiz için

HAYDİ MÜCADELEYE!

*Nitelikli, Bilimsel, laik ve kamucu eğitim anayasal bir haktır!
Haklarımız ve geleceğimiz için HAYDİ Mücadeleye!*

*#boşunamıokuduk
#Laikeğitim #laikyaşam #Eşityurttaşlık*

KÖMÜR VE ENERJİ RAPORU

ÖZETLEYEN: MUTLU YAKICI İÇLİ (5677)

Odamız *Enerji ve Kömür Çalışma Grubu* tarafından hazırlanan *Kömür ve Enerji Raporu* yayımlanmıştır. Selami Leloğlu başkanlığında; Candan Kılıç, Fatih Tütüncü, Fatma Meral Koçer, Kaya Şahin, Mustafa Delimehmet, Mustafa Yörükoğlu, Neslihan Uçar, Saffet Durak ve Ve-yis Sır tarafından hazırlanan raporda sorunlar tespit edilip çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Raporun tamamına <https://www.maden.org.tr/calismalar/raporlar/detay/komur-ve-enerji-raporu-2025-yayimlandi-202603101123> adresinden ulaşılabilir.

1. DÜNYADA KÖMÜR VE ENERJİ:

Dünya birincil enerji arzı 1973 ve 2024 yılları arasındaki 2,6 kat artarak 2024 yılı itibarıyla 14.000 Mtep (milyon ton eşdeğer petrol) düzeyine ulaşmıştır. 2024’de toplam enerji arzı bir önceki yıla göre %2 artmıştır. Energy Institute-Statistical Review of World Energy 2025 raporuna göre:

- Petrolün toplam birincil enerji tüketimi içerisindeki payı, 1970’de %46’dan günümüzde %32’ye inmiştir.
- Kömür ve ürünlerinin payı, 1970’de %29’dan günümüzde %26’ya inmiştir.
- Doğal gazın payı, 1970’de %16,8’den günümüzde %23’e ulaşmıştır.

- Yenilenebilir enerji kaynaklarının 1970’deki payı %6,2’den günümüzde %14’e ulaşmıştır.

Bölgesel olarak enerji tüketimine bakıldığında, 1970’de ABD’nin üstünlüğü görülmektedir. Yıllar itibarı ile önce Çin, daha sonra AB ülkeleri, son on yılda da Asya Pasifik ülkeleri öne çıkmıştır.

Üretilen elektriğin %59’u fosil yakıtlardan, %9’u nükleer enerjiden, %30 ‘u yenilenebilir enerjiden elde edilmiştir. Fosil yakıtların %34’ü kömürden, %22’si doğal gazdan sağlanmıştır. Yenilenebilir enerjinin %15’ini güneş PV ve rüzgâr santrallerinde üretilen elektrik enerjisi oluşturmuştur.

2024’de kömürden elektrik üretiminde 5.859 TWh ile Çin ilk sırada yer almıştır. Onu, 1.534 TWh üretimiyle Hindistan ve 675 TWh üretim ile ABD takip etmiştir.

Aynı rapora göre, küresel ölçekteki enerji tüketimin geleceğine ilişkin projeksiyon 3 ana senaryoda ele alınmaktadır:

-Hükümetlerin bugüne kadar uyguladığı enerji ve iklim önlemlerinin yanı sıra geliştirilmekte olan belirli politika girişimlerine dayanan bir yolu amaçlayan “*Belirtilmiş Politikalar Senaryosu*” (Stated Policies Scenario, STEPS),

-Bugüne kadar hükümetler tarafından açıklanan net sıfır emisyon taahhütlerinin zamanlı ve eksiksiz olarak uygulandığı bir yol haritasını içeren “*İlan Edilmiş Taahhütler Senaryosu*” (Announced Pledges Scenario, APS),

-İklim krizi ile mücadelede konulmuş olan 1.5⁰ C sıcaklık artışı hedefi için yapılması gerekenleri içeren “*2050 Net Sıfır Emisyon Senaryosu*” (Net Zero Emissions by 2050 Scenario, NZE).

Mevcut politikalar senaryosuna göre 2030’da fosil yakıt tüketimi zirveye ulaşacak, 2050’de kömür tüketimi 2030’daki tüketimden %40’lık kayıp yaşarken, petrol ve doğalgaz ise tüketim değerini koruyacaktır. Mevcut politikaların devamı halinde, en hızlı artış oranının hidrolik-dışı yenilenebilir enerji kaynaklarında olacağı öngörülmektedir.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın 2024 Dünya Enerji Görünümü raporuna göre, kömüre dayalı elektrik üretiminin gelecekteki seyri, büyük ölçüde gelişmekte olan ülkelerdeki duruma bağlı olacaktır. Tahminleri etkileyen birçok faktör arasında teknolojik gelişmeler, karbon tutma, kullanma ve depolama gibi teknolojilerdeki ilerlemeler, santrallerin durumu, ekonomik faktörler, kömür ve doğal gaz fiyatlarındaki dalgalanmalar, politikalar ve anlaşmalar, rekabet ve gelişmiş ülkelerdeki eğilim bulunmaktadır.

Aynı rapora göre, genel toplam içinde kömür talebindeki azalmanın doğalgaz ile dengeleneceği tahmin edilmektedir. 2050 yılı için hedeflenen NZE senaryosuna göre 2050'de küresel enerji talebinin %90'ının temiz enerjiden sağlanacağı ön görülmektedir.

Son on yılda küresel enerji talebinin 2023- 2050 yılları arası senaryoda artış hızının yıllık ortalama %0,5'e düşeceği öngörülmektedir. Buna gerekçe olarak üç faktör ön plana çıkartılmaktadır:

1. Daha verimli süreçler veya ekipman aracılığıyla enerji kullanımının teknik verimliliğindeki iyileştirmeler,
2. Küresel ekonominin yapısında, daha az enerji gerektiren ve enerji yoğun sektörlerden uzaklaşan hizmet sunumuna doğru yaşanan değişimler,
3. Enerji sisteminde daha fazla yenilenebilir enerji kullanılması nedeni ile oluşan verimlilik,

Enerji üretiminin fosil kaynaklardan yenilenebilir kaynaklara dönüşmesi ve talebin daha az enerji üretimi ile karşılanması sonucu CO₂ emisyonu ve sera gazı etkisinin 2030'dan itibaren önemli ölçüde azalacağı, küresel sıcaklık artışını 2° C'in altında sınırlamanın mümkün olabileceği, STEPS senaryosunda olmasa bile NZE senaryosunda mümkün görülmektedir.

İklim değişikliği konusunda genel kanaat, bu öngörülere ve senaryolara her zaman ihtiyatla yaklaşılması gerektiği yönündedir. Son üç iklim zirvesi petrol ve doğal gaz zengini ülke-

lerde yapılmış, fosil yakıtlardan petrol ve doğal gaz adeta korunmuş ve kömür tek kirlenici olarak gösterilmiştir. Bu ülkeler lobi gücü ile kömürü feda ederek kendilerini kurtarmaya çalışmaktadır.

2. DÜNYADA KÖMÜR:

2.1. Rezerv ve Tüketim:

Uluslararası Genel Kömür Sınıflamasına göre; ıslak ve külsüz bazda alt ısıl değerleri 5.700 kcal/kg'dan yüksek kömürler antrasit ve bitümlü kömür, 4.165 kcal/kg-5.700 kcal/kg arasında alt ısıl değere sahip olanlar alt bitümlü kömür ve 4.165 kcal/kg'ın altında olanlar ise linyit kömürü şeklinde sınıflandırılmaktadır.

Kömür varlıklarının tespiti ve raporlanmasındaki temel zorluk; kamuoyunun, medyanın ve hatta bazen endüstri paydaşlarının "kaynak" (resource) ve "rezerv" (reserve) terimlerini birbirinin yerine kullanmasından kaynaklanmaktadır. "Kaynak" (yer kabuğunda var olan toplam jeolojik miktar) ile "rezerv" (bu kaynağın güncel koşullarda ekonomik ve yasal olarak çıkarılabilir kısmı) arasındaki bu temel fark, küresel kömür varlığına ilişkin algıyı çarpıtmakta ve enerji politikalarını yanlış yönlendirebilmektedir.

Dünya antrasit ve bitümlü kömür rezervlerinin en büyüğü ABD'de yer almakta olup onu, Çin Hindistan, Avustralya, Rusya izlemektedir.

Dünya alt bitümlü kömür ve linyit rezervlerinin ise büyük kısmı Rusya Federasyonu'nda bulunmaktadır. Onu; Avustralya, Almanya, ABD, Endonezya ve Türkiye izlemektedir.

Güncel politikalar devam ettikçe, kömürün dünya enerji tüketimindeki payının düşeceği öngörülmektedir. Bunun da en çok Çin'den, ardından da elektrik talebi ve nüfus artışı yavaşlayan Kuzey Amerika ve Avrupa Birliği ülkelerinden kaynaklanacağı beklenmektedir. Kömür tüketiminin artacağı düşünülen bölgeler olarak Güneydoğu Asya ülkeleri öne çıkmaktadır.

2.2. Dünyada Kömür Ticareti:

Linyit kömürünün ülkeler arasında taşınması ekonomik olmadığından Dünya kömür ticaretinin neredeyse tamamı taşkömürüne ilişkindir. Bu ticaret, elektrik üretimi ve demir çelik endüstrisinin kullanımı için yapılmaktadır. Artış gösteren söz konusu ticaretin önemli bir kısmı başta Çin olmak üzere Asya'dan gelen güçlü talep kaynaklıdır.

2024'deki ithalat ve ihracattaki önemli değişimlere bakıldığında Çin'in ithalatının yükselmesi, Vietnam'ın talebinin öne çıkması, Endonezya'nın termal kömür ihracatının artması, Rusya'da Batı yaptırımları, lojistik sorunlar ve azalan kârlılık nedeniyle termal kömür ticaretinin gerilemesi, Avustralya ve Moğolistan'ın metalurjik kömür ihracatının artışı görülebilir.

3. TÜRKİYE'DE ENERJİ:

3.1. Birincil Enerji Üretimi ve Ticareti:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın (ETKB) yıllık olarak yayımladığı Ulusal Enerji Denge Tabloları yorumlandığında, linyitin payı 1970'li yıllarda toplam üretimin %12'sini oluştururken 2009 yılında %50'nin üzerine çıktığı,

sonraki yıllarda azalma eğilimine girerek 2024 yılında %29'a kadar düştüğü görülür. Ancak yerli linyit üretimi toplam birincil enerji üretimi içinde üçte birlik pay ile hala önemli bir yere sahiptir.

Aynı dönemde taşkömürünün payı ise %19'dan %1,3'e kadar düşmüştür. Taşkömüründe yerli üretim sürekli azalarak 2024'de 0,98 milyon tona düşmüştür. Buna karşın ithalat artmış, ülkemiz taşkömüründe neredeyse tamamen ithalata bağımlı bir hale gelmiştir.

Petrolün payı, 1970-2024 döneminde %25'ten %10 seviyelerine gerilemiştir. Petrol üretimi, 2020'den sonra ivmelenmiştir. Yerli üretimde belli bir artış sağlanmış ancak ithalat miktarı da aynı oranda arttığından, üretimin ithalatı karşılama oranında kayda değer bir artış sağlanamamıştır.

Odun, hayvan ve bitki atıkları ile biyo yakıttan oluşan biyoenerji ve atıklar kaleminin toplam enerji üretimi içindeki payı 1970'de %41 iken, 1980'lerden itibaren şehirleşmenin artışıyla sert şekilde düşmeye başlamış ve günümüzde %10 seviyelerine yerleşmiştir.

Hidrolik enerjinin payı, 1970'den beri artarak %1,8'lerden 2015 yılında %18'e kadar çıkmıştır. 2024'deki payı yaklaşık %12 olmuştur.

Jeotermal, güneş ve rüzgâr kaynaklı enerji üretimi, 1970'lerde hemen hemen hiç yokken 2024'de yaklaşık %35'lik bir paya ulaşmıştır. 2019'dan itibaren hidrolik, jeotermal, biyoenerji, güneş ve rüzgârdan oluşan yenilenebilir enerji üretiminin toplam üretim içindeki payı %56 olmuştur.

Doğalgazda, Sakarya sahası devreye alınmıştır. Ancak yerli üretimin ithalatı karşılama oranı henüz %4,5 seviyesindedir.

3.2. Birincil Enerji Tüketimi:

Türkiye; 1978, 1994 ve 2001 krizleri ile 1999 depremiyle birincil enerji tüketiminde daralma

yaşamıştır. 2001'den bu yana 2008 küresel krizi gibi ufak çaplı ekonomik küçülmeler gördüyse de birincil enerji tüketimi artmaya devam etmiştir.

Birincil enerji üretiminde yenilenebilir enerjinin payı fosil enerjisini geride bırakmıştır. Ancak fosil yakıtlar, tüketimin %81'ini oluşturmaktadır. Bu oranlar OECD ve AB ortalamaları ile uyumludur.

Türkiye 1970'de toplam talebinin %77'sini kendi kaynaklarından karşılarken sonraki yıllarda petrol ve doğalgaz talebinin artmasıyla bu oran azalmaya başlamış ve 2010'lu yıllarda %24 seviyesine kadar inmiştir. Daha sonra güneş ve rüzgâr kaynaklı yenilenebilir enerji üretimindeki artışlarla bu oran 2020'li yıllarda %30 seviyesine gelmiştir. Bu dönüşümün nedenlerinin; planlama tercihleri, yatırım politikaları ve kurumsal yapılanma boyutlarıyla bütüncül biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Son yıllarda uygulanan özelleştirme temelli yaklaşımların sektörde yarattığı yapısal etkiler yeniden ele alınmalı; kamu işletmeciliği ekseninde, kamusal planlama ve koordinasyonu güçlendiren bir anlayışla madencilik ve enerji sektörleri yeniden yapılandırılmalıdır. Nitekim, ülkenin enerji ihtiyacının daha yüksek düzeyde yerli kaynaklarla karşılandığı dönemlerde, enerji ve madencilik faaliyetlerinin güçlü kamu kuruluşları eliyle ve merkezi planlama çerçevesinde yürütüldüğü görülmektedir. Bu deneyim, günümüz koşulları dikkate alınarak değerlendirilmesi gereken önemli bir referans niteliği taşımaktadır.

4. TÜRKİYEDE KÖMÜR:

4.1. Kaynak ve Rezerv:

Türkiye'de kömür rezervleri için uluslararası alanda artık kullanılmayan görünür, muhtemel ve mümkün rezerv kavramlarını kullanmaktadır. Uluslararası Maden Rezerv Raporlama Standartları Komitesi (CRIRSCO) raporlama

standartlarında “muhtemel rezerv (probable reserve)” ve “kanıtlanmış rezerv (proved reserve)” tanımlamaları kullanılmakta, her tanımın standartları ayrıntılı olarak belirtilmektedir. Bu kavram karışıklığı, ülkemiz kömür varlığı miktarı, standardı ve gerçek değeri konusunda uluslararası alanda tereddüt oluşmaktadır. Bu sorunu gidermek için Ulusal Madenlerde Rezerv ve Kaynak Raporlama Komisyonu (UMREK), 7 Eylül 2016 tarihli ve 29824 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6745 sayılı kanun ile oluşturulmuştur.

Komisyonun dokuz üyesinin beşi doğrudan veya dolaylı kamu kurumu temsilcilerinden, diğer dört üye ise bu yapı ile uyumlu çalışacak özel sektör temsilcilerinden oluşmaktadır. TMMOB ve bağlı odaların temsilcilerine komisyonda yer verilmemiş yani siyasi otoritenin tek söz sahibi olduğu bir yapı tercih edilmiştir. UMREK, 2018 yılında CRIRSCO üyeliğine kabul edilmiş ve faaliyetlerine başlamıştır. Yapısı gereği politik yönlendirmelere açık olması nedeniyle aradan geçen yedi yılı aşkın sürede gereken dönüşümü sağlayamamış, kuruluş amacını gerçekleştirememiştir.

Ülkemizdeki kömür kaynak/rezerv miktarı hakkında farklı raporlarda çeşitli rakamlar belirtilmektedir. ETKB verilerine göre 20,53 milyar ton linyit ve asfaltit ve 1,52 milyar ton taş kömüründen oluşan ülkemizin toplam kömür kaynağı yaklaşık 22,0 milyar ton'dur.

TTK 2024 Yılı Sektör Raporu'nda, kaynak/rezerv konusunda hala eski terminolojiyi kullanmaktadır. Ayrıca faaliyet raporunda havzadaki rezervin alt ısıl değerinin 2.700-3.340 kcal/kg, üst ısıl değerinin 2.675-4.000 kcal/kg aralığında olduğu belirtilmektedir.

Aynı rapora göre Havzada koklaşabilir rezervler Kozlu, Üzülmez ve Karadon bölgelerinde yer almaktadır. Armutçuk bölgesindeki yarı-koklaşma özelliğine sahip, yüksek ısıl değer ve düşük bünye külü içeren kömürler hem koklaşabilir kömürlerle harmanlanarak hem de pulverize enjeksiyon kömürü olarak demir-çe-

lik fabrikalarında kullanılabilir. Amasra'daki kömürlerinin koklaşma özelliği bulunmamakta, belirli oranlarda metalurjik kömürler ile harmanlandığında koklaşma özelliğini bozmamaktadır.

2019'da çıkartılan 7164 sayılı yasa ile TKİ ve TTK ruhsatlarının bölünerek rödövanşçı firmalara ruhsat devirleri yapılmasının önü açılmıştır. Bu kanun sonucunda 2024 Yılı Faaliyet Raporu'na göre TTK toplam rezervinin %46'sı özel sektöre devredilmiştir.

Ülkemiz linyit kaynaklarının kül, kükürt ve nem oranları yüksek, ısıl değerleri oldukça düşüktür. Genel olarak 1.000 kcal/kg ile 4.200 kcal/kg arasında değişiklik göstermekle birlikte yaklaşık %90'ının alt ısıl değeri 3.000 kcal/kg'ın altındadır. Bu özellikleriyle ülkemiz yıllık linyit üretiminin %80-85'i elektrik üretim amacıyla termik santrallerde tüketilmektedir.

TKİ rezervinin yine 2024 Yılı Faaliyet Raporu'na göre 1,217 milyar tonu koordinasyon ve takip müdürlüklerinde bulunduğu belirtilmektedir. Bu rezervin tamamının veya büyük bir kısmının özel sektöre devredilmiş olması gerekir. Kesin rakam bilinmemekle birlikte TKİ'nin bu büyüklükle bir rezerve sahip olmadığı açıktır.

Sonuç olarak ülkemiz düşük kalorili de olsa önemli bir linyit kaynağına sahiptir. Enerjide dışa bağımlılık dikkate alındığında, ülkemizin bu enerji kaynağını en iyi koşullarda kullanabilmesi gereklidir. İlk yapılması gereken bu kaynağın bir bütün olarak ele alınması ve kanıtlanmış rezervlerin net olarak belirlenmesidir. Daha sonra bu kanıtlanmış rezervler üzerinden yerli kömüre dayalı yapılabilecek kapasite artışları kesin olarak ortaya konulmalı ve bu konudaki gelecek projeksiyonları iklim değişikliği ile mücadele süreçleri de göz önüne alınarak daha gerçekçi ve bilimsel bir zeminde yapılmalıdır.

4.2. Kömür:

4.2.1. Taşkömürü:

Ülkemizde taşkömürü madenciliği Zonguldak Taşkömürü Havzası'nda TTK ve Kurumun imtiyaz sahasında rödövanş usulü ile çalışan özel sektör firmaları tarafından gerçekleştirilmektedir. Derin yer altı kömür madenciliği yapılan havzanın karmaşık jeolojik yapısı taşkömürü üretiminde tam mekanizasyonu engellemekte, üretim ağırlıklı olarak emek yoğun ve uygun damarlarda kısmi mekanizasyon ile gerçekleştirilebilmektedir.

Taşkömürü üretiminde, yapılan özelleştirmeler ve rezervin %46'sının heba edilmesine rağmen düşüş yaşanmaktadır.

4.2.2. Linyit:

1970'li yıllarda yaşanan petrol ve buna bağlı enerji krizi sonrasında ülkemizde önemli yasal ve idari değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda 1978'de 2172 sayılı kanun düzenlemesi ile önemli maden cinslerinin (kömür, asfaltit, demir, bor, radyoaktif mineraller gibi) sadece Devlet tarafından işletilmesi uygulaması başlatılmıştır.

Küçük ölçekli sahalar bedeli ödenerek TKİ Kurumuna devredilmiş, Kurum uygun sahaları birleştirerek havza haline getirmiş, hazırlanan havza projelerine uygun taşınmaz ve makina, teçhizat yatırımlarını yapmıştır. Bu kapsamda açık ocaklarda dragline, ekskavatör, büyük tonajlı kamyonlar ve döner kepçeli ekskavatör yatırımları, yer altı madenleri için mekanize sistem malzeme ve teçhizat yatırımları Kamu tarafından yapılmıştır.

Ayrıca doğru bir stratejiyle üretilen kömürlerin değerlendirilmesi için buralara yakın termik santraller inşa edilmiş, böylece enerjinin yerli kömürden elde edilmesi amaçlanmıştır. Santraller yine o dönemde ismi Türkiye Elektrik Kurumu olan bir kamu işletmesi tarafından yapılmış ve işletilmiştir.

Kamusal dönüşüm ile 10 yıl içerisinde üretimde 4-5 kat artış gerçekleştirilmiştir. Kömür sahalarında Kamu tarafından yapılan yatırımlar, 2000 sonrası özelleştirmelerle tartışmalı bir şekilde özel sektöre devredilmiştir. Bu, kaynak transferi aracılığıyla yapılan el değiştirme olayıdır. Bütün bunlara rağmen 20 yılda ancak %20 civarında bir üretim artışı sağlanabilmiştir.

4.3. Kömür Tüketimi:

Ülkemizde 2024'de 111,37 milyon ton satılabilir kömür tüketilmiş olup bunun 39,96 milyon

tonunu taşkömürü, 65,45 milyon tonunu linyit ve asfaltit, 5,96 milyon tonunu ise taşkömürü koku oluşturmaktadır. Tüketilen taşkömürünün 38,99 milyon tonu ithal kömür 0,98 milyon tonunu ise yerli üretimdir.

Türkiye'de taşkömürü başlıca termik santrallerde, kok tesislerinde, demir çelik sanayinde ve diğer sanayi kollarında kullanılmaktadır. 2024'de taşkömürü tüketimindeki en büyük pay %65'lik oranla termik santrallerin olmuştur. Geriye kalan taşkömürü tüketiminin ise %14,8'i kok tesislerinde gerçekleşmiştir.

Linyit kömürü ise elektrik üretimi amacıyla termik santrallerde, sanayi sektörlerinde ve ısınma amaçlı olarak konut ve işyerlerinde tüketilmektedir.

Linyit kömürünün elektrik üretim amaçlı tüketim payı, 1970'li yılların başında ısı değer bazında %20'ler düzeyindeyken 2000'lerden itibaren %70 seviyesine ulaşmıştır. 2023 yılında ısı değer bazında tüketilen toplam linyitin %71'i termik santrallerde, %16'sı sanayide, 13'ü ise konut ve hizmetler sektöründe kullanılmıştır.

Linyitin tonaj bazlı tüketim payı ile ısı değer bazlı tüketim payı arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. Bunun nedeni elektrik üretiminde kullanılan linyitlerin ısı değerlerinin sanayi ya da ısınmada kullanılanlara göre çok daha düşük olmasıdır. Taşkömüründe benzer bir sorun bulunmamaktadır. Kömürün asıl değeri, fiziksel kütlede değil, içerdiği kimyasal enerjide saklıdır. Dolayısıyla, salt tonaj bilgisinin paylaşılması teknik açıdan eksik ve yanıltıcı olup linyitte karşılaştırmaların ısı değer açısından yapılması isabetli olacaktır.

4.4. Kömür İthalatı:

Ülkemizde 1980'erin sonundan itibaren artan enerji talebine uyumlu olarak, yüksek kaliteli ve koklaşabilir kömür ihtiyacı da artmıştır. Taş kömürü havzasında gerekli yatırımlar yapıl-

mamış, özelleştirme ortamının yaratılması için bölge yatırımsızlığa ve ilgisizliğe terk edilmiştir. Enerji sektöründe oluşan talep ise ithalat ile karşılanmaya çalışılmıştır. 1990'larda elektrik enerjisinde doğal gaz, 2000'lerde ithal kömür tercih edilmeye başlanmıştır.

2024'de en fazla kömür ithalatı Rusya, Kolombiya, Avustralya, ABD, Kazakistan ve Endonezya'dan yapılmıştır. Bu ülkelerden yapılan ithalat, toplam kömür ithalatının yaklaşık %96'sını oluşturmuştur. Taşkömürü ve kok kömüründen oluşan enerji hammaddeleri ithalatının toplam maden ithalatı içindeki payı da %72'dir.

Kömür ithalat miktarlarının artması cari açığın da artmasına neden olmaktadır. 2022'de Dünyada yaşanan enerji arzı sıkıntısı ve Rusya-Ukrayna Savaşı'nın da etkileriyle kömür fiyatları tarihi seviyelerine yükselerek 400 doların üzerine çıkmıştır. 2022'de kömür ithalat miktarımız bir önceki yıla göre aynı olmasına rağmen ithalata ödenen miktar 9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

4.5. Kömür ve Elektrik Üretimi:

ETKB verilerine göre ülkemiz kurulu gücü 2025 Eylül ayı itibariyle 121.418 MW'tır. Bu kurulu gücün kaynaklara göre dağılımı; %26,6 hidrolik, %20,2 doğal gaz, %18,1 kömür, %11,7 rüzgar, %19,9 güneş, %1,4 jeotermal ve %2,1 diğer kaynaklar şeklindedir. Elektrik kurulu gücünün %71'i yerli kaynaklardan ve %62'si yenilenebilir kaynaklardan oluşmaktadır.

Kaynaklar açısından bakıldığında, 2024 itibariyle toplam elektrik üretiminin %35,1'i kömürden, %19'u doğalgazdan, %21,3'ü hidrolik kaynaklardan, %10,7'si rüzgardan, %7,5'i güneşten, %3,2'si jeotermalden, %2,9'u biyokütle ve atık ısıdan ve %0,3'ü sıvı yakıtlardan karşılanmıştır.

Elektrik üretiminde yerlilik oranı ise 2024'de %58,5'tir. EÜAŞ'nin bu üretimdeki payı 2017'de %15,8'de, 2024'de ise %15,4 seviye-

sinde yer almıştır. Geri kalan %84,6'lık üretim ise özel sektör tarafından karşılanmıştır.

2024'de toplam elektrik üretiminde (343,6 milyar kWh) kömür %35,1 ile (120,6 milyar kWh) en yüksek paya sahiptir. Dolayısıyla kömür, iklim değişikliğiyle mücadele süreçlerinden geçtiğimiz bu yıllarda da halen ülkemiz için önemli bir elektrik üretimi kaynağıdır. Ancak ne yazık ki bu %35'lik payın yaklaşık %22'sini ithal kömür santralleri oluşturmaktadır.

Yerli kömür santrallerinin kurulu gücü, ithal kömür santrallerine göre 1.000 MW daha fazla olmasına rağmen, yerli kömürden elektrik üretimi (45,4 milyar kWh) diğerinin (75,2 milyar kWh) %60'ı seviyesindedir. 2024'de kapasite kullanım oranı, yerli kömür santrallerinde %45, ithal kömür santrallerinde %82'dir.

Çoğunluğunu özel girişimin işlettiği yerli kömür santralleri mevcut durumda arıza kaynaklı üretim kaybı yüksek, verimliliği oldukça düşük ve ortalama %50'nin altında kapasite kullanım oranı ile emre amadelikten ve baz yük sağlamaktan uzak bir haldedir. Bu bile tek başına özelleştirmelerin herhangi bir iyileşme sağlamadığını kanıtlar niteliktedir.

Türkiye çevresel kısıtlamalar ve sera gazı emisyon taahhütlerini de düşünerek kömür santrallerini yeniden değerlendirmeli, yeni ithal kömür santrallerine izin vermemeli, yerli kömür santrallerinden ekonomik ömrünü doldurmuş, rezervi tüketilmiş ve çevresel iyileştirmelere müsait olmayan santralleri kapatmalı, bunun yerine kamu işletmeciliğini esas alarak rezerv ve işletmecilik koşulları uygun olan alanlarda ek ünite ve yeni santraller yapmalıdır. Rezerv yetersizliği veya başka gerekçelerle kapatılacak termik santral ve kömür madenlerinde çalışanların başka sektörlerde istihdamına yönelik bir dönüşüm süreci planlanmalıdır.

Ülkemizde doğrudan kamu yatırımı ve işletmeciliği, verimlilik ve karlılık gibi çeşitli bahanelerle engellenir ve ithal enerji kaynakları tercih edilirken, doğrudan özel sektör veya ne olduğu

tam anlaşılmayan kamu-özel iş birliği adı altındaki yatırım ve işletme modelleri tercih edilmektedir. Kamudan özele yapılan tesis, saha ve sermaye devirlerinden sonra yerli kaynakların önemine varılmış, karlılık ve verimlilik analizleri bir tarafa bırakılıp, bu firmaların ayakta kalması ve daha fazla kar edebilmesi için bir takım yasal ve idari düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda yurttaşların vergileri ile oluşan genel bütçeden söz konusu firmalara bazı teşvikler ve finansal destekler verilmeye başlanmıştır.

Ülkemizde yapılan termik santral ve kömür sahası özelleştirmeleri tam bir başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Yaşadığımız 20 yıllık deneyimde, doğrudan Kamu Kuruluşlarına kömür veren veya özel bir sözleşme üzerinden elektriği kamuya satan firmalar dışındaki yerli kömür ve santral işletmecileri zor durumda olduklarını öne sürerek, işletmelerini kapatmaya çalışmaktadırlar. Fiyat ve arz-talep istikrarı olmayan kömür ve enerji piyasasında, devlet desteği olmadan ayakta kalmanın zor olduğu bir yapı kurulmuştur. Bu desteğin ithal kaynaklar karşısında yetersiz kaldığı durumlarda dönemsel krizler çıkmaktadır.

Bu sorunların ana nedeni ısrarla uygulanan özelleştirme politikalarıdır. Sorunlar nihai aşamada yine Kamu Kurumları üzerinden veya devletçe verilen teşviklerle çözülmektedir. Kömür ve enerji üretimi kamu eliyle yapılsaydı kaynaklar kamunun elinde kalacak, bu kadar parçalı yapıdan kaynaklanan maliyet artışları yaşanmayacak, çalışanlar güvenceli işe toplum da daha ucuz enerjiye sahip olacaktı.

4.5.1. Ülkemizdeki termik santrallerin çevresel yükümlülükleri:

Halen yürürlükte olan 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 8. Maddesinde, termik santrallerin çevre mevzuatı uyumuna yönelik yatırımları gerçekleştirmesi ve gerekli izinleri alması için 31.12.2019 tarihine kadar süre verilmiştir. Sürenin bitiminde, bu sürenin 2022 yılına kadar uzatılması için yasal düzenleme yapılmış, düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Anayasa Mahkemesi iptalinden sonra termik santralleri üç ka-

tegoriye ayırmış, bunlardan Elbistan-A, Seyitömer, Tunçbilek, Kangal, Çatalağzı, Soma 5-6 ünite santrallarda üretimi durdurmuş, Orhaneli, Yatağan, Çayırhan, Elbistan-B ve Soma-1-4 ünite santrallarının üretimine geçici olarak izin vermiştir.

Mevcut durumda bütün termik santrallar üretim yaptığına göre, aradan geçen 7 yıllık sürede termik santralların çevre mevzuatı uyum yatırımlarını ne ölçüde gerçekleştirdiği ve gerekli belgeleri alıp almadığı konusunda kamuoyuna ayrıntılı bilgi verilmesine ihtiyaç vardır. Termik santrallarda baca gazı konusunda bir diğer sorun, gerekli belgelere sahip termik santralların baca gazı arıtma tesisini maliyet gerekçesi ile sürekli çalıştırmamasıdır. Bu durumun denetleyici kurumlar tarafından titizlikle takip edilmesi, yöre halkının şikayetlerinin dikkate alınması ve gerekli yatırımların uygulaması caydırıcılık açısından önemlidir.

Konu halk sağlığını ilgilendirdiğinden, başta santral bölgelerinde yaşayan halk olmak üzere, her vatandaşın bilgi talep etmek hakkı bulunmaktadır. 6446 sayılı Kanun'un geçici 8. doğ-

rultusunda Kamu yetkililerinin ve firmaların ellerindeki belgelerle kamuoyunu aydınlatma görevi bulunmaktadır.

5. KÜRESEL İKLİM KRİZİ, KARBON KISITLARI VE KÖMÜR MADENCİLİĞİNİN GELECEĞİ:

Bilimsel veriler, atmosferik karbondioksit, CO₂, konsantrasyonunun Sanayi Devrimi öncesi seviyelere (280 ppm) kıyasla %50 oranında artarak Haziran 2025 itibarıyla 430 ppm seviyesine ulaştığını göstermektedir. Bu artış, son 800.000 yıllık jeolojik kayıtlarda eşi benzeri görülmemiş bir hızda gerçekleşmekte ve doğrudan insan faaliyetleri ile ilişkilendirilmektedir.

1992 Rio Sözleşmesi ile başlayan süreç, 2015 Paris Anlaşması ile bağlayıcı bir rotaya girmiş, COP28 Dubai Zirvesi'nde "fosil yakıtlardan uzaklaşma" kararı ile kömür sektörü için tarihsel bir dönüm noktasına ulaşmıştır. Bu diplomatik süreçler, sadece siyasi temenniler değil, Sınırdaki Karbon Ayarlama Mekanizması (SKDM/CBAM) gibi ticari bariyerler ve finansal kısıt-

lamalar aracılığıyla mühendislik operasyonlarını doğrudan etkileyen teknik parametrelere dönüşmüştür.

Paris Anlaşması'nda, küresel ortalama sıcaklık artışını sanayi öncesi döneme göre 2°C'nin altında tutmak ve artışı 1,5°C ile sınırlandırmak için çaba harcamak temel hedef olarak belirlenmiştir. Anlaşma yukarıdan aşağıya dayatılan hedefler yerine, her ülkenin kendi azaltım hedefini belirlediği (Nationally Determined Contributions-NDC) aşağıdan yukarıya bir yaklaşımı benimsemiştir. Ülkelerin hedefleri her 5 yılda bir "Küresel Durum Değerlendirmesi" (Global Stocktake) ile gözden geçirilmekte ve her yeni hedefin bir öncekinden daha iddialı olması beklenmektedir.

2021'de Glasgow'da gerçekleşen COP26 karar metninde, "emisyon azaltımı yapılmayan kömür enerjisinin kademeli olarak azaltılması" ve "verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarının kaldırılması" çağrısı yapılmıştır. Taslak metinde yer alan "kömürden çıkış" ifadesi, Hindistan ve Çin'in itirazlarıyla "azaltım" olarak değiştirilmiştir.

2023'de Dubai'de gerçekleşen COP28'de yaklaşık 200 ülke, enerji sistemlerinde fosil yakıtlardan "adil, düzenli ve hakkaniyetli bir şekilde uzaklaşma" konusunda anlaşmıştır. Bu uzaklaşmanın "bu on yılda (2020-2030) hızlandırılması" ve 2050'de net sifıra ulaşılması hedeflenmiştir.

Nitekim 2024'de Bakü ve 2025'de Belem'de gerçekleşen COP29 ve COP30 süreçleri kömür kullanımını azaltmanın ne kadar yavaş ve maliyetli olacağına pazarlığına sahne olmuştur.

5.1. Karbon Kısıtları, Bütçe Hesaplamaları ve Sektörel Riskler:

Maden mühendisliği disiplini, geleneksel olarak rezerv hesaplamalarını jeolojik varlık ile teknik ve ekonomik üretilebilirlik üzerine kurar. Ancak iklim krizi, bu denkleme "atmosferik

taşıma kapasitesi" veya "karbon bütçesi" adı verilen üçüncü ve en katı kısıtı eklemiştir.

Küresel ısınmayı 2°C ile sınırlamak için bilinen ve ekonomik olarak çıkarılabilir kömür rezervlerinin %80'inden fazlasının yer altında bırakılması gerekmektedir. Bazı senaryolarda bu oran %90'a kadar çıkmaktadır.

Bu durum; ABD ve Rusya kömür rezervlerinin %95'ini, Orta Doğu'daki petrol rezervlerinin %30'unu, gaz rezervlerinin %50'sini kullanılmaz duruma getirmektedir. Avrupa'da kömür rezervlerinin %89'unun "yanamaz" statüde olduğu hesaplanmaktadır. Ayrıca fiziksel gerçeklik, finansal bilançolarda "varlık" olarak değerlendirilen kömür rezervlerinin, ekonomik değerini yitirerek "âtil varlık" haline gelmesi riskini doğurmaktadır.

5.2. Karbon Yakalama ve Depolama (CCUS/CCS):

Kömür endüstrisi, iklim kısıtlamalarına karşı varlığını sürdürebilmek için uzun süredir Karbon Yakalama, Kullanma ve Depolama (CCUS/CCS) teknolojilerine bel bağlamış durumdadır. Ancak 2024 yılı verilerine göre, küresel ölçekte kömürlü termik santrallere entegre edilmiş ticari CCS kapasitesi hedeflerin çok gerisinde kalmıştır.

Kurulum maliyeti yüksektir, bu üniteleri çalıştırmak için gereken enerji de üretilen elektriğin belli bir miktarına karşılık gelmektedir. Bu durum da santrallerin verimliliği düşmekte, birim elektrik maliyetini artmaktadır.

Uluslararası Enerji Ajansı ve Global CCS Institute verilerine göre, 2024 itibarıyla operasyonel olan CCS kapasitesi, emisyonların binde birini bile yakalamaktan uzaktır. Yenilenebilir enerji maliyetlerinin hızla düşmesi, kömür + CCS seçeneğini ekonomik olarak rekabet edemez hale getirmiştir. CCS eklenmiş bir kömür santralinin dengelenmiş enerji maliyeti, yeni bir güneş veya rüzgâr santralinin maliyetinin 2-3 katına çıkabilmektedir.

CCS teknolojisi henüz ticari ve teknik olarak kanıtlanmış bir teknoloji olmamasına rağmen Türkiye hariç tüm OECD ülkeleri, CCS olmayan yeni kömür santrali inşasını durdurma taahhüdü vermiştir. Gelişmiş ekonomiler kömürden çıkarken, gelişmekte olan Asya ve kısmen Afrika ekonomileri için kömür hala bir büyüme ve enerji güvenliği aracıdır. Ancak Dünya Bankası ve IMF kömüre fon desteği sağlamayı durdurmuştur.

Bu sürecin Türkiye gibi ithal kömür bağımlılığı yüksek bir ülke için sonucu olacaktır. Dünyada kömür kullanımı azalırken Ülkemizin yapması gereken, ithal kömür kullanımının sadece demir-çelik sektörü ile sınırlı tutarak azaltılmak ve elektrik üretiminde mümkün olduğu kadar yerli kömür kullanılmaktır.

5.3. AB-Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması:

AB, üreticilerini Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) aracılığıyla karbon vergisine tabi tutmaktadır. Bu durumda üretimin, karbon vergisinin olmadığı veya gevşek olduğu ülkelere kaymasını engellemek için Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasını (SKDM- Carbon Border Adjustment Mechanism /CBAM) geliştirilmiştir.

AB'ye ihraç yapan şirketler, üretimde atmosfere salınan karbon miktarı kadar "*karbon sertifikası*" satın almak zorundadır. Bunun fiyatı, AB ETS piyasasındaki haftalık karbon fiyatına endeksli olmaktadır. Uygulama, karbon yoğunluğu en yüksek olan demir-çelik, çimento, alüminyum, gübre, elektrik, hidrojen sektörleriyle başlamıştır.

1 Ekim 2023- 31 Aralık 2025 tarihleri arası geçiş dönemi olarak kullanılmış, 2026 yılı ile uygulama dönemine geçilmiştir.

SKDM, özellikle çimento ve gübre, ilerleyen aşamalarda demir-çelik sanayi gibi sadece üretimden kaynaklanan doğrudan emisyonları değil, üretimde kullanılan elektriğin üretiminden

kaynaklanan dolaylı emisyonları da vergilenecektir. Bu mekanizma, Türkiye gibi AB'ye ihracatı yüksek ülkeler için ciddi bir uyum ve maliyet yönetimi süreci gerektirecektir.

6. DÜNYADA VE ÜLKEMİZDE SERA GAZI EMİSYONLARI:

Küresel iklim değişikliği ile mücadelede, sera gazı emisyonlarının doğru ölçülmesi ve takibi, politika yapıcılar ve enerji sektörü profesyonelleri için kritik adımlardır. Ancak, emisyon verilerinin hesaplanmasında kullanılan metodolojiler, ulusal envanterlerin kapsamı ve yakıtların ısı değerlerine ilişkin varsayımlar, farklı veri sağlayıcılar arasında sayısal farklılıklar oluşmasına neden olabilmektedir.

Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi (JRC) tarafından yönetilen EDGAR'ın (Emissions Database for Global Atmospheric Research) 2025'de yaptığı çalışmada sera gazı salınımı yapan ülkeler içinde, Çin, ABD ve Hindistan'ın küresel sera gazı emisyonlarının yaklaşık yarısını oluşturduğunu ortaya koymuştur.

Küresel emisyonların birincil sorumlusu %75 pay ile enerji sektörü olup buradaki en büyük pay %30 ile elektrik üretiminden gelmektedir. Ancak elektrik üretim santralleri karbon salınımını azaltmadan, ulaşımda kullanılan elektrikli araçlar, binalarda kullanılan ısı pompaları gibi dönüşümlerin emisyon azaltımına katkısı sınırlı kalacaktır.

TÜİK verilerine göre ülkemizin yıllık emisyonları 1990'dan itibaren her on yıllık dönemde yaklaşık %35 oranında artmıştır. Mevcut enerji politikası devam ettiği sürece benzer oranda artmaya devam etmesi beklenmelidir. Gelecek yıllarda emisyonların azaltılması amacıyla öncelikle yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek ve fosil yakıtlara dayalı enerji üretim tesislerinde emisyon değerlerini düşürecek teknoloji kullanmak ve ithal kaynaklar yerine yatırımda yerli kaynaklara yönelmek çözüm olacaktır. Petrol ve doğalgaz rezervlerimizin düşük sevi-

yelerde olması nedeniyle yerli kömür tek seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

7. TÜRKİYE'DE ENERJİ VE MADENCİLİK SEKTÖRLERİNDE UYGULANAN POLİTİKALARIN SONUÇLARI:

Özelleştirmeler kamuoyuna; kamu işletmeciliğinin hantal olduğu, yüksek maliyet nedeniyle kamusal zarar olduğu, özelleştirme ile maliyetlerin düşeceği ve bunun fiyatlara yansıtacağı, teknolojik yenilemeler ve verimlilik artışı sayesinde üretimin artacağı, sonuçta tüketiciler ve çalışanlar açısından bu süreçlerin gerekli ve faydalı olacağı gerekçeleriyle sunulmuştur.

Kömür ve kömüre dayalı enerji sektöründe gerçekleştirilen özelleştirme uygulamaları incelendiğinde, süreçlerin bütüncül bir model ve planlama yaklaşımı çerçevesinde yürütülmediği görülmektedir. Bir kısmı Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aracılığıyla, bir kısmı imtiyaz yöntemiyle, bir kısmı ilgili kurumların kendi yürüttüğü ihaleler yoluyla, bir kısmı ise hangi yöntemle dayandığı net olmayan uygulamalarla gerçekleştirilmiştir.

Bu özelleştirme süreçlerinin ortak özelliği; söz konusu işletmelerin devletten tamamen veya

kısmen fiyat ve/veya alım garantileri alması ve özelleştirme sonrasında yasal düzenlemelerle tanımlanan teşvik mekanizmalarının bir veya birkaçından yararlanmasıdır.

Ayrıca özelleştirme sözleşmelerinin tamamına yakınının gizli tutularak kamuoyunun bilgisine kapalı olması, şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından ciddi sorun teşkil etmiştir.

Özelleştirmeleri önünü açmak için enerji alanında devletin yatırım yapması, 2001 yılında yürürlüğe giren 4628 sayılı Kanun ile sınırlandırılmıştır. Madencilik alanında ise mevzuat düzeyinde doğrudan bir engel bulunmamasına rağmen, uygulamada kamusal yatırımlar büyük ölçüde durdurulmuştur.

Kömür madenciliği ve enerji üretiminde uzun yıllardır uygulanan hatalı politikalar sonucunda; ulusal kaynaklar yerli ve yabancı sermaye gruplarının insafına bırakılmış, ülke enerji alanında giderek artan biçimde dışa bağımlı hale getirilmiştir. Özelleştirmenin temel gerekçesi olarak sunulan rekabet ortamı yaratılamamış; fiyat istikrarı sağlanamamış, sanayinin ihtiyaç duyduğu ucuz enerji temin edilememiş, yatırım ve istihdam, özellikle de sendikalı istihdam artırılmamış, sonuç olarak; özelleştirmenin gerekçesi olarak sunulan tüm gerekçelerin tam tersi gerçekleşmiştir.

8. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Kömür madenleri, Anayasa gereğince devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Türkiye’de 1978’de gerçekleştirilen devletleştirme sonrasında, kömür madenciliği ve kömür yakıtlı termik santral alanında yapılan kamu yatırımları neticesinde kömür üretimi yaklaşık 10 kat artmış; buna dayalı santral yatırımları sayesinde elektrik enerjisinde yerli kaynaklara dayalı üretim önemli ölçüde yükselmiştir.

Elektrik enerjisi üretiminin bir kamu hizmeti olduğu genel kabul görmektedir. Bu hizmetin üretilmesindeki genel ilkeler; süreklilik ve kesintisizlik, genellik ve tarafsızlık, şeffaflık, düzenlilik, değişkenlik ve uyarlanabilirlik, eşitlik ve bedelsizlik/ödenebilirliktir. Bu çerçevede, söz konusu ilkelerin özel sektör tarafından kamusal öncelikler doğrultusunda ve eksiksiz biçimde yerine getirilmesi yapısal olarak mümkün değildir.

Bu tespitler doğrultusunda çözüm önerileri aşağıda sıralanmaktadır:

1. Plansız, denetimsiz ve keyfi uygulamalar sonucunda toplumun kömür madenciliğine ve buna bağlı enerji üretimine yönelik algısı olumsuz yönde değişmiş, maden ve enerji tesisi yatırımlarına karşı tepkiler artmış ve bu faaliyetler birçok bölgede kolluk güçlerinin müdahalesi olmaksızın yürütülemez hale gelmiştir. Bu nedenle, olumsuz sonuçları toplum tarafından her geçen gün daha fazla hissedilen ve artık yakıcı bir sorun niteliği kazanan özelleştirme politikalarından derhal vazgeçilmelidir.

2. Kömür ve kömüre dayalı enerji üreten kamu kurum ve kuruluşları, geçmiş uygulamalardan ders çıkarılarak, Anayasa ve ilgili mevzuatla kendilerine verilen görevleri yerine getirebilecek şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.

3. Maden Kanunu, enerji mevzuatı ve ilgili düzenlemeler kamu işletmeciliği esasları doğrultusunda yeniden ele alınmalı ve güncellenmelidir.

4. Üretim yapacak kamu kurum ve kuruluşlarının planlamalarına uygun personel, makine teçhizat ve malzeme ihtiyaçları ivedilikle karşılanmalıdır.

5. Bu kuruluşların siyasi müdahalelerden olabildiğince uzak tutulabilmesi için gerekli kurumsal ortam oluşturulmalı; toplumsal fayda ve verimlilik esasına göre çalışmaları etkin bir şekilde denetlenmelidir.

6. Planlama ve denetim süreçlerinde çevre ile iş sağlığı ve güvenliği standartları en yüksek düzeyde korunmalı; mevzuat hükümleri hiçbir istisnaya tabi tutulmaksızın eşit, adil ve etkin biçimde uygulanmalıdır.

7. Devlet eliyle yürütülecek planlama ve üretim çalışmalarında kısa vadede çalışanların, yöre halkının ve tüm yurttaşların güveninin yeniden tesis edilmesi sağlanmalı; istihdamda ve elde edilecek gelirin paylaşımında, maden çıkarılan yörede yaşayan yurttaşların beklentileri öncelikle gözetilmelidir.

**DOĞAL KAYNAKLAR ATALARIMIZDAN MİRAS DEĞİL,
ÇOCUKLARIMIZA BIRAKACAĞIMIZ EMANETTİR...**

KÖMÜR

RECEP BAYINDIR (4448)

Kömür, oluşum süreci (kömürleşme derecesi) ve içerdiği karbon miktarına göre dört ana türe ayrılır. Karbon oranı arttıkça kömürün ısı değeri (enerji yoğunluğu) yükselir.

· **Antrasit:** En yüksek karbon içeriğine (%86-%97) ve en yüksek enerji değerine sahip kömür türüdür. Çok serttir ve dumansız yanar. Genellikle ısınma ve özel sanayi süreçlerinde kullanılır.

· **Taş Kömürü (Bitümlü Kömür):** Karbon oranı %45 ile %86 arasındadır. Elektrik üretimi (termik santraller) ve metalurji (kok kömürü olarak çelik üretimi) için en yaygın kullanılan türdür.

· **Alt-bitümlü Kömür:** Karbon oranı %35-%45 arasındadır. Genellikle elektrik üretimi için yakıt olarak kullanılır.

· **Linyit (Kahverengi Kömür):** En düşük kaliteli kömürdür. Karbon oranı %25-%35 arasındadır ve nem oranı çok yüksektir. Düşük enerji yoğunluğu nedeniyle genellikle çıkarıldığı bölgeye yakın termik santrallerde tüketilir.

Dünya Kömür Rezervlerinin Ükelere Dağılımı (İlk beş sıra)

Dünyadaki ispatlanmış kömür rezervleri, enerji arz güvenliği açısından stratejik bir öneme sahiptir. Rezervlerin büyük çoğunluğu beş ülkede yoğunlaşmıştır.

Sıra	Ülke	Tahmini Rezerv (Milyar Ton)	Dünya Payı (%)
1	ABD	~250 - 270	%23 - 25
2	Rusya	~160 - 180	%15 - 17
3	Avustralya	~150 - 165	%14
4	Çin	~140 - 170	%13 - 15
5	Hindistan	~110 - 140	%10 - 12

Dünya Kömür Üretiminde Önde Gelen Ülkeler:

Üretim rakamları, rezervlerden farklı bir tablo sergilemektedir. Çin, dünya üretiminin yarısından fazlasını tek başına gerçekleştirmektedir.

2024-2025 Verilerine Göre En Çok Üretim Yapan Ülkeler:

- Çin:** Yıllık yaklaşık **4,7 milyar ton** üretimle tartışmasız liderdir. Hem dünyanın en büyük üreticisi hem de en büyük tüketicisidir.
- Hindistan:** Hızla artan enerji ihtiyacı nedeniyle üretimi yıllık **1 milyar ton** sınırını aşmıştır.
- Endonezya:** Yaklaşık **800-850 milyon ton** üretimle dünyanın en büyük kömür ihracatçılarından biridir.
- ABD:** Üretim miktarı son yıllarda yenilenebilir enerji ve kaya gazına geçiş nedeniyle düşüş gösterse de (yıllık ~450-500 milyon ton) hâlâ önemli bir oyuncudur.
- Avustralya:** Özellikle yüksek kaliteli kok kömürü üretiminde ve ihracatında ön plandadır.

Özet Bakış

Dünya genelinde kömür üretimi, gelişmiş batı ülkelerinde (AB ve ABD) çevresel politikalar nedeniyle azalma eğilimindeyken; Asya-Pasifik bölgesinde (Çin, Hindistan, Vietnam) ekonomik büyümenin sürükleyicisi olarak artmaya devam etmektedir. Rezerv açısından zengin olan ABD ve Rusya, bu kaynağı daha çok stratejik yedek veya ihracat odaklı kullanırken, Çin ve Hindistan yerel tüketimi karşılamak için yoğun bir üretim faaliyeti yürütmektedir.

2025 Sonu İtibarıyla Türkiye'nin Linyit, Taşkömürü ve Asfaltit Rezervleri: Bunların Bölgesel Dağılımı, Isıl Değerleri ve Kullanım Amaçları:

2025 sonu itibarıyla Türkiye'nin kömür kaynakları, enerji bağımsızlığı ve sanayi üretimi açısından kri-

tik bir öneme sahiptir. Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG), MTA ve TKİ verilerine göre Türkiye'nin toplam kömür rezervi yaklaşık **22 milyar ton** seviyesindedir.

Linyit :

Türkiye'nin en yaygın ve en büyük kömür kaynağıdır. Rezervlerin büyük çoğunluğu düşük ısı değere (kaloriye) sahiptir.

· **Miktar:** Yaklaşık **20,53 milyar ton**. (toplam içindeki payı %93,3)

· **Önemli Havzalar:** Afşin-Elbistan. Türkiye'nin en büyük linyit havzasıdır. Toplam rezervin yaklaşık %40'ı buradadır.

Bunun dışındaki önemli havzalar; Soma, Tunçbilek, Seyitömer, Muğla (Yatağan-Yeniköy) ve Çayırhan'dır.

· **Isıl Değer:** Türkiye linyitlerinin yaklaşık %75'inin ısı değeri 2.500 kcal/kg altındadır. Havzaların Ortalama ısı değeri 1.000 ile 4.200 kcal/kg arasında değişir.

Kullanım Amacı:

· **Elektrik Üretimi:** Linyit rezervlerimizin yaklaşık %85-90'ı termik santrallerde elektrik üretmek için kullanılır.

· **Isınma:** Yüksek kalorili ve düşük kükürtlü olan kısımları teshin (evsel ısınma) amacıyla paketlenerek piyasaya sunulur.

· **Sanayi:** Fabrikaların buhar ve ısı ihtiyacı için yakıt olarak tercih edilir.

Taşkömürü:

Isıl değeri linyite göre çok daha yüksektir (yaklaşık 6.200 - 7.250 kcal/kg), ancak rezerv miktarı oldukça sınırlıdır.

· **Miktar:** Yaklaşık **1,52 milyar ton**. (toplam içindeki payı %6,7)

· **Önemli Havzalar:** Zonguldak ve çevresindeki Batı Karadeniz Havzası (Ereğli, Amasra).

Kullanım Amacı:

· **Demir-Çelik Sanayisi:** Taşkömürünün en strate-

jik kullanım alanıdır. Yüksek ısı değeri ve koklaşabilme özelliği sayesinde yüksek fırınlarda demir cevherini eritmek için kullanılır. (Erdemir, Karde-mir gibi tesisler). Türkiye, taşkömürü ihtiyacının büyük bir kısmını (özellikle demir-çelik sektörü için) ithalat yoluyla karşılamaktadır.

· **Elektrik Üretimi:** Ayrıca Çatalağzı gibi havzaya yakın santrallerde elektrik üretiminde kullanılır.

Asfaltit:

Petrol kökenli, katı bir yakıt türüdür. Türkiye bu kaynağa sahip dünyadaki nadir ülkelerden biridir.

· **Miktar:** Yaklaşık **80 - 100 milyon ton** civarındadır. (toplam içindeki payı %2'den daha az) Asfaltit rezervleri genellikle linyit kategorisi içinde raporlanmakta olup, işletilebilir rezervi yaklaşık 82 milyon ton civarındadır.

· **Önemli Havzalar:** Şırnak, Silopi ve Hakkari illeri.

Kullanım Amacı:

· **Elektrik Üretimi:** Silopi'de bulunan Türkiye'nin ilk asfaltit yakıtlı termik santralinde elektrik enerjisine dönüştürülür.

· **Sanayi ve Isınma:** Bölgesel olarak sanayi tesislerinde ve ısınmada yakıt olarak değerlendirilir.

Türkiye'nin Kömür Üretimi (2024-2025)

MAPEG ve TÜİK tarafından “tüvenan” ve “satılabilir” bazında paylaşılan son iki yıla ait rakamlar aşağıdadır.

Yıl	Toplam Üretim (Tüvenan-Yaklaşık)	Satılabilir Üretim (Yaklaşık)	Notlar
2024	~87 - 90 Milyon Ton	~58 - 60 Milyon Ton	Linyit üretimi baskın karakterini sürdürdü.
2025	~82 - 85 Milyon Ton	~55 - 57 Milyon Ton	Yenilenebilir enerji payının artışı üretimi hafif baskıladı.

Verilerin Analizi

· 2024 yılında Türkiye'de kömür üretimi, özellikle yerli linyit kaynaklarının termik santrallerde kulla-

nımına odaklı olarak stabil bir seyir izledi. Toplam üretimin yaklaşık **%98'ini linyit**, geri kalan küçük kısmını ise Zonguldak havzasında üretilen **taş kömürü** oluşturdu.

· 2025 yılında, Türkiye'nin "Ulusal Enerji Planı" çerçevesinde yenilenebilir enerji kapasitesini artırmasıyla birlikte yerli kömür üretiminde çok hafif bir gerileme veya yatay seyir izlendi. Özellikle bazı eski linyit santrallerinin rehabilitasyon süreçleri ve ithal kömür fiyatlarındaki değişimler yerli üretimi etkilemiştir.

Türkiye Taşkömürü İthalat Miktarı (2024-2025)

Türkiye'nin yerli taşkömürü üretimi yıllık ortalama **1 - 1,2 milyon ton** civarındadır. Ancak yıllık tüketim ihtiyacı **40 milyon tona** dayandığı için aradaki devasa açığı (%97-98) ithalat ile kapatılmaktadır. 2026 yılı başı itibarıyla TÜİK verilerine göre son iki yılın taşkömürü ithalat tablosu aşağıdadır.

Yıl	Toplam İthalat Miktarı (Yaklaşık)	Değer (Milyar Dolar)	Ana Kullanım Alanları
2024	39,0 Milyon Ton	~5,7 Milyar \$	Termik Santraller ve Çelik Sanayisi
2025	37,5 - 38,5 Milyon Ton*	~5,9 Milyar \$	Enerji Üretimi ve Metalurji

*2025 yılı verileri, yılın son çeyreğindeki öncü veriler ve koklaşabilir kömür ithalatındaki %5,6'lık düşüş baz alınarak hesaplanan tahmini rakamlardır.

İthalat Yapılan Ülkeler : Rusya (Termal Kömür)

Kolombiya (Rusya'nın alternatifi durumundadır)

ABD ve Avustralya (Çelik Üretimi için Kok Kömür)

Türkiye'nin kömür aramalarındaki durumu nedir?

Bundan sonra ne yapılmalıdır?

2026 yılı başı itibarıyla Türkiye'nin kömür arama stratejisi, "geleneksel arama" evresinden "mevcut rezervleri ekonomiye kazandırılması ve teknolojik

dönüşüm" aşamasına geçmiştir.

Türkiye, 2005-2020 yılları arasında özellikle MTA tarafından yürütülen yoğun sondaj faaliyetleriyle linyit rezervlerini **8,3 milyar tondan 21 milyar tona** çıkarmıştır.

Artık büyük arama projelerinden ziyade, mevcut sahaların (Afşin-Elbistan, Konya-Karapınar, Eskişehir-Alpu gibi) tam sınırlarını belirleme ve kömürün ısı değerini artıracak teknolojik etütlere odaklanılmaktadır. MTA'nın son yıllardaki faaliyet raporlarından, yıllık ortalama **300 bin ile 400 bin metre** sondaj planlamaları yapılarak, mevcut sahalardaki görünür rezerve yönelik çalışmalar öne çıkmaktadır.

· Arama faaliyetlerinde kaynak rezerv alanlarının üç boyutuyla belirlenmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

· Taşkömüründe ithalat ihtiyacını azaltmak üzere; derin (1000 m'nin altı) ve deniz altı rezervlerin tespiti için ileri sismik ve sondaj teknikleri kullanılmalıdır.

· Arama safhasında, işletme maliyetinin yüksek olacağı öngörülen derin sahaların, yerinde gazlaştırılarak üretilmesi yönünde tedbirler alınmalıdır.

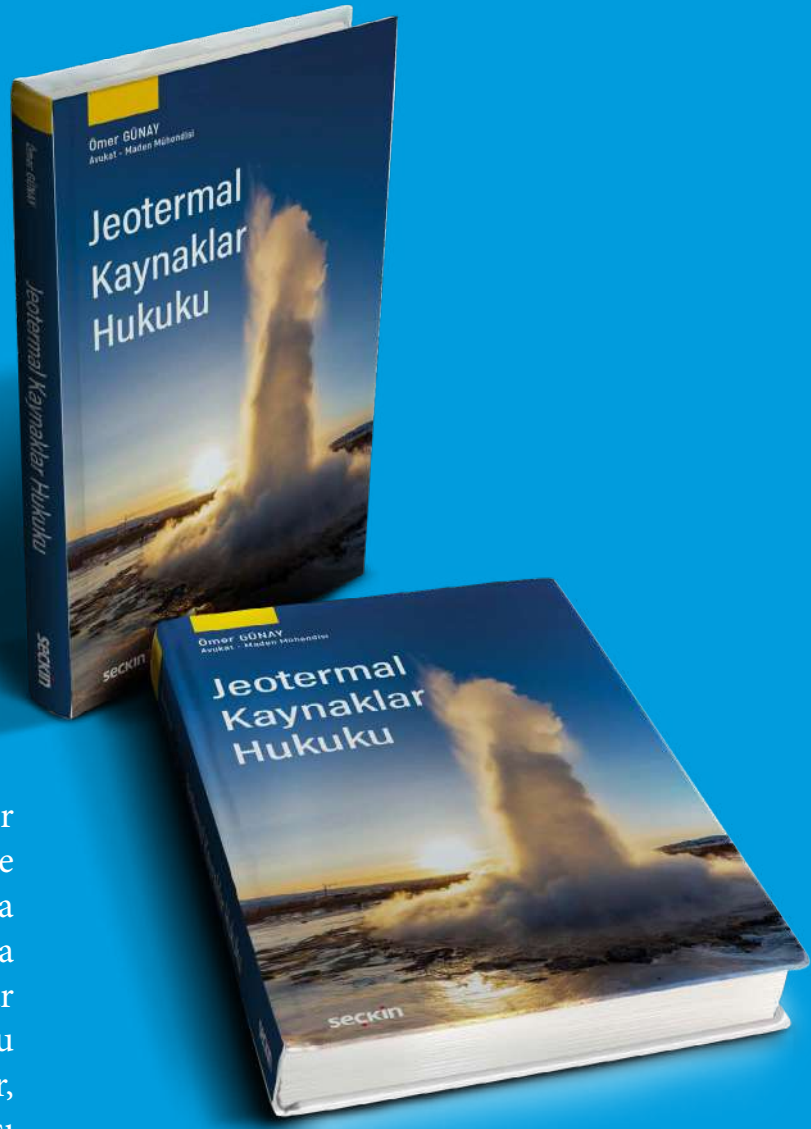
· Arama faaliyetlerinde teknoloji üretimi için kritik olan **Nadir Toprak Elementleri (NTE)** ve lityum gibi yan elementlerin tespiti için sondaj analizleri derinleştirilmelidir.

· Zonguldak veya Afşin-Elbistan gibi ekonomisi önemli ölçüde kömüre dayanan bölgelerin, bu çıkardan kurtulmaları için, hammaddesi kömürle ilgili olan hüyük asit, gübre, karbon fiber gibi ürünlerin üretileceği yan sanayi desteklenmelidir.

· Kömür madenlerinin ömrünü tamamladığı bölgelerde, yerel halkın istihdam ihtiyacı için, yeni sanayi kolları yaratılmalı veya tarım sektörü teşvik edilmelidir. (örneğin eski maden sahalarının güneş enerjisi santrallerine veya tarım alanlarına dönüştürülmesi gibi...)

YENİ
ÇIKTI

Jeotermal enerji, hem yenilenebilir nitelikleri hem de çevresel etkileriyle son yıllarda Türkiye’de ve dünyada artan bir öneme sahip. Bu bağlamda eser, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu başta olmak üzere, ilgili yönetmelikler, Çevre ve Sağlık mevzuatı, uluslararası hukuk düzenlemeleri ve karşılaştırmalı hukuk örnekleri ışığında kapsamlı bir değerlendirme sunuyor.

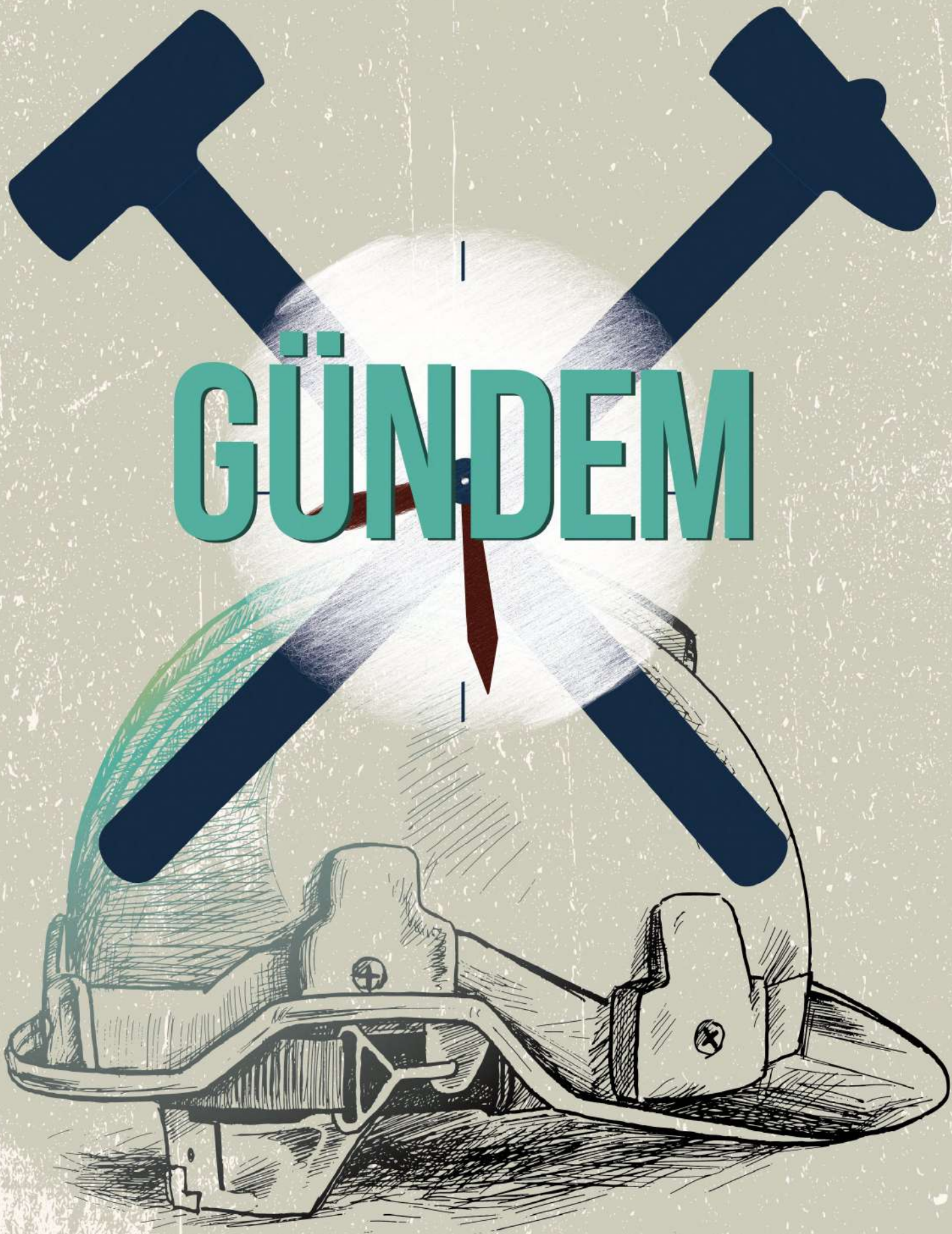
Kitapta ayrıca;

- ✓ Jeotermal kaynakların hukuki niteliği ve mülkiyet rejimi,
 - ✓ Ruhsatlandırma ve işletme süreçleri,
 - ✓ Çevresel etkiler ve reenjeksiyon yükümlülüğü,
 - ✓ Jeotermal kaynakların entegre kullanımı
 - ✓ Yerel yönetimlerin rolü,
 - ✓ Uluslararası uygulamalarla karşılaştırmalar

detaylı bir şekilde ele alınıyor.

Ömer Günay’ın daha önce yayımladığı “Maden Hukuku” kitabından sonra gelen bu yeni eser, akademisyenler, uygulamacılar, kamu otoriteleri ve sektör temsilcileri için temel bir başvuru kaynağı niteliğindedir.

GÜNDEM

ODAMIZ 2026 YILI NET ASGARİ ÜCRET VE ÜYE İŞLEMLERİ TARİFELERİ RESMİ GAZETEDE YAYIMLANMIŞTIR.

6 Ocak 2026 – Sayı : 33129

RESMİ GAZETE

Sayfa : 107

TMMOB Maden Mühendisleri Odasından:

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI		
2026 YILI 01 OCAK İTİBARIYLA MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ İŞLEM ÜCRETLERİ		
HİZMET TÜRÜ	ÜCRET	BİRİM
ÖN İNCELEME RAPORU	: 1.140,00	TL
MADEN ARAMA PROJESİ	: 1.860,00	TL
ÖN ARAMA FAALİYET RAPORU	: 1.140,00	TL
GENEL ARAMA FAALİYET RAPORU	: 1.140,00	TL
DETAY ARAMA FAALİYET RAPORU	: 1.140,00	TL
JEOTERMAL ARAMA PROJESİ	: 1.740,00	TL
JEOTERMAL ARAMA FAALİYET RAPORU	: 1.140,00	TL
JEOTERMAL İŞLETME PROJESİ	: 1.860,00	TL
JEOTERMAL İŞLETME FAALİYET RAPORU	: 1.740,00	TL
JEOTERMAL TEKNİK SORUMLU ATAMA BELGESİ	: 1.740,00	TL
ŞEV STABİLİTE ANALİZ RAPORU	: 5.220,00	TL
SONDAJ KUYU İNŞA VE TATBİK PROJESİ	: 1.140,00	TL
TERK RAPORU	: 1.140,00	TL
PATLAYICI MADDE KULLANIM, İHTİYAÇ VE DEPO KAPASİTE RAPORU	: 44.520,00	TL
KAPASİTE RAPORU	: 44.520,00	TL
İŞLETME FAALİYETİ BİLGİ FORMU	: 1.860,00	TL
HAMMADDE İHTİYAÇ RAPORU	: 1.860,00	TL
İŞLETME PROJESİ	: 3.300,00	TL
FİZİBİLİTE RAPORU	: 3.300,00	TL
ZEMİN ETÜD RAPORU	: 3.300,00	TL
ÇED RAPORU	: 3.300,00	TL
LPG SORUMLU MÜDÜRLÜK BELGESİ (İLK BAŞVURU)	: 800,00	TL
LPG SORUMLU MÜDÜRLÜK BELGESİ (YENİLEME)	: 400,00	TL
FAALİYET BELGESİ	: 1.080,00	TL
ODA SİCİL BELGESİ (Daimi Nez./Teknik Eleman/Vardiya Müh. Vb.)	: 1.080,00	TL
ODA KAYIT BELGESİ	: 1.080,00	TL
SMMH BELGESİ (YILLIK)	: 3.480,00	TL
SMMH BELGESİ (İŞYERİ DEĞİŞİMİ)	: 1.080,00	TL
BÜRO TESCİL BELGESİ (YILLIK)	: 10.500,00	TL
NUMUNE KONTROL VİZESİ		
10 kg.a kadar (**)	: 6.540,00	TL
10-50 kg (*) (**)	: 11.520,00	TL
(*) Numune kontrollerinde 50kg.ın üzerindeki her kilo için 250,00-TL ek ücret alınır.		
(**) Oda dışında yapılan numune kontrollerinde masraflar firmaya aittir.		
2026 YILI ÜYE ÖDENTİLERİ		
a) Üye Ödentisi	: 180,00	TL/ay
b) Üye Kimlik Ücreti	: 1.000,00	TL
c) Yabancı Üye Kimlik Ücreti	: 6.000,00	TL
d) Yabancı Üye Ödentisi	: 6.000,00	TL/ay
e) Yabancı Üye Kayıt Ücreti	: 18.000,00	TL

MADEN VE CEVHER HAZIRLAMA MÜHENDİSLİĞİ HİZMETLERİ NET ASGARİ ÜCRET TARİFESİ				
2026 YILI 01 OCAK İTİBARIYLA				
HİZMET TÜRÜ		ÜCRET		BİRİM
MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ				
a. Büro- Şantiye - Açık İşletme, Tesis		90.100,00 ₺		TL/AY
b. Şantiye - Açık İşletme, Tesis (Teknik eleman hizmeti de yapıyor ise)		110.650,00 ₺		TL/AY
c. Şantiye - Açık İşletme, Tesis (Daimi nezaret hizmeti de yapıyor ise)		132.600,00 ₺		TL/AY
d. Yeraltı İşletmesi		146.350,00 ₺		TL/AY
e. Yeraltı İşletmesi (Teknik eleman hizmeti de yapıyor ise)		152.300,00 ₺		TL/AY
f. Yeraltı İşletmesi (Daimi nezaret hizmeti de yapıyor ise)		171.900,00 ₺		TL/AY
g. Tünel – Metro		102.400,00 ₺		TL/AY
h. Sondaj (Maden, Su)		113.600,00 ₺		TL/AY
ı. Sondaj (Jeotermal, Mineralli Sular)		124.300,00 ₺		TL/AY
i. Sondaj (Petrol, Doğalgaz)		124.300,00 ₺		TL/AY
j. YTK 5.1.a Personel		112.800,00 ₺		TL/AY
k. YTK 5.1.c Personel		90.450,00 ₺		TL/AY
l. YTK 5.2. Personel		132.600,00 ₺		TL/AY
m. YTK Yetkilisi		146.600,00 ₺		TL/AY
DÜŞÜNSEL (İSTİŞARİ) HİZMET				
a. Sözlü Olarak Sunulması		21.850,00 ₺		TL/GÜN
b. Rapor Halinde Sunulması		28.600,00 ₺		TL/GÜN
GEÇİCİ HİZMET (KEŞİF HİZMETİ)				
a. Hizmetin İlk Günü		23.350,00 ₺		TL/GÜN
b. Sonraki Her Gün İçin		17.500,00 ₺		TL/GÜN
Danışmanlık (Müşavirlik Hizmeti)		83.600,00 ₺		TL/AY
YTK HİZMETLERİ	Arama (TL/AY)	Açık (TL/AY)	Yer altı (TL/AY)	
1 (a)	0,00 ₺	21.600,00 ₺	0,00 ₺	
1 (b)	0,00 ₺	21.600,00 ₺	0,00 ₺	
2 (a)	0,00 ₺	35.650,00 ₺	0,00 ₺	
2 (b)	15.900,00 ₺	35.650,00 ₺	0,00 ₺	
2 (c)	0,00 ₺	35.650,00 ₺	0,00 ₺	
3 Grup	15.900,00 ₺	35.650,00 ₺	0,00 ₺	
4(a)	15.900,00 ₺	31.100,00 ₺	39.800,00 ₺	
4(b)	15.900,00 ₺	31.100,00 ₺	49.800,00 ₺	
4 (c)	15.900,00 ₺	31.100,00 ₺	39.800,00 ₺	
4 (ç)	15.900,00 ₺	31.100,00 ₺	49.800,00 ₺	
5 Grup	15.900,00 ₺	31.100,00 ₺	0,00 ₺	

6 Ocak 2026 – Sayı : 33129

RESMÎ GAZETE

Sayfa : 109

PROJE HİZMETLERİ			
a. Ön İnceleme Raporu		38.950,00 ₺	TL
b. Maden Arama Projesi		103.650,00 ₺	TL
c. Ön Arama Faaliyet Raporu		129.500,00 ₺	TL
d. Genel Arama Faaliyet Raporu		154.900,00 ₺	TL
e. Detay Arama Faaliyet Raporu		183.300,00 ₺	TL
f. Terk Raporu		30.400,00 ₺	TL
g. Sondaj Kuyu İnşa ve Tatbik Projesi		36.950,00 ₺	TL
h. İşletme Projesi (Ia. grubu madenler için)		129.500,00 ₺	TL
ı. İşletme Projesi (Ib ve II. grup madenler için)		247.800,00 ₺	TL
i. İşletme Projesi (III. IV. V. VI. grup madenler için)		310.700,00 ₺	TL
j. Patlayıcı Madde Kullanım, İhtiyaç ve Kapasite Raporu		47.450,00 ₺	TL
k. Ekspertiz Raporu		47.450,00 ₺	TL
l. Kamulaştırma vb. Rapor Düzenlemesi		52.200,00 ₺	TL
n. ÇED Yönetmeliği Kapsamında ÇED Raporu (Maden Müh. Hizmeti)		209.200,00 ₺	TL
o. ÇED Yönetmeliği Kapsamında Proje Tanıtım Dosyası (Maden Müh. Hizmeti)		90.700,00 ₺	TL
ö. Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Kazandırma Yönetmeliği Kapsamındaki Proje Hizmeti		90.700,00 ₺	TL
p. Zemin Etüt Raporu (Maden Müh. Hizmeti) T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Birim Fiyatları Uygulanacak Olup, 34.600-TL' den Az Olamaz		53.100,00 ₺	TL
r. Fizibilite Projesi (44.750 TL dan az olamaz)	Proje Yatırım Bedelinin % 0,2 si		
s. Ruhsat Müracaat İşlem Ücreti		29.900,00 ₺	TL
Ş. Fizibilite Arama Dönemi Raporu		207.100,00 ₺	TL
t. Teknik Rapor (Açık İşletme)		47.650,00 ₺	TL
u. Teknik Rapor (Kapalı İşletme)		73.850,00 ₺	TL
İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI HİZMETLERİ			
(C) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı		113.600,00 ₺	TL/AY
(B) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı		137.050,00 ₺	TL/AY
(A) Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı		161.850,00 ₺	TL/AY
SORUMLU MÜDÜRLÜK/ÇEVRE GÖREVLİSİ			
İşletme-Tesis		94.250,00 ₺	TL/AY
İşletme-Tesis (Daimi)		160.550,00 ₺	TL/AY
Otogaz İstasyonları (İstasyon başına)		45.900,00 ₺	TL/AY
Çevre Görevlisi (EK-I)		70.000,00 ₺	TL/AY
Çevre Görevlisi (EK-II)		38.350,00 ₺	TL/AY

4-8 OCAK 1991 BÜYÜK MADENCİ YÜRÜYÜŞÜ

Büyük Madenci Yürüyüşünün 35. yılında işçi sınıfını Selamlıyoruz !

“TÜRKİYE’NİN AGREGASI 2025” RAPORU

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 49. Dönem Agrega Çalışma Grubu tarafından hazırlanan “Türkiye’nin Agregası 2025” raporu üyelerimizin ve ilgili paydaşların bilgisine sunulmuştur. Çalışma; agrega sektörünün mevcut durumunu, kaynak potansiyelini ve geleceğe dönük ihtiyaçlarını bilimsel veriler ışığında ortaya koymaktadır.

(<https://www.maden.org.tr/uploads/ContentFiles/2026-02-10-14-41-30-112661.pdf>)

12. MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİM ÇALIŞTAYI

TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen 12. Maden Mühendisliği Eğitim Çalıştayı, Zonguldak Şubemizin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. 12. Maden Mühendisliği eğitim çalıştayı programına Buradan ulaşabilirsiniz.

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI ZONGULDAK ŞUBESİ 12. MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI PROGRAMI	
09:00 – 09:30	Kayıt
09:30 – 10:00	Açılış Konuşmaları
İKİNCİ OTURUM	
Hizmeti Öğretiminin İhtisas Eğitiminin Gelişimi ve Alternatif Öğretim Modellerinin Değerlendirilmesi	
	Ötürüm Başkanı: Prof. Dr. Hanif ÇOPUR
10:00-10:15	Nadir AVŞAROĞLU Bilimsel Sınıfla Gelen Öğrencilerin Sayısal Yeterlilik Bilgi/Yeterlilik Düzeyleri ve Mevcut Bölümlerin Sayısal Kontenjan Açısından Yeterliliği.
10:15-10:30	Prof. Dr. Kemal BARIŞ Alternatif Öğretim Modelleri ve Dönyadaki Uygulamalar
10:30-11:15	Tartışma ve Öneriler
11:15-11:30	Ara
ÜÇÜNCÜ OTURUM	
Mükemmelle Maden Mühendisliği Eğitiminin Değerlendirilmesi	
	Ötürüm Başkanı: Prof. Dr. Kerim AYDINER
11:30-11:45	Prof. Dr. Sedat BÜYÜKSAĞIŞ Mükemmelle Yeterlilik ve Yenilikçi Eğitim Yaklaşımlarının Uygulanabilirliği
11:45-12:00	Prof. Dr. Ahmet DELİORMANLI Saha/Uygulama Eğitiminin Yeterliliği
12:00-12:45	Tartışma ve Öneriler
12:45-13:30	Öğle Yemeği
DÖRÜNCÜ OTURUM	
Mükemmelle-Sektör İlişkilerinin Değerlendirilmesi	
	Ötürüm Başkanı: Prof. Dr. Kemal BARIŞ
13:30-13:45	Prof. Dr. Mustafa AYHAN Madenlik Sektöründeki STKlar ile Bölümler Arasındaki İletişim Düzeyi, Dicle (Üniversitesi Örneği)
13:45-14:00	Ali BALCI-MAPEG Ruhuzat Denetleme Daire Başkanı Geleceğin Maden Mühendislerinin Sahip Olması Gereken Nitelikler
14:00-14:45	Tartışma ve Öneriler
14:45-15:00	Ara
BİRİNCİ OTURUM	
İhtisas Yapı ve Akademik Hakların Değerlendirilmesi	
	Ötürüm Başkanı: Prof. Dr. Ahmet DELİORMANLI
15:00-15:15	Prof. Dr. Raşit ALTINDAĞ Kontenjan verileri/verilmeyen Maden Mühendisliği Bölümlerinin Değerlendirilmesi ve Öğretim Üyelerinin Özlük Hakları
15:15-16:00	Tartışma ve Öneriler
16:00-16:15	Ara
İKİNCİ OTURUM	
Akademiklerde Gelecek Perspektifleri	
	Ötürüm Başkanı: Prof. Dr. Sedat BÜYÜKSAĞIŞ
16:15-16:30	Prof. Dr. Kerim AYDINER Ülkemizdeki Madencilik Faaliyetlerinin Yatırım Perspektifasyonu
16:30-17:15	Tartışma ve Öneriler
17:15-18:00	Değerlendirme ve Kapanış
19:00	Akşam Yemeği
Zonguldak Maden Mühendisleri Derneği Yayla Mah. 100. Yıl Cezi Sokak No:19 Merkez/Zonguldak 31 OCAK 2026	

6 ŞUBAT 2023

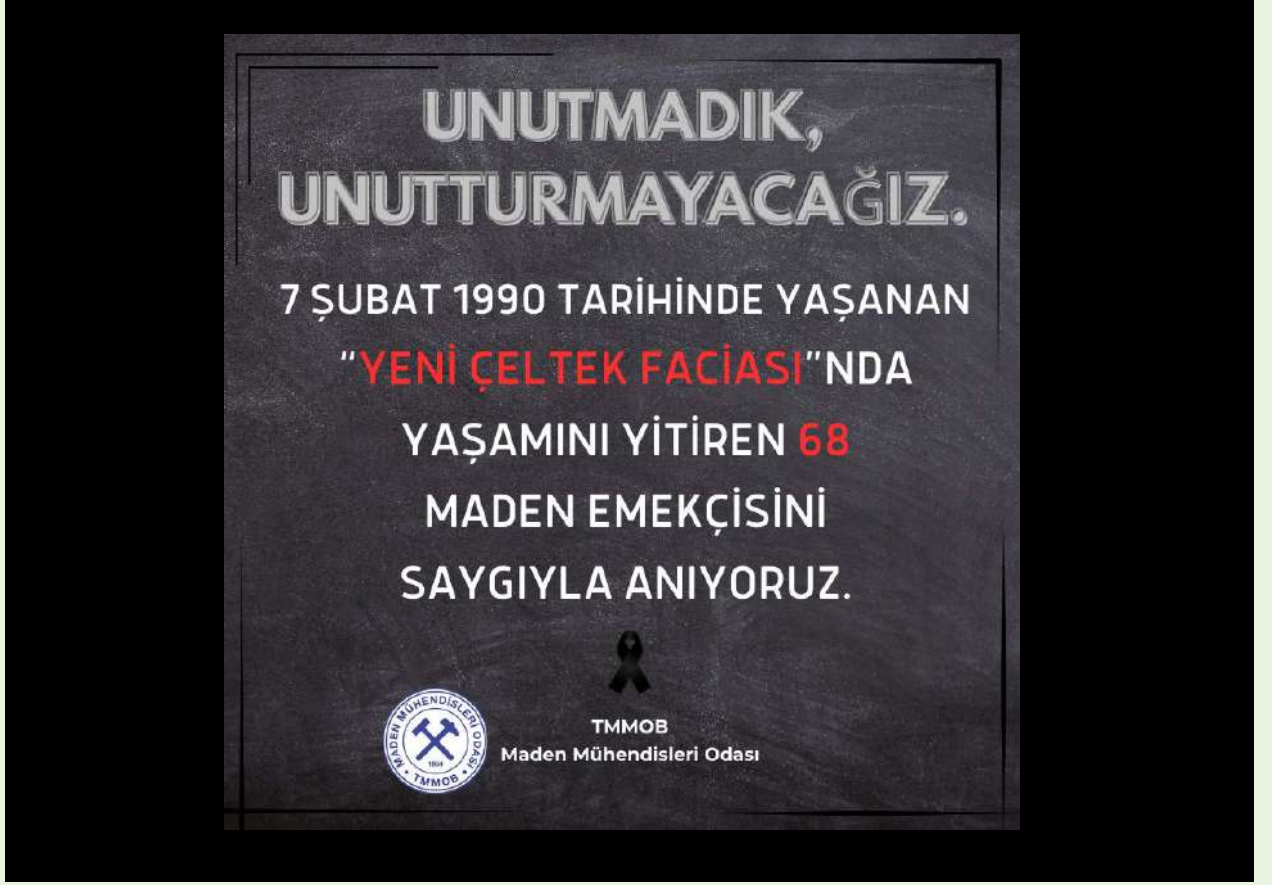
Kahramanmaraş, Adana, Adıyaman,
Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kilis, Malatya, Osmaniye,
Şanlıurfa

UNUTMADIK!

DEPREM FELAKETİNDE YİTİRDİĞİMİZ
VATANDAŞLARIMIZI SAYGIYLA ANIYORUZ.

TMMOB
Maden Mühendisleri Odası

UNUTMADIK, UNUTTURMAYACAĞIZ!**13 ŞUBAT 2024 TARİHİNDE YAŞANAN "İLİÇ MADEN FACİASI'NDA" HAYATINI KAYBEDEN 9 MADEN EMEKÇİSİNİ SAYGIYLA ANIYORUZ**

Erzincan'ın İliç ilçesindeki Çöpler Altın Madeni İşletmesi'nde 13 Şubat 2024 tarihinde liç yığına kayması nedeniyle meydana gelen faciada 9 maden emekçisi siyanürlü yığının altında kalarak hayatını kaybetti. Hayatını kaybeden maden emekçilerini saygıyla anıyoruz

3 MART İŞ CİNAYETLERİNE KARŞI MÜCADELE GÜNÜ

3 Mart İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü'nde, 3 Mart 1992 Kozlu Faciasında hayatını kaybeden maden emekçilerini saygıyla anıyoruz.

ARMUTÇUK FACİASININ 43. YILI

7 Mart 1983 tarihinde meydana gelen Armutçuk faciasının 43. Yılında hayatını kaybeden maden emekçilerini saygıyla anıyoruz.

İYİ BAYRAMLAR

Adaletin susturulmadığı, hukukun herkes için eşit işlediği, özgürlüğün ayrıcalık değil hak olduğu bir gelecek umuduyla... Dayanışmayla, mücadeleyle! İyi Bayramlar.

21 MART NEVRUZ BAYRAMI KUTLU OLSUN

21 Mart Nevruz Bayramı Kutlu Olsun

26 MART 1995 SORGUN MADEN FACİASI

26 Mart 1995 Sorgun Maden Faciasında yitirdiğimiz maden emekçilerini saygıyla anıyoruz.

“ALTIN MADENCİLİĞİ” JEOLJİK, EKONOMİK VE TOPLUMSAL BOYUTLARIYLA BÜTÜNCÜL BİR DEĞERLENDİRME

Bu rapor; altının tarihsel, jeolojik ve teknolojik boyutlarını, dünyadaki üretim-talep-fiyat dinamiklerini ve Türkiye’de altın madenciliğinin gelişimini birlikte ele alarak, tartışmanın neden “yalnızca teknik” olmadığına odaklanmaktadır. Özellikle 1990’lardan itibaren Türkiye’de yükselen toplumsal itirazların arka planında; çevresel risk algısı, güven krizi, mevzuat/kurumsal kapasite tartışmaları ve “kamu yararı” tanımına ilişkin değer çatışmalarının bulunduğu vurgulanmaktadır.

Raporun ilk bölümlerinde altının para, tasarruf ve sembolik değer üzerinden kurduğu tarihsel hegemonyanın yanı sıra; altın yataklarının jeolojik özellikleri, plaser-yeraltı-açık ocak üretim yöntemleri ve cevherden altın kazanımında siyanür özütlemesi başta olmak üzere temel proses adımları özetlenmektedir. Refrakter cevherlerde ön işlem gereksinimi, dore üretimi ve siyanüre alternatif kimyasallar gibi başlıklar üzerinden, teknolojik gelişmelerin düşük tenörlü yatakları ekonomik hâle getirdiği; buna karşılık atık yönetimi, su kullanımı ve kaza/sızıntı olasılıklarının risk tartışmasını büyüttüğü belirtilmektedir.

“Dünyada ve Türkiye’de Altın” bölümü; Bretton Woods sonrası dönemde altının finansal belirsizliklerle birlikte yeniden öne çıkışını, üretim-talep eğilimlerini, merkez bankalarının tutumundaki

değişimleri ve Türkiye’nin 2001’den itibaren yeniden üretici konuma gelişini değerlendirmektedir. Türkiye’de üretimin artmasına karşın, ithalatın yapısal niteliği ve toplumsal gerilimin (Bergama’dan başlayarak) ülke geneline yayılması, raporun ana çerçevesini oluşturan “toplumsal kabul” tartışmasına bağlanmaktadır.

Öne çıkan değerlendirme ve öneriler:

- Risk yönetimi kadar risk iletişimi de kritik olup, güven tesis edilmeden sürdürülebilir üretim mümkün değildir.
- Toplumsal kabul (SLO) için yerel rıza mekanizmaları, erken katılım ve şeffaf ÇED süreçleri güçlendirilmelidir.
- Su yönetimi, atık/atık barajı güvenliği, arazi kullanımını ve kümülatif etkiler havza ölçeğinde ele alınmalıdır.
- Kapatma (closure) ve rehabilitasyon planları en baştan tasarlanmalı; yeterli mali teminatlar güncel ve doğrulanabilir olmalıdır.
- Bağımsız teknik izleme, açık veri standartları ve performans dayalı izin koşullarıyla hesap verebilirlik artırılmalıdır.

Rapora buradan ulaşabilirsiniz.

(<https://www.maden.org.tr/uploads/ContentFiles/2026-04-01-11-08-58-793469.pdf>.)

ÜYELERİMİZDEN

FİKRET ÖZBİLGİN'İN ARDINDAN

MEHMET KAYADELEN (896)

Odamız önceki Yönetim Kurulu başkanlarından, TMMOB önceki Genel Sekreterlerinden, maden mühendisi Fikret Özbilgin'i 21 Ocak 2026 günü kaybettik ve ertesi gün önce Halkevleri Genel Merkezi önündeki sonra da odamız merkez binası önündeki uğurlama törenlerinin ardından Ankara Karşıyaka Mezarlığında toprağa verdik. Törenlere ailesi, meslektaşları, yakınları, arkadaşları, dostları, yoldaşları, odamızın, TMMOB'nin ve bazı odaların önceki ve şimdilerdeki Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri katıldı, katılanların bazıları hakkında konuştu, övgü dolu sözler söyledi .

Fikret, 1949 yılında Malatya'da doğdu. 1968 yılında Turan Emeksiz Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl sınavlarında Orta Doğu Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesini kazandı, İngilizce Hazırlık Okulunda okuduktan sonra buradan ayrıldı, öğrenimine Galatasaray Mühendislik Yüksekokulu Makine Mühendisliği Bölümünde devam etti. Ertesi yıl tekrar sınava girerek İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Mühendislik

Mimarlık Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümünde okumaya hak kazandı; bu bölümdeki öğrenimini 1975 yılı şubat ayında tamamladı.

1980 yılının temmuz ayında F. Şermin Tezer ile evlendi. Hukuk Fakültesi mezunu Deniz ve Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu Çağlar isiminde iki erkek çocuğu var.

Mesleki Yaşamı

Mesleki yaşamına 1975 yılı nisan ayında Zonguldak'ta, o zamanki adıyla Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Ereğli Kömürleri İşletmesi Müessesesi Kozlu Bölgesi İncirharmanı Bölümünde (Şimdilerdeki karşılığı Türkiye Taşkömürü Kurumu Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi İncirharmanı ocağı) kartiye mühendisi olarak başladı. Dönem, 1. Milliyetçi Cephe Hükümeti dönemiydi. 7 ay gibi kısa bir süre çalıştıktan sonra siyasi gerekçelerle sınıf arkadaşı Zeki Doğan ile birlikte görevine son verildi.

Askerlik hizmetini yerine getirdikten sonra 1977 yılında Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Fizibilite Etütleri Dairesinde çalışmaya başladı. Daha sonra Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dai-

resine geçti ve şubat 2000'deki emekliliğine kadar burada çalıştı.

Odamız ve TMMOB bünyesindeki çalışmaları

Odamızla üniversite yıllarında tanıştı. MTA'da çalışırken bir komisyonunda görev alarak başladığı meslek odalarına yönelik çalışmalarını gerek odamız ve gerekse de TMMOB bünyesinde uzun yıllar sürdürdü. Yönetim, onur ve yayın kurullarında, komisyonlarda, çalışma gruplarında; teknik kongre, sempozyum ve Madenciler Bayramı gibi organizasyonlar ile çeşitli eylem ve etkinliklerin düzenleme kurullarında/komitelerinde çeşitli görevler üstlendi.

Odamız yönetim kurullarındaki görevleri şöyle özetlenebilir: 25'nci dönemde (1979-80) Yazman Üye, 26 ve 27'nci dönemlerde (1980-81 ve 1981-82) Sayman Üye; 30, 31 ve 32'nci dönemlerde (1986-88, 1988-90 ve 1990-92) Başkan.

Onur kurullarında ise 37, 38, 39, 41, 42, 43 ve 44'ncü dönemlerde (2000-02, 2002-04, 2004-06, 2008-10, 2010-12, 2012-14 ve 2014-16) yer aldı.

TMMOB'deki görevleri de şöyleydi: 33 ve 35'nci dönemlerde (1992-94 ve 1996-98) Yönetim Kurulu Üyesi, 34'ncü dönemde (1994-96) Yönetim Kurulu Sayman Üye; 37'nci dönemin (2000-02) 2001-2002 yıllarında, 38'nci dönemde (2002-04) ve 39'ncü dönemin (2004-06) 1 Kasım 2004 tarihine kadar olan bölümünde Genel Sekreter.

Yönetim Kurulunda birlikte görev yaptığımız 25, 26 ve 27'nci dönemler 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi'nin hemen öncesi ve hemen sonrasındaydi. 12 Eylül öncesiyle sonrası yıllar hem Türkiye genelinde hem de odamız özelinde pek çok açıdan farklı özelliklere sahipti; öncesi de sonrası da zor yıllardı. Zaten Türkiye'de kolay yıllar oldu mu ki?

Darbe öncesi, Türkiye'de siyasi, ekonomik, sosyal krizlerin yaşandığı yıllardı. Dönemin 2. Ordu Komutanı Orgeneral Bedrettin Demirel'in itirafıyla askeri darbe gerekçesinin hazırlandığı yıllardı. Hatırlanabileceği gibi Bedrettin Demirel, 1988 yılında Milliyet gazetesi yazarı Yener Süsoy'a verdiği röportajda, "12 Eylül'ü aslında bir yıl önce yapacaktık, ama şartların olgunlaşmasını bekledik," demişti. Bu dönemde aralarında Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul, Prof. Dr. Ümit Yaşar

Doğanay, önceki başbakanlardan Prof. Dr. Nihat Erim, DİSK Başkanı Kemal Türkler, Gümrük ve Tekel Bakanı Gün Sazak gibi toplumca tanınanların da olduğu pek çok kişinin öldürüldüğü, adeta iç savaş yaşandığı yıllardı. 24 Ocak Kararları'nın açıklandığı, Cumhurbaşkanının aylarca seçilemediği yıllardı.

Bu dönemde Yönetim Kurulumuz "Güncel Ekonomik, Demokratik, Mesleki Taleplerimiz ve Mücadele Yolları Kampanyası" düzenledi. Bu kampanyada derlenen görüşler odamızın TMMOB Yönetim Kurulu'ndaki temsilcisi Yalçın Çilingir aracılığıyla TMMOB Yönetim Kuruluna aktarıldı. Sonunda TMMOB'nin çağrısıyla 19 Eylül 1979 günü mühendis, mimar ve şehir plancıları yaşadıkları hak kayıplarını ve ücret adaletsizliklerini protesto etmek için pek çok iş yerinde üretimi durdurdu. Yazman Üye olarak Fikret bu süreçte önemli görevler üstlendi. Bilindiği gibi bu eylemin anısını yaşatmak için TMMOB her yıl 19 Eylülü "Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü" olarak kutlamaktadır.

12 Eylül 1980 Askeri Darbe sonrası dönem ise Türkiye tarihinin en karanlık dönemiymiş. Pek çok yakın arkadaşımız gibi Fikret de bu dönemde, 1981 yılında, gözaltına alındı, işkence gördü, 2 ay sonraki ilk duruşmasında serbest bırakıldı.

Bu karanlık dönemde pek çok meslektaşımız odanın kapısından girmek bir yana, odanın bulunduğu Selanik Caddesi'nden bile geçmez olmuşken Yönetim Kurulumuz, üyelerinden en az birinin her gün mutlaka odada bulunmasına özen gösterirdi. Fikret ile arkadaşımız İsmail Kiroğlu o dönemde odaya en sık uğrayanlardı. Yönetim Kurulu da çalışmalarının aksamadığı görüntüsünü vermeye özen gösterir, haftalık toplantılarını düzenli yapardı.

27'nci dönem sonrasında odamız yönetim kurullarının oluşturulmasında zorlanıldı. Başkanlık görevini üstlenebileceğini düşündüğümüz arkadaşlarımız bu görev için ikna edilemiyordu. Israrlarımız sonucu 28'nci dönemde Mustafa Kavruk, 29'ncü dönemde Seçkin İnceefe bu görevi üstlendiler. 30'ncü dönemde de Fikret ne kadar "Ben bu göreve uygun değilim, yapamam," demiş olsa da yine ısrarlarımız sonucu kabul etmişti.

Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yaptığı 30'ncü dönem toparlanma dönemi gibiydi. Sonraki 2 dönemle birlikte bu 3 dönemde odamız çalışmalarında önemli atılımlar yapıldı. Darbe ile çözülmüş olan örgütlenmeyi yeniden sağlamak amacıyla pek çok il ve iş yerinde temsilcilikler oluşturuldu. İşletmelere gidildi, toplantılar yapıldı. Üyelerin bir araya gelebilmelerini, sosyalleşebilmelerini sağlamak amacıyla bir lokal oluşturmak istendi, Menekşe Sokak'taki bir binanın üç dairesi satın alındı, çok amaca hizmet edebilecek biçimde projelendirildi, tefriş edildi. (Ancak amaca hizmet edemez hale geldiğinde kapatıldı ve sonra da satıldı.) Madencilik simgeleyen gümüş rozet yaptırıldı. Siyasal ortamın yumuşamasının da etkisiyle oda çalışmalarına katılmak tekrar cazip hale geldi.

Toplumsal ve siyasi çalışmaları

Lise yıllarında Malatya'da düzenlenen Türkiye İşçi Partisi (TİP) 2. Büyük Kongresi'nde (20-24 Kasım 1966) görev yapan gençler arasında; üniversiteye başladığı yıldan itibaren de Devrimci Gençlik (DEV-GENÇ) örgütlenmesinde, boykot komitelerinde ve eylemlerinde yer aldı. Bu yıllarda İstanbul'da Malatya Yüksek Öğrenim Derneği ve İTÜ Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği yönetim kurullarında, 12 Mart 1971 Askeri Muhtırası'na kadar görev yaptı.

Sevgili oğlu Çağlar babasını şöyle nitelendiriyor: "Yaşamı boyunca emek mücadelesini odağına aldı fakat onu sadece bir ekmek kavgası olarak ele almadı.

Mühendislerin proleterleştirilme sürecine ilişkin tartışmaları meslek örgütü içinde ısrarla yürüttü ve madencilik alanında somutlaştırmaya çalıştı. 1970'li yıllarda Yeraltı Maden-İş Sendikasının örgütlenme ve özyönetim deneyimlerinden 1991 Büyük Madenci Yürüyüşü'ne, işçilerin ve mühendislerin emek mücadelesini birlikte verdiklerinde neler başarabileceğini gösteren ekolün önemli temsilcilerinden oldu.

Emek mücadelesini eşitlik, özgürlük, demokrasi, adalet, barış mücadeleleri ile bir arada ele almaya da gayret etti. Gerek 12 Eylül Askeri Cuntası'nın gerekse de 12 Eylül ardılı iktidarların TMMOB'yi ve meslek odalarını itibarsızlaştırmaya, yetkisiz kılmaya yönelik her türlü girişimlerinin karşısında tutum aldı; bunun emek mücadelesinin yanı sıra bir demokrasi mücadelesinin parçası olduğunu savundu.

Emek Platformu Teknik Komite üyeleri arasında yer almasının yanı sıra, Alternatif Emek Platformu Programı'nın hazırlanmasına da katkıda bulundu.

Demokrat gazetesinin yayın hayatına başlamasında, Halkevlerinin üçüncü kuruluş ve hak mücadeleleri ekseninde yükseliş dönemlerinde, İTÜ mezunlarının örgütlenme çalışmalarında, insan hakları örgütlerinin çeşitli eylem ve etkinliklerinde görevler üstlendi. 2009-2014 yılları arasında Çankaya Belediyesinde yerel yönetimler üzerine çalıştı, Çankaya Belde AŞ'de Denetleme Kurulu Üyeliği görevinde bulundu.

Üyesi olduğu ve görev yaptığı diğer kuruluşlar şöyleydi: İstanbul Teknik Üniversiteliler Birliği Derneği, İstanbul Teknik Üniversiteliler Birliği Vakfı Mütevelli Heyeti, Türkiye Madenciler Derneği, Halkevleri Danışma Kurulu, Dostluk Yardımlaşma Vakfı."

Fikret'i 1977 yılında MTA Fizibilite Etütleri Dairesinde çalışmaya başladıktan sonra tanıdım. MTA'dan ayrıldığı 1982 yılı sonlarına kadar aynı dairede çalıştık. Yukarıda da sözünü ettiğim gibi odamız Yönetim Kurulunda üç dönem birlikte görev yaptık. Yönetim Kurulu Başkanı olduğu yıllarda Madencilik Dergisi Yayın Kurulunda ve Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 11. Kongresi'nde isteği üzerine görev yaptım. Bu yıllarda yakından tanıma şansım oldu.

İnsan ilişkilerinde başarılıydı. Odamız üyelerinin pek çoğunu da TMMOB bünyesindeki odaların pek çok yöneticisini de tanırdı, pek çoğuyla diyalogu vardı. Bu nedenle bazı arkadaşlarıma ondan söz ederken “Bizim mahallenin muhtarı,” derdim.

Çalışkandı, küçük iş büyük iş demeden her iş peşinde sonuç alınca kadar koşardı, Sır saklayıcı, ilkeli, dürüst, ender öfkelenen, özverili yurtseverdi. Lise yıllarında peşinde koşmaya başladığı eşit, özgür ve adil bir dünya hedefinden yaşamı boyunca vazgeçmedi.

Yalnız yakın arkadaşım değildi, tıpkı önceki yılların ocak aylarında kaybettiğimiz Ömer Yenel gibi, İsmail Kiroğlu gibi, geçmişi 1970’li yıllara uzanan yakın aile dostumuzdu.

Ömer Yenel ve İsmail Kiroğlu’nda olduğu gibi Fikret’in de yaşamımdaki eksikliğini hep hissedeciğim.

Teşekkür:

Bu yazının hazırlanmasındaki değerli katkıları nedeniyle Fikret Özbilgin’in sevgili eşi ve çocuklarına içtenlikle teşekkür ediyorum.

FİKRET ÖZBİLGİN

MEHMET TORUN (30.14)

68 kuşağının bir temsilcisini daha sonsuzluğa uğurladık. O kuşağın idealleri vardı, düşleri vardı. Özgür, eşit bir dünya için mücadele eden, ‘ben değil biz’ diyen abilerimiz ablalarımız idiler. Özverili, cesur, paylaşımcı ve vicdanlıydılar. Fikret Abi’de inandığı değerler için mücadele eden, ideallerine sahip çıkan bir abimizdi.

12 Eylül’ün karanlık ve baskıcı günlerinde pek çok insan örgütlerden uzaklaşırken Odamıza, örgütümüze sahip çıkan grubun içindeydi. Pek çok bedel ödeseler de boyun eğmediler, hiç dert yanmadılar. Fikret Abi’yle sert tartışmalar yapsanız dahi en kısa zamanda yumuşak üslubu ile ilişkiyi devam ettiren, hoşgörülü biriydi. Bu yönüyle takdire şayandı. Görev yaptığım dönemde daima örgütümüzü savunan davranışlarına şahit oldum.

Son görüşmemiz ölümünden 10 gün önce Oda danışma kurulunda olmuştu. Genel Kurul delegeliğinin kriterlerini açıklarken “delegeler antiemperyalist, antifaşist, antişovenist olmalı” demiş ben

de “abi böyle bir elek kursak elek üstünde kimse kalmaz” diye takılmış ve gülüştük.

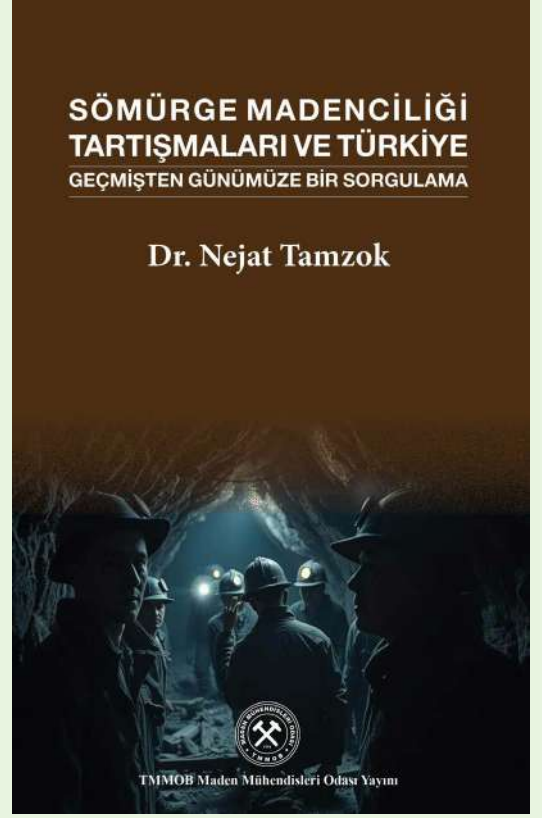
Erken ayrıldı aramızdan çünkü zor dönemlerde daha çok ihtiyacımız vardı. Emeklerine ve mücadelesine saygıyla. Yıldızlar yoldaşı olsun.

MADENLER KİMİN REFAHINA HİZMET EDİYOR?

MUTLU YAKICI İÇLİ (5677)

Dr. Nejat Tamzok'un "Sömürge Madenciliği Tartışmaları ve Türkiye- Geçmişten Günümüze bir Sorgulama" adlı çalışması; güncel tartışmaları, sosyolojik ve ekonomik bir bakış açısıyla akademik bir tabanda akıcı bir dille özetliyor. TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından yayımlanan çalışma, başarılı bir neden sonuç ilişkisiyle tanıklık ettiğimiz ancak hızlı gündemle detaylarını kaçırdığımız olayları hatırlatıyor.

Madencilik Bülteni olarak bu değerli çalışmanın yazarı Dr. Nejat Tamzok ile bir söyleşi yapmak istedik, bizi kırmadığı için kendisine teşekkür ederiz. Sayın Tamzok;

“Sömürge Madenciliği Tartışmaları ve Türkiye” adlı kitabınız Odamız tarafından yayımlandı, tebrik ederim. Bu çalışmanın ortaya çıkışını anlatır mısınız?

Sayın Yakıcı, öncelikle nazik davetiniz için teşekkür ederim. Söyleşimizin, Madencilik Bülteni'nin değerli okurları için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Biliyorsunuz, “sömürge madenciliği” kavramı, son yıllarda toplumun geniş kesimleri tarafından sıklıkla dile getiriliyor. Özellikle altın madenciliği ve yabancı sermaye, zeytinlikler ya da maden faciaları gündeme geldiğinde, hemen ardından bu ifadeyi de duymamak mümkün değil. Ulusal kaynakların dış güçlerce sömürülmesini etkili bir şekilde vurgulayan bu ifade, toplumsal hareketler içinde giderek popülerlik kazandı ve güçlü bir söylem aracına dönüştü. İfade, siyasi sömürgecilik kavramından öte; ulusal ya da yerel yararın karşısında, insan ve çevreye zarar veren kaynak sömürsünü tanımlamak için kullanılan güçlü bir metafor olarak ortaya çıktı.

Öte yandan, madenciliğin çevresel zararlarına ya da maden facialarına verilen tepkiye karşılık gelen sömürge söylemi, aynı zamanda neoliberal ekonomik politikalara yönelik daha geniş bir eleştiriyi de ifade etmekte. Bu çerçevede, baş-

ta altın olmak üzere madencilikten elde edilen kazançların ulusal refaha ya da ülkenin kalkınmasına önemli bir katkı sağlamadığı, sermayenin madencilikten elde ettiği kazançlara kıyasla çok az vergi veya Devlet Hakkı ödediği ileri sürülmekte. Diğer taraftan bu terim, sadece yabancı değil ama aynı zamanda yerli sermayenin etkinlikleri için de kullanılmakta ve bu yönüyle bir ‘iç sömürge’ dinamiğine de işaret etmekte.

Bununla birlikte, bu ifadenin toplumun tüm kesimleri tarafından aynı heyecanla kabul görmediğini de belirtmemiz gerekir. Madencilik faaliyetlerinin kamu denetimi altında güvenli bir şekilde yapılabileceğini ve bundan ülkenin yarar sağlayabileceğini savunan geniş bir kesim de bulunmaktadır. Öte yandan, sorunlara ilişkin olarak dış faktöre bu ölçüde odaklanmanın sektörün eksik bir resminin sunulmasına neden olabileceği; yönetsel yapılar, kamu kurumlarının kalite ve yetenekleri, hukukun işleyişi, liyakat, şeffaflık, hesap verebilirlik, demokratik katılım gibi yapısal sorunların gölgelenebileceği ileri sürülmekte.

Nihayetinde, kavramı kullananlar; ülkemizde yapılan madenciliğin çevreye ciddi zararlar verdiğine, büyük can kayıplarına neden olduğuna, üstelik ülkemiz ekonomisine ya da vatandaşın refahına dişe dokunur bir katkısının da olmadığına dikkat çekmek istemekteler. Madenlerimizin, işlenmeksizin, katma değeri düşük ham madde olarak yurt dışına satılırken, ucuz emek kullanan sermayenin ise yüksek kârlar elde ettiğine vurgu yapmaktalar.

Son yıllarda sıklıkla tanık olduğumuz Soma, Amasra, İliç gibi faciaların ya da madencilikten kaynaklanan çevre felaketlerinin sonu gelmedikçe, Türkiye madencilik sektörünün böylesine olumsuz bir benzetmeden kurtulamayacağı açıktır. Ancak, dünya tarihinin en kara sayfaları arasında yer alan sömürge madenciliği, aslında dikkat çekilmek istenenlerden çok daha fazlasını ifade eder. Bu kavram; sadece kaynakların sömürülmesini ya da çevre ve ekosistemlerin katledilmesini değil ama ölüm, zulüm, kan ve gözyaşıyla dolu bir tarihi bizlere hatırlatır.

Bu söylemin, Türkiye'nin doğal kaynak politikaları hakkındaki tartışmalarda önemini gelecekte de koruyacağını öngörmek ise zor değil. Dolayısıyla, "sömürge madenciliği" üzerine kısa bir makale kaleme almanın yararlı olacağını düşünmüştüm. Ancak konu o kadar derin ve çok boyutluydu ki o kısa makale neticede bir kitaba dönüştü.

Kitabınızda sömürgeciliğin biçim değiştirerek devam ettiğini anlatıyor, ulus ötesi şirketlerin etkilerinin ulus devletleri geçtiğinizden bahsediyorsunuz. Bu aşamaya nasıl gelindi?

Politik, endüstriyel ve askeri gücün inşası tarihin her döneminde maden kaynaklarını kontrol etme becerisine dayandı. Mineral kaynaklar ve güç arasındaki bu ilişki bugün de geçerliliğini koruyor. Son yıllarda yaşanan gelişmelere baktığımızda, madenler üzerindeki kontrol mücadelesinin hız kesmeden devam ettiğini görüyoruz.

Geçmişin egemen güçleri ise madenler üzerinde kontrol sağlamak amacıyla başka coğrafyaları sömürgeleştirmekte tereddüt etmediler ve dünyanın çok büyük bir bölümündeki mineral kaynaklarını yağmaladılar. Bugün 'Batı' diye tanımladığımız emperyalist Avrupa ülkeleri, 15. yüzyıldan 1960'lı yıllara kadar süren ve 'Sömürgecilik Çağı' olarak adlandırılan uzun bir dönem boyunca dünyanın büyük bölümünü kolonileştirdiler ve vahşice sömürdüler. Bunu yaparken insanları acımasızca katlettiler, halkları köleleştirdiler, kültürel ve fiziksel soykırım uyguladılar. Sömürge madenciliği, kapitalist gelişmenin temel dinamiği idi ve emperyalist 'Batı', zenginlik ve sanayileşmesini büyük ölçüde bu sömürüye borçludur.

Sömürgeci ülkeler bu yolla refaha ulaşırken, geride yoksulluğu, yolsuzluğu, kötü yönetimleri, iç savaşları, çevre felaketlerini, doğal kaynaklar üzerindeki bitmeyen sömürü düzenini ve en nihayetinde günümüzün küresel eşitsizliklerini miras bıraktı. Bugün, dünyanın en geri, en fakir ülkeleri arasında eskinin sömürge ülkeleri bulunmakta. Sömürgeciliğin pençesine düşen bu ülkelerde, madenler milyonlara zenginlik değil, sefalet ve ölüm getirdi.

Yaklaşık 450 yıllık 'Sömürgecilik Çağı' artık geride kaldı ama sömürü ortadan kalkmadı. İkinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan yeni dünya sisteminde, eski ya da yeni sömürgeci güçler, sömürü düzenini yeni yöntemlerle sürdürmeyi hâlâ başarabilmekteler. Geçmişte mineral kaynakların istismarı, bunlara sahip olan

ülke egemenliğinin askeri yöntemlerle doğrudan ele geçirilmesi ile mümkün olurken; bugün artık ekonomik, mali, ticari, politik ve kültürel araçlarla dolaylı kontrol tercih edilmekte. Bu amaçla, küresel kurumlar etkin olarak kullanılmakta, gelişmiş kitle iletişim araçlarından yararlanılmakta. Bu yeni sömürgecilik biçiminde, az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere ekonomik ve mali koşullar dayatılabilmekte, bu yolla siyasi kontrol sağlanabilmekte, ekonominin madencilik gibi alt sektörlerindeki yasal ve idari yapılar yeni sömürgecinin istediği gibi şekillendirilebilmekte.

Özellikle 1970'lerden itibaren, yeni sömürgeciliği meşrulaştırmanın ideolojisi ise neoliberalizmdi. Neoliberal politikaların madencilik sektörüne yansımaları, pek çok ülkede, sektörün yerli ya da yabancı özel şirketlerin eline geçmesi şeklinde oldu. Bu süreçte, özellikle çok uluslu madencilik şirketleri önemli ölçüde etkili oldular. Politik ve finansal güçlerini kullanarak hedef ülkelerde kendi yararlarına olacak yasal düzenlemeleri çıkarabildiler. Bu şirketlerin sahip oldukları sermaye, teknoloji ve politik güç, elde etmek istedikleri kaynaklara sahip olan ülkelerin madencilik sektörlerinde mülkiyet ve yönetim değişikliklerini sağlamaya ve çok uluslu şirketlerin ülkeye girişinin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik olarak kullanıldı ve halen de kullanılmakta.

Neticede, madencilik sektörleriyle olan bağlantısı koparıldı ve bütünleşik planlama anlayışından vazgeçildi. Madencilik üretim-

leri, çoğunlukla ihracata yönelik ham maddeler olarak görüldü ve genellikle sadece işlenmemiş cevher üretimiyle sınırlandı. Böyle olunca, katma değeri yüksek ürünlere yönelik daha ileri üretim süreçlerine geçiş gerçekleştirilemedi ve bunun yerine maden kaynaklarına sahip olan değil ihracatın yapıldığı ülkenin sanayisine hizmet edilmiş oldu. İhraç edilen madenler başka ülkelerde bulunan endüstrilerde işlendi, rafine edildi ve mamul madde olarak çok daha yüksek bedellerle kaynak ülkelere geri satıldı. Üretilen madenler, kaynak ülkeden çok bunları katma değeri yüksek ürün haline getiren ülkelerin refahına hizmet etti.

Dolayısıyla, sömürgeciliğin yöntemleri farklılaştı ama mineral kaynakların sömürsü şiddetlenerek devam etti.

Osmanlı İmparatorluğu dış borç alıp karşılığında tavizler vererek bağımsızlığını yitirmişti. Bu konu üzerinde hassasiyetle duran kurucu kadrolar yabancı sermayeye mesafeli yaklaşmıştı. Dünya buhranı sonrasında ise New Deal ve Keynesci yaklaşımın da etkisiyle kamu girişimciliğinin yükseldiğini görüyoruz. Ülkemizde yeni yatırımların yanında, doğal kaynakların millileştirilmesi başlamıştı. Borular neden öncelikli olmadı? Ya da neler aşılamadı?

Osmanlı İmparatorluğu, özellikle 19. yüzyılda, ekonomik ve askeri zayıflıkları nedeniyle Av-

rupa'nın sömürgeci güçlerinin yoğun baskılarına maruz kaldı. Son dönemlerinde girilen ağır dış borçlanma sarmalı ve Düyun-u Umumiye, Batılı ülkelerin maden işletme imtiyazlarını ele geçirmelerinde kritik bir rol oynadı. İmparatorluğun son döneminde madencilik üretiminin yarısından fazlası yabancı sermayenin kontrolündeydi. Osmanlı madenleri, yabancılar tarafından üretilip yine yabancılar tarafından kendi ülkelerinde tüketildi. Yabancı sermayenin çalışma yöntemleri ise dünyanın diğer coğrafyalarındaki sömürgecilerden farksızdı; maden işçisinin hiçbir değeri yoktu ve çalışma koşulları tamamen insanlık dışıydı.

Yeni Cumhuriyeti kuran kadroların 'Batı'nın sömürüsüne karşı olan tepkileri ise sonraki dönemin madencilik politikalarını büyük ölçüde şekillendirdi. Kurucu kadroların ilk ele aldıkları konular arasında madenciliğin bu 'sömürgeci karakteri' vardı ve öncelikli olarak madenlerde çalışanların durumlarını iyileştirmeye yönelik düzenlemelere odaklandılar.

Ancak, Cumhuriyet yönetimi, 1930'lu yılların

başlarına kadar madenlerin devletleştirilmesine yönelik bir çaba içerisinde olmadı. İlk on yılda, diğer sektörlerde olduğu gibi madencilikte de özel girişimcilik teşvik edildi. Devlet işletmeciliği ise özellikle 1929 genel buhranından sonra, 1920'ler liberalizminin tıkanıdığı bir dönemde zorunluluk olarak ortaya çıktı. 1930'larla birlikte maden aramacılığı ve işletmeciliğinin Devlet tarafından yapılması yönünde bir politika değişikliğine gidildi. Bununla birlikte, Devlet, 1935 yılından itibaren taşkömürü, linyit, demir, krom, bakır ve kükürt madenlerini önceledi ve devletleştirmeleri de bu madenlerle sınırlı tuttu. Diğer pek çok madene Devletin doğrudan bir ilgisi olmadı, bunların üretimleri özel şirketlere bırakıldı. Bunun temel sebebi, genç Cumhuriyet'in elinde tüm maden kaynaklarını çıkarıp mamul madde haline getirecek ne yeterli sermayenin ne de gelişmiş bir sanayi ve teknolojinin bulunmasıydı.

Bor madenlerinin öncelikli hale gelmesi ise belirgin dış müdahalelere rağmen ancak 1960 sonrası dönemde mümkün olabildi.

Erken cumhuriyet döneminde kendi kaynaklarıyla sanayi yatırımı yapan bir yapı oluşturulmuştu. Oysa DP döneminde M. Barker Raporunda vurgulandığı gibi dış kaynak destekli, tarımsal üretim ağırlıklı bir yapı oluşturulmak istenmişti. Buna rağmen sanayi yatırımları hızla devam etti. Bu çelişkiyi nasıl açıklarsınız?

1930'lardan itibaren Türkiye'deki egemen düşünce, madenlerin mümkün olduğu ölçüde Devlet eliyle işletilmesi yönündeydi. Bununla birlikte, İkinci Dünya Savaşı sonrasında bu görüş yavaş yavaş değişmeye başladı. Savaşın sona ermesiyle birlikte klasik sömürgecilik çağı kapanmış, ancak yeni sömürgecilik çağı yeni yöntemlerle devreye girmişti. Bu süreçte, 1944 yılında IMF'yle birlikte kurulan Dünya Bankası'nın rolü önemlidir. Nitekim 1949 yılında Türk Hükümetinin talebiyle Dünya Bankası tarafından gönderilen M. Barker başkanlığındaki Amerikan heyeti, Demokrat Parti'nin iktidara gelmesinin hemen sonrasında raporunu Hükümete sundu.

Raporun madencilığe ilişkin önerileri, özetle; maden sanayisinden uzak durulması, özel kesimin arama ve işletme faaliyetlerinin önünün açılması, madenlerin özel mülkiyete transfer edilmesi ve MTA tarafından yapılacak arama sonuçlarının halka açılması şeklinde olmuştur. Raporun çizdiği çerçeve, bir yandan özel sermayenin herhangi bir arama riskine katlanmadan maden işletmeciliği yapabilmesine, diğer yandan üretilen cevherlerin herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın oldukları gibi ülke dışına çıkarılmalarına olanak sağlamaktadır; dolayısıyla Yeni Sömürgecilik çağının ruhuna da son derece uygundur. Barker Raporu'nun önerileri doğrultusunda yasal düzenlemeler yapılmış, madenlerin Devlet eliyle geliştirilmesi esası terkedilmiş, özel ve kamu girişimlerinin eşit haklara sahip olacakları hükmü getirilmiştir.

Sorunuzda bahsettiğiniz çelişkiye gelince... Serbestleşme ve özel girişimcilik vaadiyle gelen Demokrat Parti, özellikle 1954 sonrasında tam tersine kamu yatırımlarını daha da genişletmek zorunda kaldı. Bunda hükümetin niyetinden ziyade küresel ekonomik gelişmeler be-

lirleyici oldu. İkinci Dünya Savaşı sonrasında parasal genişlemenin sona ermesi, liberal dış ticaret politikalarının ivme kaybetmesi ve dünya ekonomisinin durgunluğa girmesi Türkiye'yi de etkiledi. Yaşanan ekonomik zorlamalar, hükümeti kontrollü bir dış ticaret rejimine ve devlet yatırımlarıyla gerçekleştirilen bir ithal ikamesi politikasına yöneltti.

Neticede, madencilikte yerli ve yabancı sermaye teşvik edilmek istense de uygulama tam aksi yönde ilerledi ve kamu yatırımları hacim kazandı. 1960 sonrasında ise madencilikte kamunun ağırlığı daha da artacaktır.

1960-1980 yılları arasını kamu madenciliğinin altın yılları olarak nitelendirebiliriz. Kamu eliyle yatırımların yapıldığı, havza madenciliği bakış açısıyla işletmeciliğin geliştirildiği, millileştirmelerin gerçekleştiği ve nihai ürünlerin hedeflendiğini görüyoruz. Buna karşın finansman sorununun çözülemediği ve nihai ürün hedefinin istenen düzeyde gerçekleşmediğini görüyoruz. Nedeni sizce neydi?

1960 askeri müdahalesinin ardından, önceki dönemden farklı olarak, devletin iktisadi hayatı planlaması, yönetmesi ve denetlemesi gerektiği anlayışı üzerine kurulu yeni bir ekonomi politikası benimsendi. Madencilik sektörü bu dönemde -aynı zaman diliminde pek çok ülkede olduğu gibi- ekonomik kalkınmanın finans kaynağı ve sanayileşmenin sıçrama tahtası olarak

görüldü. Dönemin başında hazırlanan Anayasa ile tabii servetlerin ve kaynakların Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunduğu, bunların aranması ve işletilmesi hakkının Devlete ait olduğu hükümleri getirildi. Sektör, kalkınma planları çerçevesinde planlandı, madencilik yatırımları kamu iktisadi kuruluşları eliyle yapıldı, özel sektörün madencilik girişimleri için yaygın yasal denetimler konuldu, ithal ikameci politikalar uygulandı, yabancı sermaye üzerinde sınırlama ve yasaklamalar getirildi. Maden haklarının yönetimi Devlet denetiminde sıkı bürokratik işlemlere tabi kılındı. Diğer taraftan, sektörde 'büyük milli kuruluşlar'ın tesis edilmesi hedeflendi.

Neticede, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kapsamlı ve önemli madencilik yatırımlarının 1960-1980 yılları arasındaki bu yirmi yıllık dilimde gerçekleştirildiğini söyleyebiliriz. Ancak, bu dönemde, her ne kadar bor tuzları türevleri, ferrokrom ya da alüminyum gibi önemli kamu tesislerinin kurulması başarılabilmişse de madenlerin katma değeri yüksek ürünler haline getirilmesine yönelik girişimler yine de yetersiz kaldı. İthal ikameci politikalar beklenildiği ölçüde sonuç getirmedi ve madenlerin işlenmesizin ham madde olarak ihracına büyük ölçüde devam edildi. Bu durumun en temel nedeni; devasa yatırımlara rağmen yaşanan sermaye yetersizliği ve buna bağlı olarak teknolojik eksikliklerdi. Özetle; güçlü bir planlama vizyonu olsa da finansal ve teknolojik kapasite, hedefleri tam olarak gerçekleştirilmeye yetmedi.

Kitabınızda Etibank'a özel bir önem veriyorsunuz. Bu kurum özelleştirmelerle hırpalanmasaydı bugün nasıl bir yapı ile karşılaşırdık? Ya da böyle bir şey mümkün müydü?

Etibank'ın tasfiyesinin ülkemiz madenciliğinde bir dönüm noktası olduğunu düşünüyorum.

Bugün madencilikte ileri ülkelerin neredeyse tamamında endüstrinin genel yapısı; "amiral gemisi" olarak nitelendirilebilecek bir veya birkaç büyük madencilik kuruluşu ile onların etrafında uzmanlaşmış irili ufaklı firmaların

yer aldığı bir ekosistem biçimindedir. Bu yapı; özellikle amiral gemisi kuruluşlar tarafından yürütülen büyük ölçekli madencilik faaliyetlerinin uzmanlaşmış bir ağ sistemi tarafından desteklendiği ve bu yolla verimliliğin, teknoloji ve yeniliğin teşvik edildiği bütünlük bir endüstrinin gelişmesine katkı sağlar.

Bugün dünya madencilik endüstrisi, sayıları yaklaşık kırk kadar olan bu amiral gemilerinin, bu küresel şirketlerin kontrolindedir. Bu küresel devlerin bazı ortak özellikleri bulunur: Çoğunun uzun madencilik geçmişleri vardır ve kurumsallaşma düzeyleri yüksektir. Genellikle çok sayıda madencilik ürününü bir arada çalışırlar. Faaliyet alanlarını sadece üretimle sınırlı tutmazlar; madenlerin zenginleştirilmesi, dağıtımı ve ticaretinde de söz sahibi olmak, piyasaları kontrol etmek isterler. Sermaye yapıları güçlüdür; bir kısmının kendi finans kurumları ya da en azından küresel bankalarda hisseleri bulunur. Mühendislik kaliteleri, proje deneyim ve yetenekleri gelişmiştir. Maden aramalarına, araştırma-geliştirmeye, insan kaynağına sürekli yüksek yatırımlar yaparlar. Çok sayıda ülkede faaliyet gösteren bu şirketlerin temel stratejileri, küçülme değil büyüme yönündedir. Bir taraftan yurt içi ya da yurt dışında benzer faaliyet gösteren şirketleri satın alarak yatay yönde, diğer taraftan, üretimden satışa tüm tedarik zinciri boyunca dikey yönde tekel yapılarını geliştirmek isterler ve bu amaca yönelik davranırlar.

Bu şirketlere, kamuya veya özele ait olmalarına bakılmaksızın, kendi ülkelerinin “milli şampiyonları” gözüyle bakılır. Varlıkları bir ulusal egemenlik meselesi olarak görülür ve tüm dünyada rekabet edebilmeleri için devletleri tarafından korunurlar. Kendi hükümetlerinin bu yapıları bölüp parçalaması asla akla gelmez; aksine daha da büyümeleri ve küresel ölçekte faaliyet gösterebilmeleri teşvik edilir.

İşin aslı, Cumhuriyetin ilanından sadece 12 yıl sonra kurulan Etibank’ın kurumsal yapısı, 90 yıl önce tam olarak bu vizyonla tasarlanmıştı. Zamanla mineral kaynaklarını, elektrik üretimi ve hatta sektörün finansmanını sağlaya-

cak bir bankayı bünyesinde toplayan devasa bir organizasyona dönüştü. Cumhuriyet yönetimi, eğer sürdürülebilseydi bugün küresel arenada söz sahibi olabilecek bir yapıyı gelecek kuşaklara miras bırakmıştı.

Ancak 1980 sonrasında ve özellikle 2000’lerin agresif özelleştirme politikalarını uygulayanlar, madenciliğin bu kendine özgü karakterini anlamadılar. Dolayısıyla, oluşturdukları yeni yapıyla, aslında, yukarıda sıraladığımız büyük şirketlere alan açmakta olduklarının da farkına varamadılar.

Elbette, Etibank’ın akıbeti, Türkiye madenciliğinde yakın dönemde yapılan en büyük hata oldu. Yeni sömürgecilğin yöntemleri gayet güzel işlemiş ve hedefine ulaşmıştır. Türkiye’de madencilik sektörü yeniden yapılandırılmış ve sonuçta rekabet gücü yüksek kurumsal yapılara sahip olmayan, hiçbir zaman küresel bir aktör olamayacak cılız ve güçsüz bir sektör yapısı ortaya çıkmıştır. Bu yapı içinde, bir kısmı yabancı sermayeli olmak üzere yüzlerce irili ufaklı firma önlerine çıkan binlerce maden yatağını eşelemekte ve doğal olarak ortaya ülke yararına dışı dokunur bir sonuç çıkmamaktadır.

KİT’lerin özelleştirmelerini gerçekleştirmek için basında algı operasyonları yapıldı, yenileme ya da yeni yatırım ve istihdam olanakları verilmedi. Böylece değeri düşen kuruluşlar, değerlerinin çok altında bedellerle özelleştirildi ve hepimiz buna şahit olduk. Detayları okudukça içim acıdı. KÜMAŞ özelleştirmesinde, bir gün önce satın alacak kuruluşa bağlı

bankaya aktarılan paradan bahsediyordunuz. Hiçbir yasal işlem yapılmadı mı? Yapılan yana kar mı kaldı?

Bu sorunun cevabını aslında hepimiz biliyoruz. Yaşananlar, rasyonel ekonomik tercihlerin sonuçları değildi; ülkenin madencilik birikiminin tasfiye edilmesine küresel rüzgarlara aldananlar tarafından izin verildi.

Soma ve Elbistan Havzalarına ayrı bir bölüm ayırmışsınız, kazaların sonuçlarını ne yazık ki biliyoruz. Elbistan'da inşa edilen santralin üretilen kömüre göre tasarlanmaması tam bir Aziz Nesin hikayesi gibi. Mutlaka uyarıda bulunan teknik insanlar olmuştur. Nedir bilimsellikten bu kadar uzaklaşmamızı sağlayan nedenler? Bu çerçevede TTK, TKİ ve MTA'yı nasıl bir gelecek bekliyor? Nasıl olmalı?

Yetmişli ve seksenli yıllar, kamu madencilik kurumlarının giderek daha fazla eleştirilmeye başladığı yıllardı. O dönemin yükselen ideolojisine göre serbest piyasa, her sorunu çözecek sihirli bir değnekti; kamusal mekanizmaların yerini piyasanın almasıyla en yüksek verimliliğe ve refah düzeyine ulaşılacağı savunuluyordu. Bu bakış açısıyla madencilik kuruluşları parçalandı, şirketleştirildi ve özelleştirildi.

Yirmi yılı aşkın süren bu çalkantılı dönüşümün, madencilik kuruluşları üzerinde ciddi olumsuz etkileri oldu.

Sorunuzda bahsettiğiniz kuruluşlar için ilk sorun; kurumsal misyonlarını ve geleceğe ilişkin hedeflerini belirleme noktasında ortaya çıktı. Bunların bir kısmı temel işlevlerinin ne olacağını ve asli işleri olarak tarif edilen faaliyetlerin ne kadarını kendilerinin yapıp yapamayacağını kestiremediler. Oluşan iklim nedeniyle, geleceğe yönelik kapsamlı planlamalardan büyük ölçüde vazgeçtiler. Süreç içerisinde, bu kuruluşların, buldukları sektördeki ağırlıkları büyük ölçüde aşındı.

Uzun yıllar boyunca “topal ördek” haline getirilen bu kuruluşlardan ne vazgeçildi ne de görevlerini yerine getirebilmeleri için ihtiyaçları olan yatırımları yapabilmelerine ya da yeni personel istihdam etmelerine izin verildi. Böyle olunca, önce tali hizmetler, ardından asli hizmetler taşeronlara yaptırılmaya başlandı. Bunlardan bazıları, süreç içerisinde neredeyse tüm işlerini özel firmalara ihale ettiler. Üstelik çoğunlukla, işin verildiği özel firma, teknik ve alt yapı olarak işin sahibi olan kamu kuruluşundan çok daha yetersiz ve deneyimsizdi.

Süreç içerisinde üretim kültüründen uzaklaşıldı. Hızla gereksiz hale gelen etüt, proje, mühendislik işlev ve yetenekleri aynı hızda aşındı. Teknik eleman, bu süreçten en fazla etkilenen insan kaynağı oldu. Önceki yıllarda sistemin temel unsuru olan mühendisler, giderek gereksiz birer maliyet kalemi olarak görülmeye başlandı. Teknik elemanlar eliyle yapılması gereken işlerde hizmet alımı yoluna gidildi. Ancak, mühendislikten vazgeçilince dışarıdan alınan hizmetlerin denetimi de gereken nitelikte yapılamadı.

Eskinin el üstünde tutulan bu kuruluşlarında yetişmiş, birikimli ve donanımlı kadrolar boşluğa düştü. Çoğu kenara çekildi, bir kısmı bankamatik memuru oldu. Personelin gelişimi için yapılan harcamalar büyük ölçüde sınırlandı. Bilginin yenilenmesi, artık eskisi kadar önemli görülmedi. Usta-çırak ilişkisi bozuldu, kuşaklararası bilgi aktarımında ciddi zafiyet oluştu. Üstelik bürokrasimizin kadim hastalıkları olan aidiyetler üzerinden kayırmacılık ve politik karışmalar da kabul edilemez noktalara ulaştıncaya, bu kuruluşlarda personel motivasyonunu asgari düzeyde bile sağlayabilmek son derece güçleşti.

Neticede; Soma ve Amasra gibi faciaların ya da Elbistan Projesi'nde yaşanan tuhafıkların arka planında, bu kurumsal yıkımın izlerini bulmak her zaman mümkündür. Madencilik sektörünün mevcut yapısı içinde TTK, TKİ ve MTA'yı herhangi olumlu bir geleceğin beklediği konusundaysa ise ne yazık ki şüpheliyim.

Kitabın odak noktası olmamakla beraber Anadolu'nun ücra köşelerindeki üretim tesisleri yöre halkı için rol model yaşamları sunuyordu. Lojmanı, sosyal tesisi ve hayatı, ekonomisi ile çekim alanı olmuşlardı. Sinema ve tiyatro topluluklarının gösterilerinden halk da yararlanırdı. Özelleştirmeleri daha geniş bir açıdan değerlendirmek gerekmez mi?

Kesinlikle. Sorunuzda bahsettiğiniz o işletmeler aslında sadece birer üretim birimi değil, son derece özel birer toplumsal tasarım örneği idi. Bu işletmelerin sunduğu yaşam modelini bu-

gün tahayyül etmek bile güç: İşçi ve memur çocuklarının eğitimi için "özel" ilk ve ortaokullar bizzat işletme bünyesinde kurulurdu. Sinema salonları, tiyatro toplulukları, spor sahaları ve lokaller sadece çalışanlar için değil, yöre halkı için de kültürel bir çekim merkeziydi. Ailelerin temel ihtiyaçlarını en kaliteli ve uygun şekilde karşılayan "Ekonomi" adı verilen işletme marketleri vardı. Yaz kampları, dinlenme tesisleri ve sosyal alanlar bu bütünsel hayatın ayrılmaz parçalarıydı.

Tüm bu imkânlar, o dönemin "Havza Madenciligi" anlayışının doğal bir sonucuydu. Madencilik, sadece yerin altından cevheri çıkarmak değil, yerin üstünde de bir medeniyet ve kalkınma inşa etmek olarak görülüyordu. Ancak 1990'lı yıllarla birlikte bu tesisler yavaş yavaş ortadan kalktı; kapatıldı ya da özel sektöre devredildi. Bu anlayıştan uzaklaşılması neticesinde ortaya çıkan sosyal boşluk, madencilik bölgelerindeki toplumsal dokuyu da zayıflattı. Bugün özel maden işletmelerinde çalışan işçiler için bu saydığımız sosyal imkânlar ve kurumsal güvenceler maalesef hayal dahi edilememektedir.

Bağımsızlığını kazanan bazı eski sömürge ülkelerinin kaynaklarını halkları için kullanabildikleri bir yapı geliştirdiğinden bahsediyordunuz. Güncel durum nedir? Örnekler verebilir misiniz?

Yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğini geride bırakırken, küresel gelişmelerin karşımıza çıkardığı tablo çok net: Önümüzdeki dönemde madenler, küresel dengeleri belirleyen en temel güç unsurları arasında yer alacak. Tahminler, insanın, son 70 bin yılda ürettiğinden daha fazla maden cevherini sadece önümüzdeki 30 yıl içinde yerin altından çıkarması gerekeceğini gösteriyor.

Öte yandan, özellikle kobalt, bakır, lityum, nikel, grafit, nadir toprak elementleri gibi kritik kaynaklara ev sahipliği yapan ülkeler, ellerindeki hazinenin değerinin farkındalar. Pek çoğu sömürgecilik döneminin acı hatıralarını hala unutmayan bu ülkeler, artık sadece 'hammadde deposu' olarak görülmeyi reddediyor; ma-

deni kendi topraklarında işleyip sanayileşmek istiyorlar. Bu yeni dönemde pek çok ülke; mineral kaynaklarını koruma altına alırken vergi oranlarını yükseltmekte, ham ya da konsantre cevher ihracatına yasaklar getirmekte, bunları üretecekler için tesis kurmayı ve cevheri katma değeri yüksek ürünler haline getirmeyi zorunlu tutmakta. Yabancı şirketler için yerli ortaklık veya yerli iş gücü kotası gibi zorunluluklar getirilmekte. Madencilikten elde edilen gelirlerin ülke dışına kaçtığını ama kendilerine dışa dokunur bir kazanç kalmadığını gören ülkeler, mineral zenginlikleri üzerinde daha fazla kontrol sağlamaya çalışmakta.

Bu eğilimin, son yıllarda pek çok örneği var: 2022 yılının başlarında Meksika, kapsamlı bir lityum millileştirme programı başlattı. Ardından, benzer bir uygulama Şili'den geldi. Şili, lityum endüstrisinde devlet kontrolünü esas alan kamu-özel ortaklığı modeline geçtiğini duyurdu. Dünyadaki rafine nikelin yarısından fazlasını sağlayan Endonezya, 2020'de nikel ihracatını tamamen yasaklayarak, bu cevherin ülke içindeki tesislerde işlenmesini zorunlu hale getirdi. Endonezya, bu politikayla yerel nikel endüstrisinde değer yaratma biçimini değiştirdi; neticede yerel işleme kapasitesinde patlama yaşandı. Başta Çinli ve Alman yatırımcılar, teknoloji ve sermayelerini Endonezya'ya taşıyarak yüksek teknolojili işleme tesislerini burada kurmak zorunda kaldılar.

Diğer taraftan, 2022 yılında ham lityum ihracatını yasaklayan Zimbabve, 2023 başında bu kısıtlamayı tüm baz mineralleri kapsayacak şekilde genişletti. 2027'den itibaren ise konsantre lityum ihracatını da yasaklamayı planladı. Dünyanın en zengin kobalt, bakır ve diğer kritik mineral yataklarından bazılarını ev sahipliği yapan Demokratik Kongo Cumhuriyeti, devlet hakkı ve vergi gelirlerinde önemli artışlara gitti. Namibya, Haziran 2023'te ham lityum cevheri, kobalt, manganez, grafit ve nadir toprak elementleri gibi kritik minerallerin ihracatını yasakladığını duyurdu.

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Kazakistan'dan

Brezilya'ya, Cezayir'den Bolivya'ya kadar uzanan geniş bir coğrafyada pek çok ülke, sahip olduğu yeraltı zenginliklerinden daha fazla pay alabilmek adına peş peşe önlemler alıyor. Ne yazık ki Türkiye, mineral rezervlerini bugün hâlâ büyük oranda ham veya asgari düzeyde işlenmiş (konsantre) halde ihraç ediyor. Kendi zenginliğimizi dünya ortalamalarının çok altındaki fiyatlarla dışarıya gönderirken, aslında paha biçilemez bir ekonomik değeri de elden çıkarıyoruz. Trajik olan ise şu: Düşük fiyatlarla ihraç ettiğimiz o madenler; yarı mamul veya uç ürüne dönüşmüş olarak, katbekat yüksek fiyatlarla ülkemize geri dönüyor. Ham cevherleri gönderdiğimiz ülkeler, bizim madenimizi işleyerek devasa katma değerler yaratırken; biz ihraç ettiğimizden çok daha fazlasını, aynı cevherin mamul halini ithal etmek için döviz olarak ödüyoruz. Dolayısıyla, Türkiye'nin madenleri, aslında kendi ekonomisine değil, başka ülkelerin sanayisine hizmet etmekte.

Kitabı okurken maden mühendisliği eğitim programlarındaki bir eksiklik dikkatimi çekti. Kronolojik bir sıralamanın ötesinde, sosyolojik ve ekonomik bir bakış açısıyla verilecek bir madencilik tarihi dersi genç mühendisleri yetiştirmek için etkili olmaz mı?

Kesinlikle katılıyorum. Maden mühendisliği sadece teknik bir iş değildir; tarihsel, ekonomik ve sosyolojik boyutlarıyla bir bütün olarak ele alınmalıdır. Genç mühendislerin bu tarihsel bilince sahip olması, meslektaşlarımızın sadece birer "teknik insan" olarak değil, ülkelerinin geleceğini şekillendiren aktörler olarak kendilerini konumlandıklarını da sağlayacaktır.

Son soru: Çözüm nedir?

Kitabımın finalinde de detaylandığı üzere asıl çözüm, bakış açımızı değiştirmekten geçiyor. Temel noktamız şu olmalı: Madenlerimizi sadece kısa vadeli bir "gelir kapısı" ya da ham madde kaynağı olarak değil; topyekûn bir kalkınma, sanayileşme ve toplumsal refah stratejisinin ayrılmaz bir parçası olarak görmeliyiz.

Teşekkür ederim.

Mesleki saygınlığımızı korumak, meslektaşlarımızın hak ve çıkarlarını geliştirmek için mücadele etmeye devam etmek zorundayız.

Siyasi iktidarın keyfi kurallarına göre meslek itibarımızın ayaklar altına alınması kabul edilemez!

Bu gidişata dur diyelim! #boşunamıokuduk

*Haklarımız ve geleceğimiz için
Haydi Mücadeleye!*

6 ŞUBAT DEPREMİNİN 3. YILINDA BRANDA ACILARI DA ÖRTER Mİ?

MUHARREM TORALIOĞLU- (3503)

Altı şubat, saat 04:17 de unutulmayan acılar bu yıl da tazelandi.

Üç yıl geçti.

Afeti yaşayanlar için de üç yıl geçti mi? Enkaz altında kalan kızının elinden tutan acılı babanın, İsias Oteli'nde Şampiyon Meleklerini yitiren ailelerin, bant daraltılması yüzünden kızının "Baba yardım et, ölüyorum, kimse gelmiyor" mesajını günler sonra alan babanın, 50 saat uykusuz enkaz başı bekleyen annenin, varı yoğu tek bir zeytinlik olup, o da acele kamulaştırmayla elinden alınan çiftçinin, kayıplarını hala bulamayanların da üç yılı geçti mi?

Üç yıl sonra, yaşadıklarına sevinemeyen afetzedelerin devam eden sorunları... Barınma, geçinme, kayıplar, engellilikteki artış, sağlık kuruluna ulaşamama, eğitim, psikososyal sorunlar, esnafın borç erteleme talepleri, göç, davalar v.b. gibi onlarca sorunla da baş etmek zorunda kalan depremzedeler.

Barınma, halen en can alıcı sorun olarak devam etmekte.

On bir ilimizin etkilendiği afetin büyüklüğü, resmi raporlarda... 53.697 kişi hayatını kaybetmiş, 107.213 kişi yaralanmış ve üç buçuk milyondan fazla kişi bölgeden tahliye edilmek durumunda kalmıştır... Orta ve Daha Üstü Hasarlı Toplam Konut Sayısı: 632.667, Orta ve Daha Üstü Hasarlı Toplam Ticarethane Sayısı: 108.383, Orta ve Daha Üstü Hasarlı Toplam Ahır ve Samanlık Sayısı: 22.792... 433.667 konut ile 21.690 işyerinin kurası tamamlanmış olup hak sahiplerine teslim süreci devam etmektedir... ve ... Konteynerde Toplam Barınan Kişi Sayısı: 360.455 kişi⁽²⁾ denilmektedir.

23.03.2023 tarihinde ne denilmişti "650 bin konutu 1 yıl içinde teslim edeceğiz"⁽³⁾ Deprem

üçüncü yılının sonunda bu sayının, yine resmi raporlarda belirtildiği gibi 433.667 de kaldığı görülüyor. Yani üç yıl önce söz verilen sayının % 70'ine bile ulaşamamış.

Konutlarını teslim alan afetzedelerin sıkıntıları bitiyor mu? Hayır... Binaların çok hızlı yapılmasına rağmen depremzedelerin ödeyeceği fiyatın belli olmaması, evlerini teslim alanlara faiz kısmı boş senetler imzalatıldığı, senet imzalamayanlara evlerinin teslim edilmediği, imatlarında büyük hatalar olduğu, yeniden harcama yapılması gerektiği, yer seçiminden dolayı yağışlarda evleri su bastığı, alt yapının işlemediği, konut yapımlarında bilimsel kriterlerin aceleye getirildiği iddiaları basında sık sık dile getirilen konulardan olmaktadır. Bunların yanında kış ortamında sık sık elektriklerin kesildiği, konteynerlerde yaşayanlara bildirimsiz tahliye baskıları v.b gibi onlarca sorunla da afetzedeler baş etmek zorunda kalmaktadırlar.

Deprem konutları yapılmak üzere alan tahsisinin acele kamulaştırma yasal gerekçesiyle yapılması, mülksüzleşme üzerinden geleceğin de elden çıkması olarak değerlendirilmektedir. Toprağı kamulaştırılan çiftçi, sonuçta ücretli işçiliğe adım atmaktadır. Rezerv alan ilan edilen yerlerdeki hak sahiplerine verilecek konutların, tapudaki karşılıklarından daha düşük olması da diğer bir sorun başlığı olmaktadır.

KAYIPLAR

Kayıplar, yine kapanamayan yaralarımızdan. Yakınlarını yitirenler Deprem Mağdurları ve Kayıp Yakınlarıyla Dayanışma Derneği'ni (DEMAK) kurdu. Derneğin verilerine göre hala yüzlerce insanın kayıp olduğu bilgisi veriliyor. 11 il genelinde (şu ana kadar 38 i çocuk 145 kişi için başvuru oldu, şubat/2024⁽⁵⁾ Ve Hatay Cumhuriyet Savcılığı'nda başlatılan çalışmalar neticesinde kayıp ilan edilen bir kişinin bulunduğu bilgisi verilerek; etkin DNA araştırmasının yapılması talep ediliyor⁽⁶⁾

GÖÇ

Deprem sonrası bölgeden başka illere yapılan göç de, önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Ankara merkezli Toplum Çalışmaları Enstitüsünün Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre hazırladığı raporda:⁽⁷⁾ Deprem yılı olan 2023'te söz konusu iller toplamında; 293 bin 121 kişi net göç verdiği, deprem yılı hariç tutulduğunda ise bu illerin önceki yıllarda yıllık ortalama 55 bin 970 kişi net göç verdiği, buna göre, deprem yılında gerçekleşen net göç miktarı uzun dönem ortalamasının yaklaşık 5,2

katına ulaştığı belirtilerek, 6 Şubat depremlerinin yalnızca fiziksel yıkım değil, bölgenin demografik yapısında da derin ve kalıcı etkilere yol açtığı, afet sonrası göçün uzun vadeli sosyal ve ekonomik sonuçları üzerinde durulması gerektiği belirtilmiştir.

DEPREM SONRASI AÇILAN DAVALAR

Dava süreçlerinin uzaması, davalı müteahhitlere isnat edilen suçun bilinçli taksir üzerine kurulması, davacıların bu duruma itirazları, sorumluluğu olan kamu görevlilerinin yargılanması istekleri, yetersiz bilirkişi raporları, yıkıntıların acele kaldırılması nedeniyle kanıt yokluğu, yaşanan afetin hukuksal cephesindeki sorunları oluşturmaktadır.

Depremde yakınlarını kaybeden ailelerin temel önceliği; barınma olduğu kadar, sorumluların hak ettikleri cezayı da alması. Bugüne kadar "olası kast" suçundan hüküm verilen deprem davası sayısı yalnızca bir iken yargılamaların önemli bir kısmı sanıkların "bilinçli taksir" suçuyla cezalandırılması talebi üzerinden yürütülüyor. Bu durum Türkiye Barolar Birliği'nin 10.02.2023 tarihli dilekçesinde "sorumlular hakkında yürütülecek ceza soruşturması sonu-

cunda Türk Ceza Kanunu'nun 'Kasten Öldürme' başlıklı 81. maddesi ve 'Kasten Öldürmenin İhmalî Davranışla İşlenmesi' başlıklı 83. maddesi uyarınca kovuşturma başlatılması ve ceza verilmesi talep edilmiştir"⁽⁹⁾ denilmesinin yanında; aynı konuyla ilgili olarak İstanbul Barosu'nun Adıyaman'da 72 kişinin yaşamını yitirdiği Grand İstias Otel'e ilişkin davayla ilgili açıklamasında "*Kamu görevlilerinin eksik, hata ve usulsüzlüklerinin olası kastla insan öldürme suçu kapsamında ele alınmaması hukukun temel ilkeleriyle ve toplumun adalet beklentisi ile çelişmektedir. Bu karar yalnızca mağdur ailelerin adalet beklentisini değil, yaşam hakkının etkin şekilde korunması yükümlülüğünü de zedelemiştir. Cezasızlık algısını güçlendiren yaklaşım, benzer felaketlerin önlenmesi açısından ciddi bir risk oluşturmaktadır*"⁽¹⁰⁾ denilmektedir.

KADINLAR, HASTALAR, ÇOCUKLAR, ENGELLİLER, PSİKOSOSYAL ALANDA-Kİ DURUM

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), sağlık kavramını yalnızca hastalık veya sakatlık yokluğundan ibaret olmayıp, bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan tam bir iyilik durumu olarak tanımlar. Bu tanım ruhsal sağlığı da içermektedir. Depremin ardından hayatta kalan bireyler yaşamın zorluklarını, afete uğramamışlara göre bir kat daha yoğun hissetmektedirler.

Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, hastalar, engelliler; afetin yükünü daha çok hisseden toplum gruplarındandır. Konteyner kentlerdeki sosyalleşememe hali, çocukların ders çalışma ve oyun alanlarının yetersiz olması sonucu kadınlar; çocuk bakımı ve ev içi sorumluluklar gibi günlük yaşamın zorluklarının yanında depremin psikolojik enkazıyla da baş etmeye çalışıyorlar. Bu durum, kadınların sosyal hayata katılımını ve iyileşme süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Afettede bir kadının "*depremden önce oturduğumuz mahallede herkes herkesi tanıyordu, okul da yakındı... Konteyner kentte her yerden insan var. Bizim gibisi de var... uyuşturucu bağımlısı da... Çocuklarınızı tanımadığınız insan-*

larla okula gönderdiğiniz için de huzursuz hissediyorsunuz..."⁽¹¹⁾ sözleriyle bu durum daha anlamlı hale geliyor. Düzenli gelirden mahrum olunması da diğer bir sorundur. Depremde işyerlerinin yıkılması veya zarar görmesi nedeniyle birçok kadın işini kaybetmiş, kamunun geçici işlerinde süresiz aralıklarla (genellikle temizlik) işlerinde çalışır olmuşlardır.

Bunun yanında: Aile Sağlığı Merkezleri'nin (ASM) hasar görmesi veya işlevsiz kalması nedeniyle gebe ve bebek izlemleri, aşılamalar gibi koruyucu hizmetlerde ciddi aksamalar yaşanması, kadınların üreme sağlığı hizmetlerine (gebelik takibi, doğum kontrol yöntemleri, kadın hastalıkları muayeneleri vb.) ulaşım oranları önemli ölçüde düşmesi, konteyner kentler ve çadır alanlarında mahremiyet ve güvenlik endişeleri de kadınlar için önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Alan çalışmalarında, hem kurumsal altyapı yetersizlikleri hem de sağlık emekçilerinin yaşadığı derin tükenmişlik ve hizmete erişim engelleriyle büyük bir kriz yaşandığı, yaşlıların/hastaların bakımlarının var olan sağlık kuruluşlarının/yaşlı bakım ünitelerinin yıkılması, yapılanların da ihtiyaca cevap verememesi nedeniyle yetersiz fiziki alanlarda güçlüklerle yapıldığı, kanser hastalarının tedavi için büyük kentlere gitmek zorunda kaldığı, inşaatlar/yıkım nedeniyle oluşan toz/hava kirliliğinin yanında konteyner kentlerdeki hijyen için gerekli olan koşulların sağlanamaması, klorlama eksiklikleri, bulaşıcı hastalıkların (ishal, dizanteri vb.) yayılma riskinin yükselttiği gözlenmiştir

Yine bu raporlarda, "bireysel derinlemesine görüşme yapılan katılımcılar depremin 3. yılında iyilik halini çoğunlukla; mutluluk, huzur ya da "iyi hissetme" gibi bireysel duygularla değil; ayakta kalabilme, kimseye muhtaç olmama, günü çıkarabilme ve ertesi güne dair kaygıyı yönetebilme üzerinden tanımlamaktadırlar. Bu tanım, ruh sağlığının yalnızca bireysel bir mesele olmadığını; barınma, geçim, sağlık, bakım yükü ve kamusal süreçlerle doğrudan ilişkili olduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır.

Afetin ilk günlerindeki dayanışma duygularının, yerini; bireysellik, öfke ve güven kaybına bıraktığı, çocuklar ve gençlerin en kırılgan gruplar arasında yer aldığı, eğitimden kopma, sınıf gerilemesi, eksik beslenmeden dolayı gelişim gerilemesi suça sürüklenme oranlarının arttığı, taciz ve istismar konularının öne çıktığı tesbit edilen sorunlardandır.⁽¹²⁾

DEPREMLERDEN HATIRLADIKLARIMIZ, DÜŞÜNCE SETİNİ Mİ DEĞİŞTİRMELİYİZ?

Etkilediği alan ve etkilenenler nedeniyle depremin büyüklüğünü kabul etsek bile, deprem anından itibaren kamu otoritesinin zaafını da söylemek zorundayız. O acılı günlerde medyada çıkan haberler hala hafızamızda: Askerlerin depreme üç gün sonra müdahale ettiği, madencilerin ulaşımında sıkıntı yaşandığı, Afad'ın organizasyonsuzluğu, Kızılay'ın çadır sattığı v.b. gibi birçok haber, yorum...

Kamu otoritesinin boşluğu dayanışmayla (gönlüllü dernekler-yardımseverler) doldurulmaya çalışılsa da yeterli olamadığını gördük. Afetlerde tek sorumlu kamu otoritesinin stratejik planları kağıt üzerinde harika görünse de, afet anında organizasyonsuzluğun had safhada olduğu görüldü.

Bu durum İstanbul Barosu Başkanı İ.Kabaoğlu'nun AFAD a yaptığı ziyarette "AFAD başkanına neden geç kaldıklarını sordum. 'İstanbul'da sis nedeniyle uçak kalkmadığı için' dedi. Türkiye Cumhuriyeti'nin kocaman bölgesi beton yığını altında kalmış ve Ankara, İstanbul üzerinden bölgeye ulaşmaya çalışıyor. Orada güçlerimiz yok mu?"⁽¹³⁾ sözleri yukarıdaki tespitlerin ne kadar doğru olduğunun da bir göstergesidir.

Bu açıklama, Uçak uçmazsa, yol kapanırsa afete müdahale edemeyeceğimizin beyanı. Halbuki 8333km kıyıya, 4 kıyıda 180 limana sahip ülkemizde denizden müdahale düşünülmedi (veya planlarda olduğu halde yapılmadı). İs-

tanbul depreminde (planlanmamış olmasına rağmen) yetki kullanılarak deniz kuvvetlerinin birçok gemisi yanında, sivil tekne sahiplerinin de desteğiyle deniz köprüsü kurulduğundan ((Dunkerque Tahliyesinde olduğu gibi)⁽¹⁴⁾ bahsedilerek ...İskenderun Körfezi sahip olduğu *11 liman ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da son büyük deprem felaketine deniz köprüsü kurulacak mükemmel özelliklere sahipti. Ancak bu özellik başlangıçta yeterince kullanılmadı. Zira bu yeteneğe yönelik planlama önceden yapılmadı.*⁽¹⁵⁾ denilerek, var olan kaynaklarımızın, imkanlarımızın kullanılmadığı anlatılmıştır.

Yapılan afet planları da, saha ölçeğinde tatbikatlarla desteklenmedikçe, kamunun afete etkin müdahale edemeyeceği son depremde de görüldü. Bu depremde de, her afette olduğu gibi kahramanlarla (askerler, madenciler,⁽¹⁶⁾ itfaiyeciler v.b. gibi) afetlerin üzerinden gelinmeye çalışıldı. Geline durum bize göstermiştir-ki; Bütünlüklü bir afet politikamız yok. Bu durum "kayıpları azaltamamızın iki nedeni var. Bunlardan ilki, yasal mevzuatın ve kamusal kararların bilimsel gerçeklikler zemininde belirlenmemesidir. İkincisi ve daha da vahimi ise toplumsal fayda yerine sermaye kesimlerinin çıkarlarının kılavuz haline getirilmesidir"⁽¹⁷⁾ denilerek, afetlerin oluşmasında, siyasi kararların (özellikle imar afları) önemi belirtilmektedir.

DEPREMDE HALKIN GÖZÜNE GİREN İLK 6 KURULUŞ HANGİSİ

Soru şu;

"Deprem sonrası çalışmalarını en başarılı bulduğunuz kurumlar hangileridir?"

(1) YÜZDE 91: Madenciler

(2) YÜZDE 86: Diğer ülke arama kurtarma kurumları

(3) YÜZDE 85: AHBAP

(4) YÜZDE 82: Diğer şehirlerden gelen belediyeler

(5) YÜZDE 71: Diğer sivil toplum kuruluşları

(6) YÜZDE 71: Ünlüler, sosyal medya fenomenleri...

(18)

“Hilal-i Ahmer Madalyası” verilmesi teklif edilen, anketlerde en başarılı bulunan madenciler günümüzde ne durumda? Yaşanan onca acıdan sonra, hatalarını gözden geçirmesi beklenen AFAD örgütlenmesinde etkin bir görev aldılar mı?

Bu sorulara ne yazık -ki hayır demek zorundayım. Örneğin bazı belediyelerin, TTK ile bağlantıya geçerek emekli madencilerden oluşan yedek güçlerin kurulması önerileri de kamu otoritesince yeterince değerlendirilmemiştir

Bunun yanında Oda’mız, AFAD örgütlenmesinde maden mühendislerinin yer almaması üzerine: Mesleğimizin getirdiği yetkinlikleri, afet anında da kullanabilmemizin önünü açmak için AFAD’a: Kadro cetvellerinde maden mühendislerine yer vermesi için talepte bulunmuş, değişiklik olmaması üzerine hukuksal başvurusunu yapmıştır.

Oda’mızın hukuk mahkemelerine başvurmasından sonra bir maden mühendisine görev verilmiş (!..) davamız Danıştay aşamasında devam etmektedir. Bu durumla tezat oluştururcasına, yakınlarda çıkan bir haberi okuduk.

“AFAD da 2450 kadro boş” (20)

SON SÖZLER

Üç yıl önce bugün, sadece binalar değil, “bir şey olmaz” diyen müsamaha kültürümüz de enkaz altında kaldı. Kaybettiğimiz on binlerce canın ardından borcumuz; sadece yas tutmak değil, bilimin rehberliğinde ‹bir daha asla› dedirtecek şehirler inşa etmektir. Unutmak, enkazın altında kalanlara bir kez daha sırt dönmektir.

Kaynakça

- (1) Deprem simge fotoğraflarından. Yıkıntılar altında kalan kızının elinden tutan baba (Mesut Hançer) <https://t24.com.tr/foto-haber/uzerinden-1-yil-gecti-6-subat-depreminin-simge-fotograf-lari,28935>,
- (2) Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Kahramanmaraş Ve Hatay Depremleri Yeniden İmar Ve Gelişme Raporu, Ankara 2026,
- (3) <https://www.trthaber.com/haber/gundem/cumhurbaskani-erdogan-650-bin-konutu-1-yil-icin-de-teslim-edecegiz-755340.html>,
- (4) <https://www.instagram.com/p/DSuCOtTDS17/>,
- (5) <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kayip-aileleri-dernek-kurdu-42401725>,
- (6) <https://t24.com.tr/haber/deprem-magdurlari-ve-kayip-yakinlariyla-dayanisma-dernegi-baskani-kaban-carpraz-dna-olayinin-uzerine-dusulmesini-talep-ediyoruz,1296915>
- (7) <https://tr.investing.com/news/economy-news/toplum-calsmalar-enstitusu-6-subat-depremi-sonras-goc-uzun-donem-ortalamasnn-52-katna-ulast-3749551>
- (8) <https://bianet.org/haber/isiyas-otel-davasinda-uc-kamu-gorevlisine-10-yil-hapis-cezasi-verildi-315783>
- (9) <https://d.barobirlik.org.tr/2023/deprem-bulteni/26/#zoom=true>,
- (10) <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/istanbul-barosu-ndan-isiyas-otel-kararına-tepki-benzer-felaketlerin-onlenmesi-acisindan-ciddi-bir-risk-olusturuyor-2471650>
- (11) <https://www.bbc.com/turkce/articles/c931z9e9vqeo>,
- (12) Şubat 2023 Depremleri 3. Yıl Değerlendirme Raporu, TTB&SES
- (13) <https://www.birgun.net/haber/istanbul-da-sis-nedeniyle-ucak-kalkmadigi-icin-6-subat-depremlerinde-gec-kalinmis-689035>
- (14) Dunkerque Tahliyesi, https://tr.wikipedia.org/wiki/Dunkerque_Tahliyesi
- (15) <https://www.denizbulten.com/dogal-afetlerde-neden-deniz-koprusu-kuramiyorlar-50271h.htm>
- (16) <https://www.zhaber.com.tr/ilber-ortaylidan-cagri-madencilerin-hakkini-verin>
- (17) <https://www.tmmob.org.tr/icerik/6-subat-depremlerde-sorumluluk-zinciri-ve-kentsel-politikalar-paneli-adanada-gerceklestirildi>
- (18) <https://t24.com.tr/gundem/ertugrul-ozkok-deprem-sonrasi-ilk-anket-yuzde-kac-oyunu-degistirdi,1094905>,
- (19) <https://www.zhaber.com.tr/ilber-ortaylidan-cagri-madencilerin-hakkini-verin>,
- (20) 7.2.2026 birgün, afad da 2450 kadro boş

**UNUTMADIK, UNUTTURMAYACAĞIZ;
ÇÜNKÜ HAFIZA, ADALETTİR.**

The background is a vibrant, abstract painting of a mountain range. The colors are a mix of earthy browns, blues, and yellows, with visible brushstrokes and a textured surface. Two large, white, stylized hammers are crossed in an 'X' shape over the center of the image. The hammers have simple, rounded heads and long handles.

KÜLTÜR SANAT

KÖMÜRÜN İÇİNDEN ÇIKAN SANAT- ASHINGTON GROUP

NECDET YALÇINKAYA (20503)

İngiltere'nin kuzeyinde, 1930'larda bir grup kömür madencisi akşam kursuna yazılıyor. Amaçları ressam olmak değil, gündüz hayatta kalabilme mücadelesinin yanına akşamları hayata dokunabilme kaygısıyla kursa yazılıyorlar. Bir öğretmen geliyor, onlara sanat tarihini anlatıyor. Büyük ustalardan, tabloların nasıl okunacağından söz ediyor. Fakat anlatılan dünyanın içinde bu insanların yeri yok. Ne yaptıkları iş görünür, ne yaşadıkları hayat. Bir noktada bunu fark ediyorlar ve yön değiştiriyorlar. "Anlamak istiyorsak kendimiz yapalım" diyorlar. O andan sonra mesele sanat öğrenmekten çok, kendi hayatlarını anlatmaya dönüşüyor.

Bu grup sonradan Ashington Group diye anılacak.

Gündüz madende çalışan insanlar bunlar. Vardiyadan çıkıp doğrudan dinlenmeye çekilmek yerine bir araya gelip üretmeye başlıyorlar. Akademik eğitimleri yok, teknik bilgileri sınırlı, bir sanat çevresine dahil değiller, yaptıkları şey aslında oldukça yalın. Gördüklerini, yaşadıklarını resmetmek. Madeni çiziyorlar, kazaları, yorgunluğu, evdeki hayatı, daralan imkânları... Arada kalan küçük neşeleri de. Kısacası, çoğu zaman görünmez sayılan bir hayatı görünür kılıyorlar.

Ortaya çıkan işler teknik açıdan kusursuz değil. Perspektif hataları var, oranlar yer yer kayıyor. Ama bu kusurların arkasında gerçekçi bir iz bulunuyor. Bu resimler dışarıdan gözlem yapan birinin değil, içeriden konuşan bir deneyimin ürünü. Bu yüzden etkileri teknik başarıdan çok, taşıdıkları gerçeklikten geliyor.

Bu grubun yaptığı şeyi yalnızca "resim üretmek" diye okumak eksik kalır. Asıl yaptıkları, temsil meselesine müdahale etmek. O güne kadar işçi sınıfını çoğunlukla başkaları anlatıyor. Yazarlar, ressamlar, akademisyenler... Bu insanlar ise araya kimseyi koymadan kendi hikâyelerini kendileri kuruyor. Bu tavır, estetik bir tercih olduğu kadar sınıfsal bir duruş anlamına geliyor.

Aynı zamanda "düşünmek ve üretmek belirli bir kesimin tekelinde değil" fikrini gün yüzüne çıkartıyorlar. Eğitimli olmak elbette bir imkân sağlar, ama düşüncenin tek kaynağı değildir. Bu, dönemin koşulları düşünüldüğünde önemli bir kırılma. Çünkü sanat o yıllarda açık biçimde daha dar bir çevreye ait kabul ediliyor. Onlar ise bu sınırı tartışmaya açıyor.

Zamanla yaptıkları çalışmalar fark ediliyor. Sergileniyor, üzerine yazılar yazılıyor. “Naif sanat”, “işçi sanatı” gibi tanımlarla açıklanmaya çalışılıyor. Bu tanımlar bir yere kadar açıklayıcı olsa da yeterli değil. Çünkü burada mesele yalnızca teknik ya da stil değil, bir hayatın doğrudan kaydı söz konusu. Bugün müzelerde yer bulmasının nedeni de bu çift yönlü değer. Hem estetik hem belgesel.

Peki bugün bu çizgi devam ediyor mu?

Kısmen, ama aynı yoğunlukta değil. Bugün de emek var, madencilik var, benzer koşullar farklı biçimlerde sürüyor. Fakat bu deneyimi içeriden anlatan üretim daha sınırlı. Hikâye çoğu zaman yine dışarıdan kuruluyor. Bu yüzden o grubun

yaptığı şey tamamlanmış bir hikâye değil, bir açıdan açık kalmış bir hat gibi duruyor.

Bugün benzer bir şey mümkün mü? Muhtemelen evet. Üstelik teknik araçlar açısından daha erişilebilir bir dönemdeyiz. Ama belirleyici olan teknik değil. O insanların yaptığı şey zaman ayırmaktan öte bir şeydi. Kendi hayatlarını ciddiye almaktı. “Bu anlatılmaya değer” diyebilmektir. Bugün eksik olan belki de tam olarak bu eşik.

Yaptıkları eserler bugün İngiltere’de koleksiyonlarda, müzelerde yer alıyor. Ancak asıl önemleri sergilendikleri mekânlarda değil, temsil ettikleri yerde. Bir grup madenci kendi gerçekliğini kayda aldı ve bu kayıt hâlâ anlamını koruyor.

ZEYTİN AĞAÇLARI ÖLÜMSÜZDÜR!

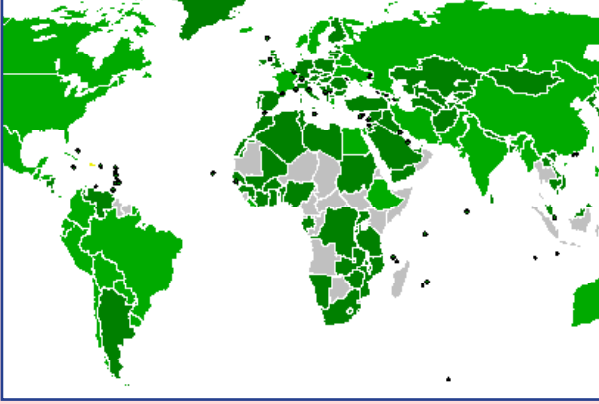
ÜYE BİLGİLERİNİZ GÜNCEL Mİ?

Üye bilgilerinizi buradan güncelleyebilirsiniz

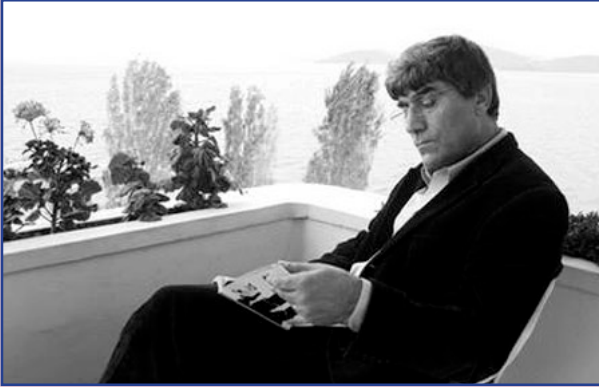

TARİHTE BUGÜN (OCAK-ŞUBAT-MART)

12 Ocak 1951 - Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi yürürlüğe girdi.

19 Ocak 2007 - Gazeteci Hrant Dink, uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü.

25 Ocak 1988 - Türkiye, BM İşkenceyle Mücadele Sözleşmesi'ni imzaladı.

05 Mart 1970 - Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması yürürlüğe girdi.

06 Mart 1995 - Avrupa Birliği üyesi 15 ülke ile Türkiye arasında Gümrük Birliği Antlaşması imzalandı.

11 Mart 2020 - Dünya Sağlık Örgütü, COVID-19 salgınına pandemi ilan etti..

ULUSLARARASI 21. İŞÇİ FİLMLERİ FESTİVALI KAPILARINI AÇIYOR

NECDET YALÇINKAYA (20503)

1-10 Mayıs'ta İstanbul, Ankara ve İzmir'de gerçekleşecek 21. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali (İFF) 14 ülkeden toplam 73 filmi, her zamanki gibi sponsorsuz, yarışmasız ve ücretsiz olarak seyirciyle buluşturacak. Festival, dünyanın dört bir yanından başvuran 490 film arasından seçilen 54 yerli ve 19 yabancı filme programında yer veriyor. Festival kataloğunda yer alan çağrı metni ile emekçileri, kadınları, LGBTİ+'ları ve hak, hukuk, adalet mücadelesi veren herkesi festivale çağırıyor. Çağrı metni;

“Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'nin 21. Yaşından Merhaba, Uluslararası İşçi Filmleri Festivali, dünyanın farklı coğrafyalarından yükselen direnişleri ve dayanışma pratiklerini sinemanın diliyle ortaklaştıran; savaşların ve derinleşen eşitsizliklerin belirlediği bu sert dönemde emeğin görünmeyen hikâyelerini görünür kılan bir buluşma alanı olmayı 21 yıldır sürdürüyor. Bugün, birçok coğrafyada, meşruiyet kaygısı dahi gütmeyen iktidar sahipleri, savaş ve çatışmalar yoluyla haritaları yeniden çizmenin peşinde.

Gazze'de süren yıkım, Ortadoğu'da büyüyen gerilim, İran, Suriye, Venezüella'da ve daha birçok yerde yaşananlar, doğrudan halkların yaşamını hedef alıyor. Savaş artık yalnızca cepheye değil; ekonomik kriz, zorunlu göç, güvencesizlik ve artan baskı mekanizmalarıyla gündelik hayatın içine yerleşmiş durumda. Türkiye'de ise benzer bir tablo farklı biçimlerde karşımıza çıkıyor. Meşruiyet arayışı duymadan, keyfi uygulamalar ve tutuklamalarla toplumu sindirmeye çalışan bir iktidar karşısında; teslim olmayan, itiraz eden ve mücadeleyi sürdüren bir toplumsal dinamizm varlığını koruyor. Barikatları aşan öğrenciler, sokakları terk etmeyen kadınlar ve LGBTİ+'lar, ranta karşı ağacını koruyan yaşam savunucuları, farklı alanlarda direnişi büyüten emekçiler, tüm baskılara rağmen umudun hâlâ canlı olduğunu gösteriyor. Festival, yıllardır olduğu gibi bugün de savaşların, krizlerin ve eşitsizliklerin ortasında emeğin sesini görünür kılmayı; dünyanın farklı yerlerinden işçilerin, direnenlerin ve hayatı yeniden kurmaya çalışanların hikâyelerini bir araya getirmeyi sürdürüyor. Çünkü savaşın en ağır yükünü taşıyanların, krizlerin bedelini ödeyenlerin ve geleceği kurma iradesini gösterenlerin hikâyeleri, aynı zamanda ortak bir mücadele hafızası oluşturuyor. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali, bu hafızayı büyüten bir buluşma alanı olarak, 21. yılında da

izleyicisini yalnızca film izlemeye değil, birlikte düşünmeye, tartışmaya ve dayanışmayı yeniden kurmaya davet ediyor. Her yıl olduğu gibi bu yıl da festivalimizi sponsorsuz, ücretsiz ve tamamen gönüllü emeğiyle gerçekleştiriyoruz. 1-10 Mayıs tarihleri arasında İstanbul, Ankara ve İzmir’de eş zamanlı başlayacak festival, yıl sonuna kadar farklı il ve ilçelerde izleyicilerle buluşmaya devam edecek. Bu yıl 14 ülkeden 73 filmi bir araya getiriyoruz; 54’ü yerli, 19’u yabancı filmlerden oluşan seçkimizde emekçilerin, çocukların, kadınların, LGBTİ+’ların ve hak, hukuk, adalet mücadelesi veren herkesin hikâyesine daha yakından bakıyoruz. Açılış filmimiz, Kadir İnanır’ın hayatını, sanatını ve Türkiye’nin toplumsal hafızasındaki yerini kişisel ve politik yönleriyle anlatan, Hüseyin Karabey’in Kuzeyden Gelen Adam belgeseli olacak. Retrospektif bölümümüzde ise Pelin Esmer’in dört filmine yer veriyoruz: 11’e 10 kala, Gözetleme Kulesi, Oyun ve yönetmenin Shakespeare’i Çanakaleli kadınlarla buluşturan Kraliçe Lear belgeseli. 21. yıl seçkimizde Türkiye’de seyircisiyle ilk kez buluşacak toplam 24 film var. Bunlardan yedisi Türkiye’den: Anadolu’nun Türküsü, Bir İstiklal Hikayesi, İzmir’de Bir Afro-Türk: Yalçın Yanık, Köpek Maması, Maden, Merhaba Ankara: “Büyük Öğretmen Yürüyüşü” ve Yaş 29-30. Ayrıca emek ve hak mücadelesini odağına alan seçkimizde bu yıl, Türkiye’de ilk gösterimi olan yabancı filmlerden; Almanya’dan Clara, İspanya’dan Takım Elbise ve Saklama Kabı, İsveç’ten Zafer Treni, Tayvan’dan Rüzgâra Karşı, Kıbrıs’tan Kasıyerler Ayağa ve ABD’den sistem eleştirisini mizahla anlatan Taze Değerler filmi var. Astronot (İspanya), Bensiz Hayatın (Macaristan), Bir Kırmızı Gömlek için (Yunanistan), Geçiş (Almanya), Kötü Bir Zamanda

mı Aradım? (Finlandiya), Tek Çekimde Emek (Almanya), Robot T-0 (Fransa), Petra Kelly: Derhal Harekete Geçin! (Almanya), Olgunlaşma Durağı (Belçika), Toz ve Düşler Arasında (Peru), Vitamin Eksikliği (Ukrayna & Çek Cumhuriyeti) Türkiye’de ilk kez “Perde!” diyecek filmler. Festival kapsamında, farklı direniş alanlarından, sinema emekçilerinden, dost festivallerden birçok konuğumuz ile etkinlikler gerçekleştiriyoruz. Katledilen gazeteci Hakan Tosun anısına düzenlediğimiz “Hakan Tosun’un Kamerası Hâlâ Kayıta: Kent Hakkı ve Ekoloji Mücadeleleri” başlıklı etkinlikte, onun gerçeğin peşinden giden kamerasının izini sürerek kent hakkı ve ekoloji mücadelelerini birlikte tartışacağız. Bunun yanı sıra, kültürel üretim alanlarının eşitsizliklerden arındırılması sorumluluğuyla, festivallerin ve sinema salonlarının herkes için erişilebilir kılınması üzerine sözümüzü ve birlikte üreteceğimiz çözüm yollarını tartışacağımız bir panel ve forum gerçekleştireceğiz. Ayrıca, Kemal Türkler’in 100. doğum yılı vesilesiyle, işçi sınıfı mücadelesinin simge anlarından biri olan Kavel direnişini konu alan film gösterimi sonrasında yapılacak söyleşiyile, bu tarihsel direnişi bugünün mücadeleleriyle birlikte yeniden düşüneceğiz. Bizler, savaşa karşı barışı savunmayı, karanlığa karşı yaşamı ve renkleri çoğaltmayı, kamerasızla direnişin ve umudun hikâyelerini anlatmayı sürdürüyoruz. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali’nin 21. yaşında, bize dayatılan dünya düzenini kabul etmiyor; sözü ve görüntüyü yeniden kuruyoruz: “Kestik, baştan çekiyoruz!”” Kataloğa ulaşmak için: <https://static1.squarespace.com/static/67c76be851b-ca20c17d1ec26/t/69f09fe9f20d9079e-3bfb82b/1777377257297/Katalog-iff2026.pdf>

KATLIAM YASASI

İPTAL EDİLSİN!

**TOPLAYAMAZSIN
HAPSEDEMEZSİN
ÖLDÜREMEZSİN**

MOSKOVA MİNERAL MÜZESİ

TURHAN DEMİRBAŞ (2799)

A. E. Fersman Mineraloji Müzesi, Gorki Kültür Park'ın hemen kenarında, Neskuchny Bahçeleri'nde yer alan dünyanın en eski ve en kapsamlı mineraloji koleksiyonlarından birisine sahip Moskova'nın gizli hazinesidir.

Rusya Bilimler Akademisi'ne bağlı olan bu müze, birbirinden değerli taşlara, eşsiz kristallere ve meteoritlere ev sahipliği yapmaktadır.

Müze envanterindeki koleksiyonun 135 bin parçadan oluştuğu ifade ediliyor ancak bu zengin koleksiyon arasından 12 bin mineral, nadir kristal ve meteorit sergilenmektedir.

1716 yılında St. Petersburg'da kurulan müze 1934 yılında Moskova'ya nakledilmiştir.

Müze adı verilen Rus Jeokimya uzmanı, akademisyen A. E. Fersman; Alexander Yevgenyevich Fersman; 1933 - 1939 yılları arasında en eksiksiz jeokimya kitabını yayınlamış. Rus okulunun çalışmalarını ve özellikle de Rusya maden kaynakları envanterini yönetmiştir

Moskova Mineral Müzesi; "Sistematik koleksiyon", "Kristal koleksiyonu", "Yerel koleksiyonlar", "Atipik mineraller koleksiyonu", "Değerli taşlar" ile "Meteoritler" olmak üzere altı ana bölüme ayrılıyor.

Tüm objeler; adları Kiril ve Latin harfleriyle, içerikleri kimyasal simgeleriyle belirtilmiş olarak, ayrıca nereden ve hangi yıl koleksiyona dâhil edildiklerine dair bilgileri içerecek şekilde etiketlenmiştir.

Bu etiketleri incelediğimizde müze koleksiyonunun teşkil eden minerallerin çoğunluğunun Rusya Federasyonu ve eski Sovyet bloku ülkelerinden toplanmış olmakla birlikte Grönland'dan Meksika ve ABD'ye, Madagaskar'dan Avustralya'ya kadar dünyanın hemen her bölgesinden toplandığını görüyoruz.

Daha canlı olanları sarayda çar ve çariçe tarafından kullanılmıştır. ¹

Altın ve gümüş gibi çok değerli taşlardan malahit ve ametist gibi nadir olanlara kadar geniş bir çeşitlilik gösteren koleksiyondaki turkuaz taşı İran'dan getirilmişken bir başka camekanda ise biri krom olmak üzere Türkiye'den iki obje gözümüze çarpıyor

Bilindiği gibi en değerli taşlardan biri olan zümrüt müzenin nadide eserlerinden biridir. Rusya'da ilk zümrüt Ural Dağları'nda yağmurdan kaçıp sığınacak bir yer ararken bir çoban tesadüfen bulmuştur. Ekatarina bölgesinde çıkarılan bu zümrütler pek şeffaf değillerdir.

“Leninsky Bulvarı No. 18” adresinde yer alan müzeye giriş bulvar üzerinden değil de bulvardan kusa bir yürüyüşle ulaşabileceğiniz Gorki Kültür Park'ın yanından yapılıyor.

Pazartesi ve Salı günleri ile resmi tatillerde kapalı olan müze haftanın diğer günleri 11-18 saatleri arasında gezilebiliyor.

#BOŞUNAMI OKUDUK

Bizler mesleğimizi bilimden, üretimden ve toplumdan yana kullanan bir geleneğin sürdürücüsüyüz.

19 Eylül Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü'nde;

İnsanca bir yaşam için, sanayileşen, kalkınan ve hakça bölüşen bir ülke için mücadelemizi ve dayanışmamızı büyütmeye çağırıyoruz!

#boşunamıokuduk

Bırakır tuzunu karanlıkta
Kırılır ışık demetleri
Gün ışığından geçmişler
Ekmek olmuş dertleri

Öner Fikri

MADENCİ

Güneş ne doğar ne batar.
Ayıptır bu yüzden
Saate bakılmaz yeraltında.

Gülle çiçekle anılmaz
Domuzdamcı kazmacıdır
Köylerinin adları.

Bırakır tuzunu karanlıkta
Kırılır ışık demetleri,
Gün ışığından geçmişler
Ekmek olmuş dertleri.

Öner Fikri

MADENCİYE DOKUNMAYIN

Beniz soluk ciğer yara
Madenciye dokunmayın
Helaldir aldığı para
Madenciye dokunmayın

Yeraltına indiniz mi?
Alın teri sildiniz mi?
Grizuda yandınız mı?
Madenciye dokunmayın

Kuru katık aşu yavan
Ocak göçer basar tavan
Emekle mi bütün davan
Madenciye dokunmayın

Üretmezsek hayat durur
Ekonomi dibe vurur
Vuran emekçiye vurur
Madenciye dokunmayın

Uygarlığın adı maden
Madencilerdir var eden
Emekçiye kinin neden?
Madenciye dokunmayın

YAZEL'im yerde ışığımız
Mesleğimize aşığımız
Biz ölüme alışığımız
Madenciye dokunmayın

Maden Mühendisi
Kamil AVCI

TOPLUMSAL CİNSİYET

İSTANBUL
SÖZLEŞMESİ'NDEN
VAZGEÇMİYORUZ

DERİN YOKSULLUKTA KADIN HACER FOGGO İLE SÖYLEŞİ ÜZERİNE

GÜL UZUN AYDIN (9131)

24 Mart 2026 tarihinde, Youtube canlı yayınında, Açık Alan Derneği bileşenlerinden Derin Yoksulluk Ağı'nın kurucularından Hacer Foggo ile kolaylaştırıcılığını üstlendiğim bir söyleşi gerçekleştirildi. Hayatının 20 yılını çalıştığı konu kapsamında sahada geçiren deyim yerindeyse alanında isim yapmış bir sosyal aktivist olan Hacer hanım ile söyleşi öncesinde ve esnasında edindiğim en çarpıcı farkındalıklardan biri, aslında yaşadığımız coğrafyanın insanına ne kadar yabancı olduğumuzdu.

Tabii "Derin Yoksulluk" kavramının, yoksulluk kavramından farkını, her ne kadar söyleşi başlığımız "Derin Yoksullukta Kadın" olsa da bu konunun çocuk ve yaşlı yoksulluğunun da ele alınmadan anlayamayacağımızı anladık. Hane ziyaretlerinde karşılaşılan tablonun dramatize edilmeden, gerçekçi tarafından nasıl yansıtılır ve çözüm odaklı adımlar nasıl atılabileceğini konuştuk. Aynı zamanda mevcut sosyal yardım sistemi ile yoksulluk biter mi bitmez mi sorguladık.

Mesleki Eğitim Merkezlerinde (MESEM) eğitim gören çocuk ve gençlerin karşılaştığı sorunların görünür hale gelmesinin, çocuk-gençlerin ucuz işgücü haline gelme tehlikesini bertaraf etmenin, eğitim sürecindeki çocukların devlet tarafından takibinin önemini konuştuk.

Evet bir sürü soru vardı Hacer hanıma sorulacak. Ama sadece tespitlerin değil çözümlerine yönelik yaşanmışlıkların ve fikirlerin sunulmasının değerli olduğunu bilerek yol aldık.

Yardımlaşmak adına değil dayanışmak adına hareket etmenin anlamlı olduğunu konuştuğumuz yayında, aslında koca bir hayattan süzülen deneyimlerin verimini alıyor olmak kendi adıma motive edici oldu.

Yayında da ifade ettiğim üzere umarım yakın gelecekte, Hacer Foggo gibi bir değerle gelecekte oluşturduğumuz yöntemleri ve üretim ağına dahil ettiğimiz insanları konuşuyor oluru. Bir konuya vakıf olmak başlangıçtır. Dolayısıyla bir saati aşan söyleşimizin tamamını dinlemek isterseniz @MadenMO kanalından erişebilirsiniz.

Sevgiler

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Kadın Çalışma Grubu

Söyleşi:

“ Derin Yoksullukta Kadın “

HACER FOGGO
Derin Yoksulluk Ağı
Kurucusu

GÜL UZUN AYDIN
Moderatör

24 Mart 2026 - Saat 20:00
CANLI YAYIN
WWW.YOUTUBE.COM/@MADENMO

Kadın Yoksulluğu Yapısal Şiddettir.

ATIĞ RAHİMİ'DEN AFGAN KADINLARININ DRAMINI ANLATAN SARSICI BİR KİTAP: SABİR TAŞI

Bu sayımızda Afgan kadınının dramını anlatan *Sabır Taşı*'nı yorumluyoruz. Atıq Rahimi, insan olmayı başarabildiğimiz sürece olayları yorumlamada cinsiyetin çok da önemli olmadığını bizlere hatırlatıyor.

1962 yılında Kabil'de dünyaya gelen Rahimi, Lycée Esteqlal'de lise eğitimini tamamladı. Sovyet işgalinin ardından ülkesinden kaçarak önce Pakistan, sonra da Fransa'da siyasi sığınma hakkı aldı.

Sorbonne Üniversitesi'ndeki eğitimini tamamladıktan sonra Paris merkezli bir yapım şirketine katıldı ve Fransız televizyonu için belgesel ve çeşitli reklam filmleri üretti.

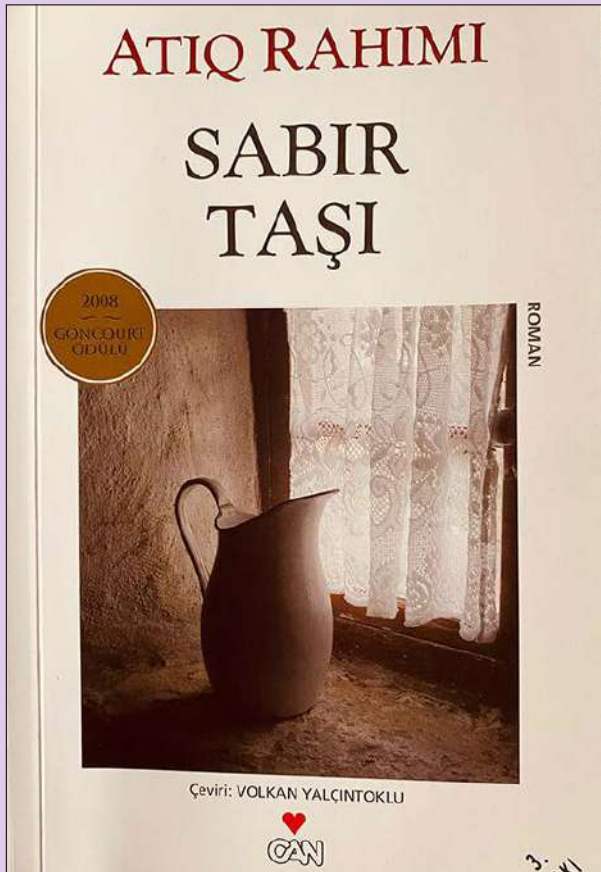
2000'de yayımlanan Dari/Farsça kitabı *Toprak ve Küller*, Avrupa ve Güney Amerika'da çok satanlar arasına girdi. Bu kitaptan uyarlanan ve kendisinin yönettiği film, 2004 Cannes Film Festivali'nde *Geleceğe Bakış Ödülü*'nü kazandı ayrıca Zanzibar Uluslararası Film Festivali'nde en iyi uzun metrajlı film dalında Altın Yelken ödülünü aldı.

Taliban'ın düşüşünden sonra Afganistan'a döndü ve 150 yıllık bir kutu fotoğraf makinesi kullanılarak Kabil'in fotoğraflarını çekti.

Kasım 2008'de, *Syngué Sabour* adlı eseriyle Fransa'nın en prestijli edebiyat ödülü olan Prix Goncourt'u kazandı. Kitap, İngilizceye *The Patience Stone* adıyla çevrildi.

2002'de Afganistan'a döndüğünde ülkenin en büyük medya grubu olan Moby Group'a kıdemli yaratıcı danışman olarak katıldı.

Rahimi, Jean-Claude Carrière ile birlikte yazdığı senaryodan uyarlanan *Syngué Sabour* veya *Sabır Taşı* adlı eserin film uyarlamasını 2012'de yönetti. 85. Akademi Ödülleri'nde En İyi Yabancı Dilde Film Oscar'ı için Afganistan'ın aday olarak seçildi ancak aday gösterilmedi.

Üçüncü uzun metrajlı filmi olan *Nil'in Leydi-si*, 2019 Toronto Uluslararası Film Festivali'nde Çağdaş Dünya Sineması programının açılış filmi olarak gösterime girdi.

2023 Cannes Film Festivali jüri üyesi olarak seçildi.

Rahimi'nin filmleri, Cannes Film Festivali de dahil olmak üzere uluslararası alanda tanınmış olup sanatsal vizyonu ile Afgan ve küresel sinemaya katkı yapmaktadır. Rahimi, medya kuruluşları için programlar ve türler geliştirmenin yanı sıra yeni nesil Afgan film yapımcıları ve yönetmenlerinin geliştirilmesine, eğitilmesine yardımcı olmak için çalışmaya devam ediyor.

Nedret Diner (3509)

Kadın Olmanın Evrensel Dayanılmazlığı, Sabır Taşını Çatlatır mıymış?

Bu kez Afganistan'lı bir yazardan Goncourt Akademisi Edebiyat Ödül'ü bir kitap. İlk sayfalarda yavaş yavaş ruhunuz sıkışıyor ve bu kitabı bitiremem sanıyor insan. Yani ben böyle hissettim, görev bilinciyle okumayı sürdürürken birden artan iç sıkıntısıyla beraber ilgimin de arttığını fark ettim. O odanın/durumun karanlığı ve kımıldamadan yatan felçli adamın kasveti, kadının bir ömürlük ve tarihsel ağır tutsaklığı beynimi kaplayıp, yüreğimi sıkıştırırken, okumaya ara vermeden kitabı bitirdim. Bittiğinde yumruk yemiş gibiydim, bu kadar acı, bu kadar yasak, bu kadar korku ve yaşanmamışlık, üstelik bir savaşın göbeğindeyken. Kadın olmanın her coğrafyada farklı bir sancısı varken Afganistan'da bir yanda şeriat, din odaklı baskılar, aile, toplum, bitmeyen bir çatışma ortamı, yoksulluk ve her türden yoksulluk içinde katmerlenen akıl almaz zulüm. Hayatı hakkında hiç söz hakkı olmadan yaşamak, evlendirilmek, cinselliği görevi olarak yüklenmek, aşağılanmak, çocuk doğurmak, hasta bakmak, savaşın acısını farklı yönleriyle en ağırından yaşamak... Cinsiyetini ve cinsel isteklerini suç gibi, günah gibi sırtında taşımak.

Kitabın her sayfasında her anı ve anda zamanda geri dönüşleri ve yaşanan ana dönmek daha

doğrusu anlık düşüncelerin koşusunu takip ederek bir yol almak (ki bu bir yazın yöntemi elbette), savaşta yaralanan felçli eşini sabır taşı yerine koyup sırlarını dökerken hem kendiyi hem eşiyi ve neredeyse tüm toplumla bir nevi yüzleşmek, daha doğrusu hesaplaşmak. Ve sizi sabır taşı çatlatacak kadar büyük sırları, acıları olan yaşanmamışlıklar ve hep baskıyla yaşatılanlar ile baş başa bırakan okunmalı diyeceğim bir yapıt. Bir kitabı anlatmakta hiç bu kadar yetersiz hissetmemiştim. Her dem tartıştığımız; cinsiyetçi, eril, muhafazakâr zihniyeti, toplumsal baskıları, savaşın ve yoksulluğun neden önce kadın ve çocukları vurduğu vb. olguları yüz sayfada neredeyse tüm çıplaklığıyla bir çırpıda okurun gözünde canlandırmak başarı değil de nedir?

Mutlu Yakıcı İçli (5677)

Atiq Rahimi'nin "Sabır Taşı" adını verdiği kitap, yüzyıllardır Afganistan'da devam eden savaşlar ve darbelerle özetlenen iktidar mücadelesinin sonuçlarını küçük bir odada gözler önüne seriyor. Dağlık bir coğrafyada, kabilelerden oluşan feodal yapının kadını yok sayan yaklaşımını, dış müdahaleler ve iç savaşların nasıl da katmerlendirdiğini insanın içini acıtan bir şekilde dile getiriyor. İnsanın değer görmediği, kadının adının olmadığı bir ortamda, namus ve ahlak kisvesi adı altında her şeyin mubah görüldüğü bir iki yüzlülüğün resmini çiziyor.

Kitap, eğitim ve çalışma hayatından dışlanmış, her türlü insani duygusunu yaşamasına izin verilmemiş isimsiz bir kadının, tüm yoksulluğu ve yoksunluğuna rağmen ayakta kalma mücadelesine odaklanıyor. Sadece kendisi için değil, çocukları ve komadaki kocası için de çabalıyor. Bu esnada sabır taşı olarak algıladığı kocasına içini döküp gerçeklerle yüzleşiyor.

Güçsüz ve zayıf görülen isimsiz kadın, bunca ağır yüke rağmen dimdik ayakta duruyor. Kadının dünyasındaki kocası bu yük altında eziliyor. Kadın olmanın dünyanın her yerinde zor olduğundan yola çıkarak coğrafya kader midir diye sormadan edemiyor insan.

YAŞAMI SAVUNUYORUZ, ÖZGÜRLÜĞÜ BÜYÜTÜYORUZ

2026 yılının 8 Mart'ına giderken, uzun yıllardır kadınların ve cinsiyet çeşitliliğine sahip tüm bireylerin haklarına yönelik küresel ölçekte yoğunlaşan bir gerilemeye tanıklık ediyoruz.

Türkiye'de ve dünyanın pek çok ülkesinde siyasi iktidarların ve muhafazakâr kesimin kadınların bedensel özerkliklerine, cinsel ve üreme haklarına ve LG-BTİ+'ların varoluşuna dönük sistematik müdahaleleri yalnızca hukuki değil, toplumsal ve kültürel bir kuşatma yaratmıştır.

Bugün mesele yalnızca ilerleme talep etmek değildir; var olan kazanımları savunmak, özgürlüğü geri çekilmeye zorlayan yapılara karşı kamusal ve politik bir iradeyi büyütmezdür.

Bedensel Özerklik ve Siyasal Müdahale

Kadınların ve LG-BTİ+'ların bedenleri üzerinden söyleme hakkı, iktidarın merkezine yerleşmiş durumdadır. Türkiye'de kadınların yaşam tarzlarına ve doğurganlık tercihlerine yönelik baskıcı söylemler, küresel ölçekte yükselen aşırı sağ dalganın bir parçası haline gelmiştir.

Ülkemizde de muhafazakarlık ve "ahlak" kisvesi altında yürütülen saldırılar; her alanda yozlaşmanın çığ gibi büyüdüğü, ekonomik krizin altında un ufak edilen, parasız eğitime ulaşamayan toplumun çocuklarının çetelerin girdabında sürüklenirken suçla itildiği, aile içi şiddet ve baskının zirve yaptığı ve adaletin sisler ardında bırakıldığı bir zaman diliminde gerçekleştirilmektedir.

Toplumsal çürümenin derinleştiği bu koşullarda, kadınların ve çocukların güvenliği sistematik biçimde zayıflatılmaktadır. Kadınların ve cinsiyet çeşitliliğine sahip bireylerin bedenlerine ve haklarına yönelen bu agresif ataerkil politikalar, yalnızca tek bir ülkenin değil, tüm dünyanın karşı karşıya olduğu yapısal bir hak erozyonunun parçasıdır.

Kadın Cinayetleri, İstismar ve Çaresizlik

21. Yüzyılın ilk çeyreğini geride bırakmışken, kadınların yaşam hakkına yönelik erkek şiddeti hala durdurulmamıştır. Türkiye'de ve dünyada kadınlar

en çok en yakınlarındaki erkekler tarafından katlediliyor; her yeni gün bir başka kadın cinayeti haberi, sayılara indirgenmiş biçimde manşetlere taşınıyor.

“Son 24 saatte 6 kadın öldürüldü.”

“İntihar demeyin demişti: İstismar edilen anne ve kızı ölü bulundu.”

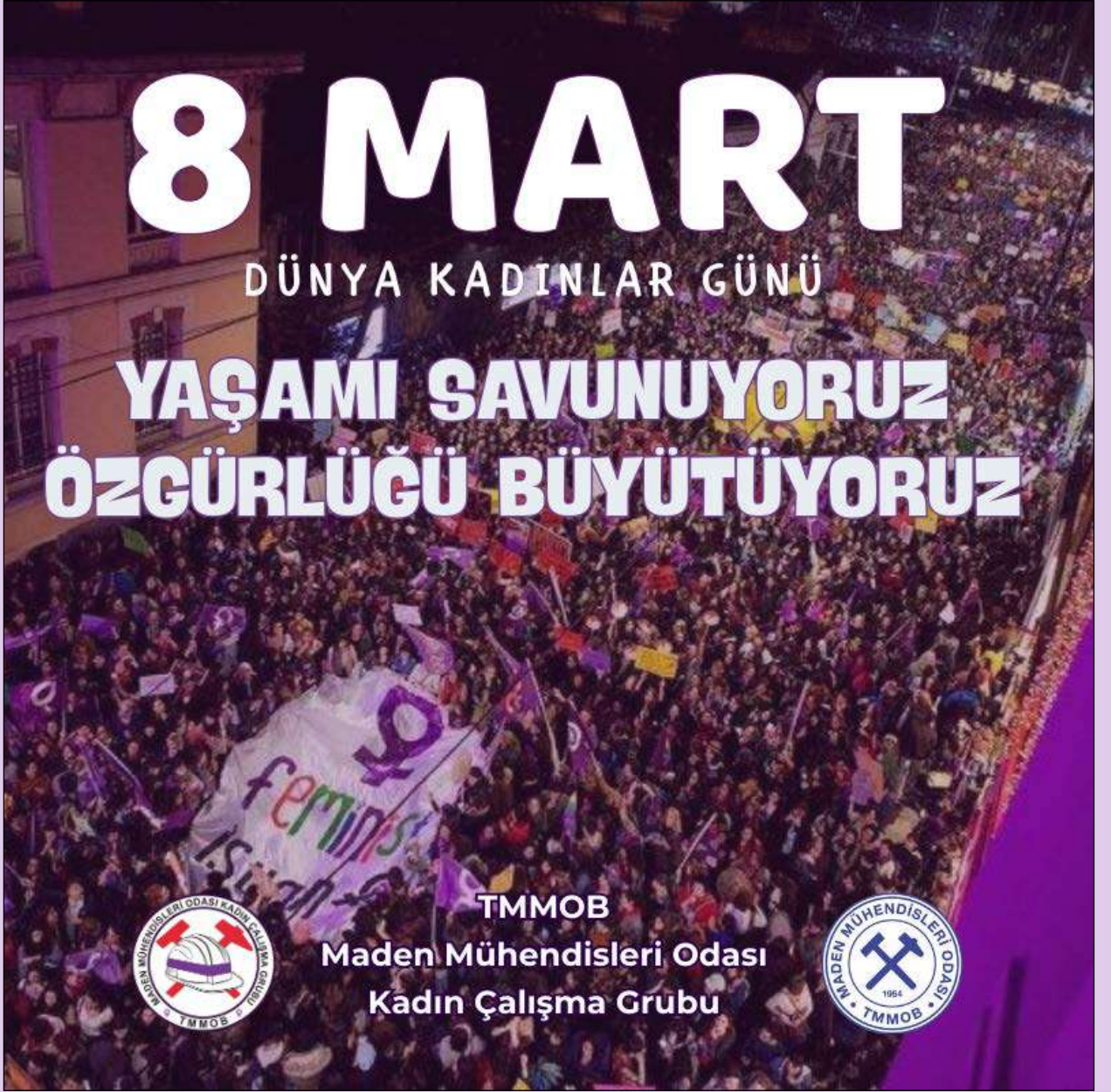
“İstanbul Kocamustafapaşa’da, sokak ortasında bir kadın daha boşanma aşamasında olduğu erkek tarafından katledildi”.

Bu manşetler yalnızca birer haber başlığı değildir. Kadınların ve kız çocuklarının yaşamlarının nasıl değersizleştirildiğini, şiddetin, cezasızlığın ve toplumsal kayıtsızlığın nasıl normalleştirildiğini gözler önüne seren karanlık bir tabloyu ortaya koymaktadır.

Yasaları ve hukuku tanımayan, denetimden uzak ve cezasızlıkla güçlenen tarikat ve cemaat benzeri yapılanmalarının kadınların ve çocukların yaşam hakkını nasıl tehdit ettiği son yaşanan ihmaller ve mevcut politikalarla örülen korkunç süreçte bir kez daha görüldü. Çocuk yaşta evliliklerin, istismar vakalarının ve kapalı kapılar ardında sürdürülen şiddetin üzerine gidilmediği her durumda, bu yapılar güçlenmekte; kadınların ve çocukların yaşamı her geçen gün daha fazla risk altına girmektedir.

Hiçbir inanç, hiçbir yapı ve hiçbir gelenek, kadınların ve çocukların yaşam hakkından üstün değildir.

İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmenin yarattığı hukuki ve sembolik boşluk, şiddetle mücadelede ciddi bir

kırılma yaratmıştır. “6284 uygulansın” ısrarımız ve çılgınlıklarımız alanlardan gökyüzüne yükselirken, bu çağrı ne yazık ki adalet mekanizmalarında karşılık bulmamaktadır.

Cezasızlık şiddetin zemini,

Sessizlik ise failerin cesareti olmuştur.

Ortadoğu’da ve Savaş Coğrafyalarında Kadın Direnişi “İran’da kız okulu vuruldu: 160 kız çocuğu öldürüldü.”

Gazze’den İran’a, Afganistan’dan Rojava’daki Kürt kadın hareketine kadar uzanan geniş bir coğrafyada

kadınlar, savaşın ve otoriter yönetimlerin en ağır sonuçlarıyla yüz yüze bırakılmaktadır. İran’da kız çocukları okulunun hedef alınması, Afganistan’da kız çocuklarının eğitim hakkının gasp edilmesi, Gazze’de, Rojava’da ve savaşın sürdüğü pek çok bölgede kadınların ve çocukların yaşamlarının sistematik biçimde tehdit altında olması; savaşların en ağır bedelini yine kadınlar ve çocukların ödediğini açık biçimde göstermektedir.

Savaş politikaları kadınları yoksullaştırır, yerinden eder, görünmez kılar. Ancak kadınlar, yaşamı yeniden kurmanın, örgütlenmenin ve özgürlüğü savunmanın öncüsü olmuşlardır.

Tarih bize şunu da göstermektedir: Savaş coğrafya-

larında kadınlar sadece hayatta kalmak için değil, adalet ve özgürlük için de direnir. Kadınlar, savaşın yıkıntıları arasında dayanışmayı büyüten, yaşamı yeniden kuran ve barışı mümkün kılan toplumsal özne haline gelmektedir.

Kadınların direnişi yalnızca ulusal değil, evrensel bir özgürlük mücadelesidir.

Yoksulluk, Emek ve Görünmeyen Kadınlar

Kadın emeği yüzyıllardır hem patriyarkal düzen hem de kapitalist sistem tarafından görünmez kılınmakta ve değersizleştirilmektedir. Kapitalizm, kadınların emeğini ucuz iş gücü olarak konumlandırırken; patriyarka bu sömürüyü toplumsal roller ve cinsiyet kalıpları üzerinden meşrulaştırmaktadır. Böylece kadınlar hem ev içinde görünmeyen bakım emeğini üstlenmekte hem de çalışma yaşamında daha düşük ücret, güvencesiz çalışma ve sınırlı fırsatlarla karşı karşıya bırakılmaktadır.

Kadın yoksulluğu tesadüfi değil; sistematik olarak üretilen bir eşitsizlik biçimidir. Kadınlar kriz dönemlerinde ilk işten çıkarılan, en güvencesiz alanlara itilen ve emeği en kolay değersizleştirilen kesim olmaya devam etmektedir.

Biz Maden Mühendisi kadınlar da erkek egemen biçimde örgütlenmiş çalışma alanlarında ve toplumsal yaşamın pek çok alanında benzer eşitsizliklerle karşı karşıyayız. “Erkek işi” olarak tanımlanan sektörlerde çalışan kadınlar olarak, emeğimizin değersizleştirilmesine, ikinci sınıf görülmeye, düşük ücretlerle, şiddet, mobbing ve tacize karşı mücadele etmek zorunda kalıyoruz.

Kadınlar yoksulluğa, güvencesizliğe ve görünmezliğe karşı seslerini yükseltmeye devam edecek; eşitlikten ve özgürlükten vazgeçmeyecektir.

LGBTİ+’lara Yönelik Sistematik Hedef Gösterme

Özellikle 2025-2026 yıllarında Türkiye’de ve dünyada LGBTİ+ bireyler açık biçimde hedef gösterilmiş, varoluşları kriminalize edilmeye çalışılmıştır. Onur yürüyüşlerinin yasaklanması, nefret söylemlerinin kurumsallaştırılması ve ayrımcı politikalar, insan haklarının evrenselliğine aykırıdır.

Kadın özgürlüğü ile Queer özgürlüğü ayrılmaz bir bütündür.

Özgürlük, Kimlik ve Eşit Yaşam Mücadelesi

Bizler, yaşamı ve emeğin hakkını savunan tüm kadınlar ve cinsiyet çeşitliliğine sahip bireyler olarak; kimliklerimizin inkâr edilmediği, emeğin görünür olduğu ve bedenlerimizin üzerinde hiçbir iktidarın söz sahibi olmadığı bir dünya için mücadelemizi büyütmeye devam ediyoruz.

Bu yalnızca eşitlik talebi değil, yaşamı yeniden kurma çağrısıdır.

Şiddetsiz bir toplum

Bedensel özerklik hakkının güvencede olduğu bir yaşam

Ekonomik eşitlik ve bakım emeğinin kamusal sorumluluk haline gelmesi

Savaş politikalarına karşı barışın ve kadınların söz hakkının güçlenmesi

LGBTİ+ haklarının koşulsuz tanınması için sesimizi yükseltiyoruz.

**“Hareket etmeyenler, zincirlerini fark etmezler.”
Rosa Luxemburg**

8 Mart direnişin sürekliliğidir.

Kadın Cinayetleri Politikadır.

Jin, Jiyan, Azadi.

Yaşasın Madenci Kadınların Dayanışması.

Yaşasın Kadın Dayanışması,

Yaşasın 8 Mart Mücadelemiz.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası

Kadın Çalışma Grubu

8 Mart 2026

AFGANİSTAN'DA KADIN OLMAK MUTLU YAKICI İÇLİ (5677)

Afganistan... Büyük güçlerin mücadeleleriyle yıpranmış bir ülke. İşgaller, iç çatışmalar ve darbelerle şekillenen tarih; beraberinde derin yoksulluğu, kırılğan toplumsal yapıyı ve özellikle kadınlar ile çocuklar açısından ağır yaşam koşullarını getirdi.

Bugün Afganistan'ı anlamak için yalnızca güncel gelişmelere değil; ülkenin coğrafi, tarihsel ve sosyolojik arka planına da bakmak gerekiyor. Ülkenin dağlık coğrafyası, zayıf altyapısı ve kabile temelli toplumsal yapısı güçlü bir devlet düzeninin kurulmasını zorlaştırmıştı. Bu durum hem iç çatışmaları beslemiş hem de dış müdahalelere açık bir zemin yaratmıştı.

Ülkenin sınırları Durand Hattı ile çizildi. 19.yüzyılda Büyük Oyun olarak bilinen süreçte, Rusya İmparatorluğu ile Britanya İmparatorluğu arasındaki güç mücadelesi Afganistan'ı bir tampon

“Taliban sürekli olarak Afgan halkına ve uluslararası topluma kendi şeriat yorumunu dayatmaya ve bunun Afgan kültürünün bir parçası olduğunu iddia etmeye çalışıyor... İktidar sahipleri, Afgan halkına şeriat adı altında, Afganistan'daki toplumsal gerçekliklerle hiçbir ilgisi olmayan siyasi bir projeyi ve katı bir dini programı dayatıyor.”

Serdar Muhammad Rahimi

bölgeye dönüştürdü. Bu tarihsel miras, ülkenin bugünkü yapısının temelini oluşturdu.

Afganistan'da modernleşme arayışının ilk güçlü adımı, Ahmet Şah Durrani ile başlayan devletleşme süreciyle atıldı. Ardından Dost Muhammed Han döneminde merkezi yapı güçlendirildi. İngilizlere karşı verilen üç savaşın ardından, 1919'da imzalanan Ravalpindi Antlaşması ile bağımsızlık kazanıldı ve Emanullah Han ülkeyi reform sürecine taşıdı.

Fotoğraf 1: <https://www.indyturk.com/node/590386/afganistan-kad%C4%B1nlar-hapishanesi>

Emanullah Han döneminde kadınlar için önemli adımlar atıldı: kız okulları açıldı, karma eğitim başladı, kadınlar kamusal alanda görünür hale geldi. Ancak bu reformlar, geleneksel yapıyı savunan kesimlerin tepkisini çekti ve yönetim kısa sürede sarsıldı. Habibullah Kalakani önderliğindeki isyanla yönetim devrildi; kadın hakları hızla kısıtlandı, reformlar geri alındı.

Kısa bir dönemin ardından Muhammed Nadir Şah iktidarı ele geçirdi. Ancak siyasi istikrarsızlık devam etti ve Nadir Şah'ın suikastla öldürülmesiyle yerine Muhammed Zahir Şah geçti.

Fotoğraf 2: Atatürk hayranı Kral Emeanullah'ın Türkiye seyahatinden bir kare, <https://isteaturk.com/Kronolojik/Tarih/1928/5/23/Mustafa-Kemal-Ataturk-Afganistan-Krali-Amanullah-Han-ve-esi-Kralice-Sureyya-ile-birlikte-23051928/3>

Muhammed Zahir Şah döneminde ise yeniden görece bir istikrar sağlandı. Bu süreçte kadınların eğitime katılımı arttı, ilk kız liseleri açıldı ve anayasal monarşiye geçildi. 1964 Anayasası ile kadınlara siyaset yolu açıldı; 1960'ların sonu ve 1970'lerde kadın örgütleri aktif hale geldi.

Fotoğraf 3: Zahir Şah, https://tr.wikipedia.org/wiki/Muhammed_Zahir_%C5%9Eah#/media/Dosya:Zahir_Shah_of_Afghanistan_in_1930s-cropped.jpg

Bu süreçte Anahita Ratebzad, Khadija Ahrari, Masuma Esmati Wardak ve Roqia Abubakr parlamentoya giren ilk kadınlar oldu. Özellikle Anahita Ratebzad, hem siyasetçi hem de Afganistan'ın ilk kadın doktoru ve diplomatlarından biri olarak öne çıktı.

Fotoğraf 4: Anahita Ratebzad, https://en.wikipedia.org/wiki/Anahita_Ratebzad

1973'te Sardar Muhammed Davud Han, Muhammed Zahir Şah'ı darbeyle devirerek cumhuriyeti ilan etti. Başlangıçta sol grupların desteğini alan yönetim, zamanla Sovyetler Birliği'nden uzaklaşıp Batı ve İslam ülkeleriyle ilişkileri güçlendirmeye yöneldi. Buna rağmen reform arayışı sürdü.

Fotoğraf 5: Sardar Muhammed Davud Han, https://www.reddit.com/r/monarchism/comments/19f2xjq/what_do_guys_think_of_mohammad_daoud_khan_the/?t=tr#lightbox

Fotoğraf 6: 1970’li yıllarda Afganistan’da kadınlar <https://m.haber7.com/dunya/haber/3132828-afganistanin-120-yillik-trajik-hikayesi>

1970’lerde Afganistan’da kadınların örgütlü mücadelesi güç kazandı. 1977’de kurulan Devrimci Afgan Kadınları Derneği, kadınların sesi oldu. Okuryazarlık kampanyaları yürütüldü; zorla evlilikler yasaklandı, evlilik yaşı düzenlendi. Kadınlar kamusal hayatta daha görünür hale geldi. Ancak siyasi istikrarsızlık derinleşti.

1978’de Saur Devrimi ile Sardar Muhammed Davud Han devrildi, yerine Nur Muhammed Terakki geçti. Bu dönemde kadınlara eşit haklar tanındı, toprak reformları yapıldı.

Fotoğraf 7: Muhammed Terakki, Hafızullah Emin ve Babrak Karmal <https://m.haber7.com/dunya/haber/3132828-afganistanin-120-yillik-trajik-hikayesi>

Kısa sürede parti içi iktidar mücadelesi başladı. Hafızullah Emin ile Babrak Karmal arasındaki çekişme yönetimi zayıflattı. Terakki devrildi ve öldürüldü, Emin iktidarı ele geçirdi.

Artan iç çatışmalar ve istikrarsızlık, 1979’da Sovyetler Birliği’nin Afganistan’ı işgali ile sonuçlandı. Emin öldürüldü, yerine Babrak Karmal getirildi ama uzun süre görev yapamadı. Sovyetler Birliği destekli Muhammed Necibullah yönetimi,

mücahit direnişi karşısında kalıcı bir istikrar sağlayamadı.

Sovyetler Birliği’nin Afganistan’ı işgali; güvenlik, jeopolitik çıkarlar ve ideolojik yayılma hedefleriyle açıklanır. Güney sınırlarını güvence altına almak, bölgedeki etkisini artırmak ve komünizmi yaymak bu müdahalenin başlıca nedenleri arasında gösterilir.

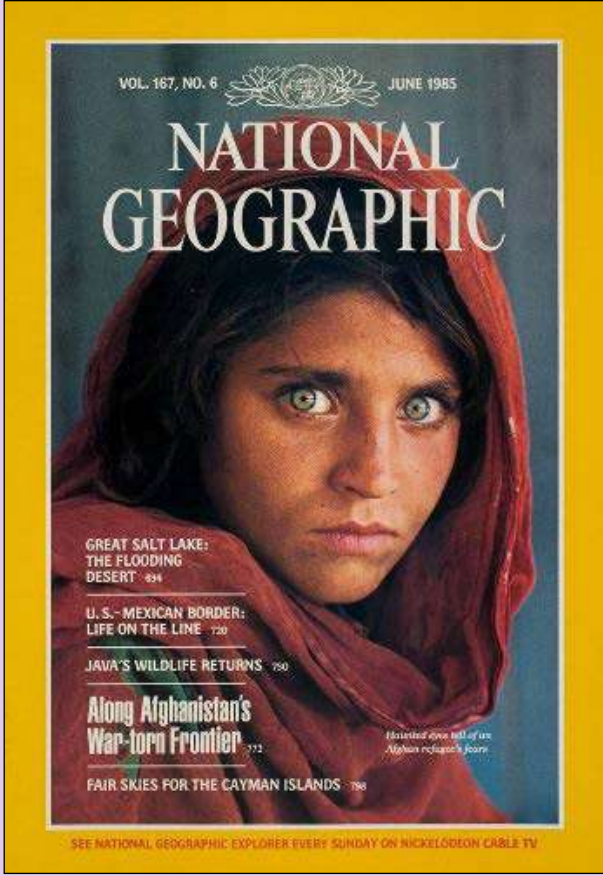
Bu dönemde kadınlar kamusal alanda daha görünür hale geldi. 1984 İş Kanunu ile çalışma hayatına katılım arttı; kadınlar yönetici, doktor, pilot ve diplomat gibi görevlerde yer aldı. Ancak bu kazanımlar, ülke genelinde eşit ve kalıcı biçimde uygulanamadı.

İşgal, Afganistan’ı derin bir çatışma ortamına sürükledi. ABD, İran, Suudi Arabistan ve Çin destekli mücahit gruplar Sovyet askerlerine karşı savaştı. Dağlık coğrafya, Sovyet ordusunu zorladı ve savaş uzadıkça maliyet arttı.

Sovyetler Birliği 1989’da Afganistan’dan çekildi. Ancak geride zayıflamış bir devlet, derinleşmiş çatışmalar ve yeni bir iç savaş bıraktı. Bu süreç, Sovyetler Birliği’nin dağılmasını da hızlandıran etkenlerden biri oldu.

Taliban, adını Arapça “talebe” (öğrenci) kelimesinden alıyordu. Hareket, iç savaş ve otorite boşluğu ortamında, 1994’te Molla Ömer öncülüğünde Kandahar’da ortaya çıktı. Kısa sürede güçlenerek 1996’da Kabil’i ele geçirdi.

Taliban yönetimiyle birlikte kadınların hayatı köklü biçimde değişti. Daha önce elde edilen haklar ortadan kaldırıldı; kadınlar eğitimden, çalışma hayatından ve kamusal alandan dışlandı. Burka giyme zorunluluğu getirildi, örtünmemiş olanlar dövüldü, yüzlerinin açık görünmesi yasaklandı, bu kurallara uymayanların evleri işaretlendi ve açık bir şekilde tehdit edildi. Birçok kadın tecavüze uğradı, sonrasında öldürüldü ve cesetleri toplu mezarlara atıldı. Hatta kimileri seks işçisi olarak gösterildi ve Körfez bölgelerine gönderilip satıldı. Şiddet ve katliamlar yapıldı, özellikle Şii olmalarından dolayı Hazaraların hedef alındığı katliamlar gerçekleştirildi. Bu dönemde pek çok kadın, Taliban hareketinden kaçmak için birlik oldu ve uzak bölgelere göç etti.

Fotoğraf 8: National Geographic dergisinin kapağındaki Afgan kızı <https://medyascope.tv/2021/11/26/national-geographic-dergisinin-meshur-yesil-gozlu-afgan-kizi-italyaya-sigindi/>

Baskılar yalnızca kadınlarla sınırlı değildi. Erkeklerle de katı kurallar dayatıldı; müzik, oyun ve birçok gündelik faaliyet yasaklandı. Toplum, korku ve denetim altında yeniden şekillendirildi.

Taliban döneminde en ağır kısıtlama eğitim alanında yaşandı. Kadınların ve kız çocuklarının okula gitmesi engellendi. Bu yasak, güvenlik ve savaş gerekçeleriyle savunuldu ve uzun süre geri çekilmedi. Buna rağmen Afgan aileler, kız çocuklarının eğitimi için gizli yollar geliştirdi. Ev okulları, gizli derslikler ve alternatif eğitim yöntemleriyle eğitim hakkı yaşatılmaya çalışıldı.

Bu süreçte kadın hakları mücadelesi yürüten aktivistler öne çıktı. Toplumsal eşitlik talebi, yalnızca bireysel değil yapısal bir mücadeleye dönüştü.

Fotoğraf 9: Burkalı Afgan kadınları, https://yandex.com.tr/gorsel/search?img_url=https%3A%2F%2Fwww.zakon.kz%2Fpbi%2FWE-BP%2F2025-08-30%2Ffile-268613bc-dacb-45f4-b5ff-78be2ffe2667%2F800x450.orig.webp&lr=115687&pos=0&rpt=simage&text=burkal%C4%B1%20kad%C4%B1nlar

Bu aktivistlerden biri olan Shukria Barakzai, Taliban döneminde gizli sınıflar açarak kız çocuklarının eğitime destek verdi. Daha sonra parlamentoya girerek kadın hakları için yasa çalışmalarında yer aldı ve bir kadın gazetesi kurdu. Bir suikast saldırısından sağ kurtulmasına rağmen mücadelesini sürdürdü.

Fotoğraf 10: Shukria Barakzai, <https://www.gettyimages.com/photos/shukria-barakzai>

Malalai Joya ise göç yıllarının ardından Afganistan'a dönerek gizli eğitim faaliyetlerine katıldı. 2003'te Loya Jirga'daki konuşmasıyla uluslararası alanda tanındı ve kadın hakları mücadelesi nedeniyle ciddi tehditlerle karşılaştı.

Fotoğraf 11: Malalai Joya, <https://www.rawinwar.org/malalai/>

Kadınlar hakları için mücadele ederken bu dönemde Afganistan'da radikal gruplar da güç kazandı. El Kaide, Afganistan-Pakistan hattında örgütlenerek ulus ötesi bir yapı kazandı ve küresel ölçekte etkili oldu.

11 Eylül 2001 saldırıları, dünyanın güvenlik algısını değiştirdi. ABD, "Teröre Karşı Küresel Savaş" stratejisini başlattı ve Afganistan'a askeri müdahaleye yöneldi.

ABD yönetimi, müdahaleyi Taliban'ın kadınlara yönelik baskıcı politikaları üzerinden de gerekçelendirdi. Kadınlar, "kurtarılması gereken mağdurlar" olarak sunuldu ve siyasi söylemin parçası haline getirildi.

NATO desteğiyle yürütülen operasyon sonucunda Taliban rejimi hızla zayıfladı ve 2001'de Kabil düştü. Böylece rejim fiilen sona erdi ve Afganistan yeni bir uluslararası müdahale dönemine girdi.

Bonn Konferansı ile Afganistan'da yeni bir yönetim süreci başlatıldı ve Hamid Karzai liderliğinde geçici hükümet kuruldu. Anlaşma, toplumsal cinsiyete duyarlı ve temsili bir devlet inşasını hedefledi.

Bu süreçte kadınlar eğitim ve kamusal yaşama yeniden katıldı. Kız çocukları okula döndü, kadınlar; siyaset, çalışma hayatı ve sosyal alanlarda

daha görünür hale geldi. Anayasa, parlamentoda kadın temsili için yüzde 25 kota öngördü. 2003'te kadın haklarını güçlendiren düzenlemelerle Afganistan Bağımsız İnsan Hakları Komisyonu ve Kadın İşleri Bakanlığı kuruldu.

Fotoğraf 12: Hamid Karzai, <https://www.keranews.org/2011-12-05/afghan-president-pleads-for-long-term-aid>

Bu dönemde Fawzia Koofi, parlamentoya seçilerek kız çocuklarının eğitimi, erken yaşta evliliklerin önlenmesi ve kadın haklarının genişletilmesi için çalıştı; daha sonra İnsan Hakları Komisyonu'nda görev aldı.

Fotoğraf 13: Fawzia Koofi, <https://www.libyanjustice.org/ar/news/fawzia-koofi-to-deliver-the-2025-annual-justice-lecture-hosted-by-lfjl-and-soas>

Ancak tüm yasal kazanımlara rağmen sahada tablo kırılgandı. Güvenlik sorunları, kültürel baskılar ve özellikle kırsal bölgelerdeki kısıtlı imkânlar kadınların haklara erişimini zorlaştırdı. Bazı bölgelerde öğretmenler tehdit edildi, kız okullarına saldırılar düzenlendi ve kadınların hareket alanı ciddi biçimde daraltıldı. Buna rağmen kadın hakları mücadelesi kesintisiz devam etti.

Sovyet işgali sırasında ABD'ye göç etmiş olan Razia Jan, yeni bir dönemi başlangıcı olan 2002'de Afganistan'a dönerek kız çocuklarının eğitimi için çalışmalara başladı.

NATO ve ABD öncülüğündeki işgal süreci, Afganistan'ın siyasi ve güvenlik yapısını kökten değiştirdi. Ancak kalıcı istikrar sağlanamadı, çatışmalar devam etti ve Taliban kırsalda yeniden güç kazandı.

Fotoğraf 14: Razia Jan, <https://www.nytimes.com/2025/08/04/world/razia-jan-dead.html>

Irak Savaşı sonrası ABD'nin kaynaklarını yeni cepheye yönlendirmesi, Afganistan'daki kontrolü zayıflattı. 2009'da asker takviyesi yapılsa da savaş uzadı, sivil kayıplar arttı ve çözüm üretilemedi.

29 Şubat 2020'de Doha Anlaşması ile ABD ve NATO, Afganistan'dan çekilme kararı aldı. Bu süreç, sahada güç dengesini hızla değiştirdi.

2021'de Taliban, büyük bir direnişle karşılaşmadan kısa sürede ülke genelinde kontrolü ele geçirdi. Son Devlet Başkanı Eşref Gani'nin ülkeyi terk etmesiyle Kabil düştü ve Taliban 15 Ağustos 2021'de yeniden iktidara geldi. Bu gelişme, 20 yıllık uluslararası müdahalenin Afganistan'da kalıcı bir siyasi çözüm üretmediğini ortaya koydu.

Fotoğraf 15: Son Devlet Başkanı Eşref Gani, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-58490170>

Fotoğraf 16: Eşref Gani'nin masasında Taliban mücahitleri, masadaki kitap ve kâğıt mendil kutusunun yeri bile değiştirilmemiş, <https://www.typelish.com/b/taliban-yonetimi-televizyon-kanallarina-yasak-uyguladi-102785>

Taliban'ın ikinci iktidar döneminde kadınların eğitim ve çalışma hayatına katılımı ciddi biçimde sınırlandırıldı. Kadınlar kamusal alandan dışlandı, hak savunucuları baskı ve tehditlerle karşı karşıya kaldı. Bu dönemde Zarifa Ghafari, Afganistan'ın en genç kadın belediye başkanı olarak öne çıktı ve kadınların haklarını uluslararası platformlarda savunmaya devam etti.

Fotoğraf 17: Zarifa Ghafari, <https://inspiredsuccessmagazine.com/zarifa-ghafari-fighting-for-change/>

Son düzenlemelerle hukuk sistemi köklü biçimde değiştirildi. Mutlak itaate dayanan yeni kanun toplumu dört gruba ayırdı: Âlimler, aşiret liderleri ile soylular (tüccarlar, memurlar), orta sınıf ve alt sınıf.

Belirsiz tanımlar, geniş yetkiler ve keyfi yorumlara açık maddeler, yargı sürecinde ciddi güvencesizlikler yarattı. Adil yargılanmanın temel ilkeleri ortadan kaldırıldı. Masumiyet karinesi, avukatla savunma hakkı, susma hakkı ya da işkenceye karşı korunma gibi haklar fiilen ortadan kaldırıldı. Eleştiriler ve muhalefet “suç” kapsamına alınarak ifade özgürlüğü sınırlandı.

Kadınlar ve çocuklar en ağır etkilenen gruplar oldu. Eğitim hakkı kaldırıldı, sosyal yaşam kısıtlandı ve kadınların hareket alanı aile iznine bağlı hale getirildi. Şiddetin birçok türü hukuki koruma dışında bırakıldı. Eş veya ailenin diğer bireyleri tarafından fiziksel zor kullanma, kemik kırılması veya açık yara gibi ciddi yaralanmalar olmadığı sürece suç sayılmadı; diğer fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet türleri kapsam dışında kaldı.

“Gholam” (köle) gibi kavramlar hukukî terim olarak kullanıldı. Kölenin cezalandırılma yetkisi “efendisine” bırakıldı. Bu kanun, uluslararası insan hakları örgütleri tarafından “şiddeti ve istismarı meşrulaştıran bir adım” olarak değerlendirildi.

Rejim, toplumsal denetimi artırırken ekonomik kaynakların önemli bir kısmını güvenlik alanına yönlendirdi, buna karşılık ülkede yoksulluk derinleşti.

Bazı düşünürler bu yapıyı küresel güç dengeleri ve “siyasal İslam” tartışmaları içinde değerlendirirken, uluslararası tepkilerin büyük ölçüde “kınamaya” açıklamalarıyla sınırlı kaldığı eleştirisi öne çıkmaktadır.

Uluslararası Ceza Mahkemesi, 2025’te Taliban liderliği hakkında insanlığa karşı suç iddialarıyla tutuklama kararı çıkardı. Ancak bu kararların uygulanabilirliği tartışma konusu olmaya devam etmektedir.

Sonuç olarak patriarkal düzenin hâkim olduğu dünyada; eğitimsizliğin, kökleşmiş kültürel örf ve âdetlerin yeşerttiği, egemen güçlerin desteklediği siyasal İslam’ın kıskacındaki Afganistan’da insanlar; şiddet, baskı ve ağır insan hakları ihlallerinden oluşan bir sarmal içinde yaşıyor. Siyasal müdahaleler ve güç mücadeleleri sürerken en ağır bedeli kadınlar ve çocuklar ödemeye devam ediyor.

Kaynakça:

Küçüktopçu Hilal, Feminist Yaklaşımlar Çerçevesinde Afganistan’da Kadın Olmak: Taliban Dönemleri Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi <https://earsiv.kmu.edu.tr/server/api/core/bitstreams/081687b7-639e-4bff-be3a-becaa4914ae2/content>, Erişim Tarihi 17.02.2026

Manizha Bahrah, Afganistan’da 4 Yılın Bilançosu: Taliban İçin Adeta Kadın Olmak Yasak, <https://haber.sol.org.tr/haber/afganistanda-4-yilin-bilançosu-taliban-icin-adeta-kadin-olmak-yasak-400616>, Erişim Tarihi 17.02.2026

Shabnam von Hein, Afganistan’da Kız Çocukları Nasıl Gizlice Eğitim Alıyor?, <https://www.dw.com/tr/afganistanda-k%C4%B1z-%C3%A7ocuklar%C4%B1-nas%C4%B1-gizlice-e%C4%9Fitim-al%C4%B1yor/a-74055570>, Erişim Tarihi 17.02.2026

Shabnam von Hein, Taliban’ın Kölelik Yasası: Afganistan’da Sınıfa Göre Ceza, <https://www.dw.com/tr/taliban%C4%B1n-k%C3%B6lelik-yasas%C4%B1-afganistanda-s%C4%B1n%C4%B1fa-g%C3%B6re-ceza-sistemi/a-75958943>, Erişim Tarihi 17.02.2026

Afganistan’da yeni dönem: Kölelik geri geldi, kız çocuklarına eğitim yasaklandı, <https://www.ekonomimanset.com/taliban-dan-afganistan-da-yeni-ceza-kanunu-kolelik-geri-geldi-kiz-cocuklarinin-egitim-almasi-yasaklandi>, Erişim Tarihi 17.02.2026

Taliban’dan yeni yasa: Kölelik ve istismar yasallaştı, ‘Hanefi’ mezhebinden ayrılmak suç sayıldı, <https://www.birgun.net/haber/taliban-dan-yeni-yasa-kolelik-ve-istismar-yasallasti-hanefi-mezhebinden-ayrilmak-suc-sayildi-688019>

Afganistan’da tartışmalı yeni yasa: Taliban döneminde “kemik kırılmadıkça” kadına ve çocuğa şiddete ceza yok, <https://t24.com.tr/dunya/afganistan-da-tartismali-yeni-yasa-taliban-doneminde-kemik-kirilmadikca-kadina-ve-cocuga-siddete-ceza-yok,1301094>

Afganlar, 80 yılda İngilizlerle 3 defa savaşarak bağımsızlıklarını kazandı, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/afganlar-80-yilda-ingilizlerle-3-defa-savasarak-bagimsizliklerini-kazandi-789638.html>, Erişim Tarihi 17.02.2026

ADANA

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

ANKARA

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

DIYARBAKIR

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

DIYARBAKIR

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

İSTANBUL

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

İstanbul'da 8 MART Mücadele ve Dayanışma Günü ve TMMOB'lu kadınlar

İstanbul İKK Kadın Çalışma Grubu İstanbul'daki programını üç aşamada gerçekleştirdi;

1 Mart 2026 tarihinde Kadıköy'deki 8 Mart Kadın Buluşması pankartını, geçmiş yıllarda da olduğu gibi bir dayanışma gününe çevirerek el emeği ile hep birlikte, coşkuyla üretti. Kimya M.O. İstanbul Şubesi ev sahipliğinde unutulmayacak bir gün yaşandı.

TMMOB'Lİ KADINLAR 8 MART TAKVİMİ

BÜYÜK KADIN BULUŞMASI
13:00
(DİPLANMA İYİ GÜN DUYURU ZARFI KAZANCI)
KADIKÖY BEŞİTAŞ İŞKELESI

8 MART PAZAR

FEMİNİST GECE YÜRÜYÜŞÜ
19:30
TAKSİM

11 MART ÇARŞAMBA

KADIN EMEĞİ, KRİZ VE YOKSULLUK
SEMİHA ARI İLE SOYLEŞİ

SÖYLEŞİ - FORUM - KOKTEYL
19:00
MADEN MÜHENDİSLERİ ERİ ODASI, KATIP MÜCEBBELİ, İPEK SK. NO:9, 34453 BEYOĞLU

TMMOB
İSTANBUL İL KOORDİNASYON KURULU
KADIN KOMİSYONU

Birçok Oda'nın katıldığı çalışmaya Oda üyemiz Merve Tunca ve Nedret Diner Katkı sunmuştur.

İSTANBUL

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

8 Mart 2026 tarihinde tüm kadın örgütleri, emek ve meslek örgütleri, 8 Mart Kadın Platformu'nun çağrısıyla Kadıköy'de buluştu. Kadınlar, saat 13.00'te başlayan yürüyüşte "Yoksulluğa, şiddete, sömürüye ve savaşa karşı kadınlar isyandayız" ana pankartını açtı. TMMOB'lu kadınlar da Büyük Kadın Buluşması'nda yerini aldı. El emeğiyle yapılan pankartımızın arkasında dövizlerimiz ve sloganlarımız eşliğinde coşkuyla alandaydık. Kadıköy, bu yıl da sloganların yükseldiği, halayların çekildiği, türkülerin duyulduğu günde kadın isyanına ev sahibi oldu.

İSTANBUL

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

TMMOB'li Kadınlar Feminist Gece Yürüyüşünde Kadın Dayanışmasını Büyüten Binlerce Kadınlıkla Birlikte Sıraselvilerde Patriyarkaya Karşı Seslerini Yükselterek Mücadele ve Dayanışma İradesini Bir Kez Daha Ortaya Koydu! Her yıl olduğu üzere 8 Mart gece yürüyüşü tüm yol kapatmalara ve ulaşım engellerine karşın büyük bir coşku ve kitlesellikle İstanbul'u aydınlattı.

Kadınlar ve LGBTİ+'lar, saat 19.30'daki buluşmadan saatler önce Sıraselviler Caddesi'nde bir araya geldi

İSTANBUL

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

11 Mart tarihli 8 Mart Etkinlikleri kapsamında meslektaşlarımızın da katıldığı , kriz ve yoksulluk başlıklarının ele alındığı bir söyleşi gerçekleştirildi. Bu söyleşide Semiha ARI'nın katılımıyla, ekonomik krizin kadınlar üzerindeki etkileri ve ayanışma pratikleri tartışıldı. Soru ve cevaplarla süren ve çok verimli geçen söyleşiyi geleneksel 8 Mart kokteyli takip etti. Sıcak sohbetler ve deneyim paylaşımlarıyla geçen gecede oda üyelerimiz de katılım sağladı.

İSTANBUL

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

İZMİR

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

İZMİR

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

ZONGULDAK

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

Zonguldak Kadın Platformu olarak kutladığımız 8 Mart Uluslararası Birlik Mücadele ve Dayanışma Günü aynı gün basın açıklaması ve yürüyüş olarak başladı.

Basın açıklaması sonrasında maden Mühendisleri Odası Zonguldak şubemizde kadın eliyle fotoğraf Sergisi açılışı yapıldı. Günün akşamında kadınlar yine maden müh. Odasında müzik eşliğinde, birlikte mücadele büyür etkinliğini gerçekleştirdi.

ZONGULDAK

8 MARTTA ALANLARDAYDIK!

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ ETKİNLİĞİ

7 Mart 2026 saat 13:00'te Aybike Martoğan Moderatörlüğünde Cansel Şahin, Şule Beyter ve Tülay Suiçmez'in konuşmacı olarak katıldığı "Maden Mühendisi Kadın Sorunları" konulu söyleşi gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda bütün emekçi kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Gününü kutlarız.

Söyleşide, kadın maden mühendislerinin meslekteki deneyimleri ve karşılaştıkları zorluklar ele alındı.

Etkinliğin açılış konuşmasını yapan Aybike Martoğan, kadın maden mühendislerinin meslekteki varlığının önemine dikkat çekti. Martoğan konuşmasında, maden mühendisliğinin saha ve üretim

süreçleri nedeniyle zor bir meslek olduğunu belirterek, kadın mühendislerin çoğu zaman bu zorlukların yanı sıra çeşitli önyargılarla da karşılaştığını ifade etti.

Kadın Çalışma Grubu olarak bu söyleşiyi düzenleme amaçlarının meslektaşlar arasında deneyim paylaşımını artırmak ve dayanışmayı güçlendirmek olduğunu vurgulayan Martoğan, söyleşiye katılarak deneyimlerini paylaşacak meslektaşlarına teşekkür etti.

Martoğan, kadınların meslekte daha görünür olmasının maden mühendisliğini daha güçlü ve kapsayıcı hale getireceğini belirterek, etkinliğe katılan tüm katılımcılara teşekkür etti ve söyleşinin verimli geçmesini temenni etti.

TMMOB 9. KADIN KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

“Eşitlik İçin Örgütlen, Diren, Değiştir” temasıyla 6-7 Aralık 2025 tarihinde MMO Eğitim ve Kültür Merkezi’nde gerçekleştirilen TMMOB 9. Kadın Kurultayı Sonuç Bildirgesi yayımlandı.

Kurultay öncesinde Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Mardin ve Trabzon olmak üzere toplam 8 İKK Kadın Çalışma Grubu tarafından yapılan Yerel Kurultaylarda aşağıda belirtilen konu başlıkları çerçevesinde mühendis, mimar ve şehir plancı kadınların toplumsal ve mesleki sorunları tartışılmış ve merkezi kurultaya taşınmıştır.

Kurultay Konu Alt Başlıkları:

- TMMOB’de Kadın Örgütlülüğü
- TMMOB’li Kadınların Laiklik, Eğitim, Özgürlük ve Eşitlik Mücadelesi
- Yerel Kurultaylarda yerellerdeki kadın sorunları üzerinden başlıklar oluşturulması,
- Dijital Çağda Kadınlar: Teknoloji, Yapay Zekâ, Dijital Şiddet ve Yeni Tehditler olarak belirlenmiştir.

Kurultayımızı hukukun siyasallaştırıldığı, parlamentonun etkisizleştirildiği, anayasa ve ya-

saların anlamsızlaştırıldığı, aklın ve bilimin yerini hurafelerin, liyakatin yerini parti ve din devleti anlayışının aldığı bir iklimde; ekonomisi tamamen çökertilmiş olan ülkemizde özelleştirme ve serbestleştirme politikaları ile ülkemizin üretim altyapısının bitirilmesinin bedelinin, önce kadınlara sonra tüm topluma işsizlik, pahalılık, yoksulluk ve yoksunluk olarak ödetildiği bir dönemde gerçekleştiriyoruz.

Bu olumsuz koşullara ek olarak iktidarın baskıcı politikaları, hukuku ve adaleti yok sayan uygulamaları da hayatımızı yakından ilgilendiriyor.

Kayım pratiğini doğu ve güneydoğu illerinden başlatarak metropollere kadar dalga dalga büyüyen ve seçme seçilme hakkının ortadan kaldırılmasına yönelik girişimlerini adeta öğrenilmiş çaresizliğe dönüştüren iktidar, yargı eliyle parti kongrelerini iptal ederek, seçilmiş belediye başkanlarını, siyasileri, bürokratları, gazetecileri, öğrencileri tutuklatarak, sosyal medyada yapılan paylaşımları, uzatılan bir mikrofona yapılan yorumları dahi suç sayarak toplumu sindirmeye, susturmaya çalışıyor.

Bir yandan toplumsal barışın inşası için yeni bir süreç yürütülürken diğer yandan yürütülen bu baskıcı politikalarla mevcut sorunlar derinleştiriliyor.

BASIN AÇIKLAMALARI

DAİMİ NEZARETÇİLERİN HUKUKİ STATÜSÜNÜN GÜÇLENDİRİLMESİNE YÖNELİK KANUNİ DÜZENLEMELER YAPILMALI VE BAĞIMSIZ KARAR VEREBİLME KOŞULLARI SAĞLANMALIDIR

Bilindiği gibi; 3213 sayılı Maden Kanunu ve Maden Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda maden ruhsat sahalarında daimi nezaretçi olarak görev yapan maden mühendisleri çok zor koşullarda denetim görevlerini yaparken çoğu zaman ücretini alamamakta, her an azledilme korkusuyla yaşamakta, yetmezmiş gibi bir de meslekten men ve idari para cezalarına maruz kalmaktadır. Geçmiş yıllarda Maden Kanunu ve ilgili mevzuatta yapılan tüm değişiklik süreçlerinde, daimi nezaretçilerin maaşlarının oluşturulacak bir havuzdan ödenmesi önerisi Odamızca ısrarla gündeme getirilmiş ancak bugüne kadar hayata geçirilememiştir. Son olarak Odamızca hazırlanan “daimi nezaretçi maaşlarının oluşturulacak havuzdan ödenmesine dair genel çerçeve”, kanun madde tasarısı ve gerekçesi 04/02/2025 tarih ve 36 sayılı yazımız ile Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü(MAPEG)’ne iletilmiş, önerimizin detayları üzerinde ve kanunlaştırılması sürecinde Odamız’ın ortak çalışma yapmaya hazır olduğu açıkça belirtilmiştir.

Öte yandan, Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanan Eylül 2025 tarihli Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2024 yılı denetim raporunun “Denetim Bulguları” bölümünde özetle; 3213 sayılı Maden Kanunu’nun maden işletmelerinin denetim ve kontrolünde daimi nezaretçiye son derece önemli görevler yüklediği, daimi nezaretçinin esasen işveren faaliyetlerini denetleyen ve mevzuata aykırı durumları MAPEG’ne bildirmekle yükümlü olan bir kamu denetim fonksiyonu üstlendiği, denetim görevini ifa eden görevlinin denetlediği kişi tarafından her an görevden alınabilecek durumda olmasının denetim görevinin doğasına uygun düşmediği, daimi nezaretçinin maden kazalarının önlenmesi ve devlet hakkının korunması konusundaki görevlerini güvenle yerine getirebilmesi için hukuki statüsünün güçlendirilmesi, göreve atanma ve görevden alınma usullerinin gözden geçirilmesinin gerektiği hususlarına yer verilmiştir.

Söz konusu rapor üzerine bu kez 30/12/2025 tarih ve 483 sayılı yazımız MAPEG’ne gönderilmiş, daimi nezaretçilerin hukuki statüsünün

güçlendirilmesi için ücretlerinin oluşturulacak bir havuzdan ödenmesini öngören görüşlerimizin amaç olarak Sayıştay tespitleri ile uyumlu olduğu belirtilmiş ve kanunlaşma sürecinde bu konunun detayları hakkında Odamız ile MAPEG arasında yapılacak ortak çalışmanın önemi ve gerekliliği bir kez daha vurgulanmıştır.

Sayıştay Başkanlığı tarafından da tespit edildiği gibi; daimi nezaretçi madencilik faaliyetlerindeki en önemli denetim ve kontrol mekanizması olmakla birlikte, denetim görevini ifa eden görevlinin denetlediği kişi tarafından maaşının ödenmesi ve her an görevden alınabilecek durumda olması denetim görevinin doğasına uygun değildir. Ayrıca daimi nezaretçinin görevini ifa ederken hata veya noksanlık yapması durumunda 3213 sayılı Maden Kanunu’nda cezai müeyyideler öngörülmesine karşın işverenle illiyet bağı ile çalışması da çelişkili bir durumdur. Daimi nezaretçilerin görevlerini güvenle yerine getirebilmesi için acilen hukuki statüsünün güçlendirilmesi, göreve atanma ve görevden alınma usullerinin gözden geçirilmesi, ücretlerinin oluşturulacak bir fon/havuzdan ödenmesine yönelik kanuni düzenlemeler yapılmalıdır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası sektörde en büyük bilgi birikimine sahip kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olup, daimi nezaretçiler de dahil olmak üzere maden mühendislerinin yasal temsilcisi durumundadır. Madencilik sektörünü, özellikle maden mühendislerini doğrudan veya dolaylı ilgilendiren her düzenlemede görüş ve katkılarına başvurulması gereken en öncelikli kurumdur. Aksi yönde yapılacak her düzenleme bugüne kadar olduğu gibi sorunları çözmek yerine daha da artıracaktır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası, daimi nezaretçilerin bağımsız, güvenli ve etkin biçimde görev yapabilmesini sağlayacak her türlü yasal ve kurumsal düzenleme için yapılacak çalışmalara katkı sunmaya ve ortak çalışma yürütmeye hazırdır.

Saygılarımızla.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu
12 Ocak 2026, Ankara

TTK'DA İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ NEDENİYLE ÜRETİMİN DURDURULMASINA İLİŞKİN BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye Taşkömürü Kurumu'nda (TTK) 2025 yılı Mayıs ayında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişleri tarafından yapılan teftişlerde, işyerinde işin durdurulmasının gerektiği yönünde tespitler yapıldığı ancak 16 Mayıs 2025 tarihli bir yazı ile herhangi bir iş ve işlem yapmadan müfettişlerin teftişine ara verildiğini basından öğrenmiş bulunmaktayız.

Siyasetin ve bürokrasinin ILO normlarına ve mevzuata uygun olmayan bu müdahalesi hem maden işçilerinin hayatını riske atmış hem de kamusal denetimin etkinliğini olumsuz yönde etkilemiştir.

Yine basından öğrendiğimiz kadarıyla olayın basına yansımalarının akabinde ara verilen teftişlere ilişkin olarak yeniden görevlendirme yapılmış ve iş müfettişleri tarafından verilen işin durdurulması kararı 9 Ocak 2026 tarihinde Zonguldak Valiliğine tebliğ edilmiştir.

İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik'in 8. maddesine göre işin durdurulması kararının bir gün içerisinde mülki idare tarafından uygulanması gerekmektedir. Ancak karar 13 Ocak 2026 tarihinde saat 08.00 da uygulanmıştır. Çalışanların hayatını riske edebilecek bu durumlarda mülki amirliklerin daha hassas ve mevzuata uygun hareket etmesi gerekmektedir.

Yaşanan süreç değerlendirildiğinde; aradan geçen 7 aylık süre içerisinde TTK yönetimi tarafından bu konuda hiçbir iş ve işlem yapılmamış olacak ki iş müfettişleri tarafından işyerinde üretim durdurulmuştur. Bu süre içerisinde herhangi bir facianın yaşanmamış olması çok büyük bir şanstır.

Bu aşamada yapılması gereken iş ve işlemler sırasıyla;

-İşyerinde; mülki idare tarafından işin durdurulması;

-İşyerinde İş Müfettişleri tarafından tespit edilen noksanlıkların acilen giderilmesi amacıyla üretim yapmamak kaydıyla mühürlerin geçici olarak sökülmesi işleminin yapılmasıdır.

Bunlara ek olarak müfettiş raporlarının uygulanmasının yargı yoluna açık olması nedeniyle yargıya başvurmakta ayrı bir hukuki süreçtir.

Ancak öncelikle belirtmek isteriz ki; yapılması gerekli olan ilk iş, maden emekçilerinin can güvenliğini korumak amacıyla tespit edilen noksanların derhal giderilmesi için hiçbir ekonomik gerekçeye sığınmadan gerekli önlemlerin alınmasıdır.

TTK yalnızca yeraltı kömür madenciliği yapan bir işletme değil, kamusal, stratejik ve toplumsal bir kurum olarak başta Zonguldak olmak üzere ülkemiz için vazgeçilmez madencilik kuruluşlardan biri olup kaderine terk edilemez. Yaşanan sorunun giderilmesi ve TTK'nın tekrar üretime geçmesi için gerekli çalışmalar acilen yerine getirilmelidir.

Yaşanan sürecin daha iyi değerlendirilebilmesi ve kamuoyunun aydınlatılması için işin durdurulmasına ilişkin olarak düzenlenen raporların başta ilgili meslek odaları, sendikalar ve üniversiteler olmak üzere paylaşılması ve yaşanan sorunların giderilmesi için ortak çalışma yürütülmesi gerekmektedir.

Sürecin yönetiminde siyasi ve idari müdahale değil, bilimsel gereklilik ve mevzuatın üstünlüğü esas alınmalıdır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak bu konuda her türlü çalışmayı yapmaya ve katkı sağlamaya hazır olduğumuzu belirtmek isteriz.

Saygılarımızla;

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
13 Ocak 2026, Ankara

DİVRİĞİ YERALTI DEMİR MADENLERİNDE ÜRETİM DEVAM ETMELİDİR

Divriği’de bulunan ve OYAK Grubuna bağlı ER-MADEN tarafından Özelleştirme İdaresinden devralınarak işletilen demir madenlerinde, ekonomik gerekçeler ileri sürülerek yeraltı üretimi durdurulmuştur. Bu karar doğrultusunda alt yüklenici firma ile yapılan sözleşme feshedilmiş, 220 maden emekçisi kış ortasında işten çıkarılarak ciddi bir sosyal ve ekonomik mağduriyetle karşı karşıya bırakılmıştır. Yeraltı üretiminin durdurulmasına gerekçe olarak, üretim maliyetlerinin ithal demir cevheri fiyatlarının üzerinde olduğu belirtilmiştir.

Türkiye demir-çelik sektörünün hammadde ihtiyacının yaklaşık %40’ı yerli kaynaklardan, %60’ı ise ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Yeraltı üretiminin sonlandırılması, bu dışa bağımlılığı daha da artıracak; başta Divriği olmak üzere birçok yeraltı maden işletmesinin faaliyetlerini durdurmasına, istihdamın daralmasına ve madencilikle varlığını sürdüren yerleşim yerlerinde göçün hızlanmasına yol açacaktır. Uzun vadede bu durum, sadece madencilik sektörünü değil, demir-çelik sanayisinin tedarik güvenliğini ve cari açığı da olumsuz etkileyecektir.

Madencilik sektörü, kısa vadeli piyasa dalgalanmalarına göre değil; uzun vadeli planlama, kamu politikaları ve stratejik hedefler doğrultusunda yönetilmesi gereken bir alandır. Yeraltı madenciliği, yüksek sermaye gereksinimi, teknik uzmanlık, iş güvenliği altyapısı ve kurumsal hafıza gerektiren bir faaliyettir. Bu nedenle, diğer sanayi dallarında olduğu gibi kolayca kapatılıp yeniden

açılacak bir sektör değildir. İstihdam yaratma kapasitesi ve bölgesel kalkınmaya katkısı dikkate alındığında, kamusal koruma ve destek mekanizmalarıyla sürdürülmesi zorunludur.

Nitekim Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanarak 2025 yılında yayımlanan Türkiye Kritik ve Stratejik Madenler Raporu’nda demir cevheri, ülke sanayisi açısından kritik ve stratejik hammaddeler arasında açıkça tanımlanmıştır. Buna rağmen, Ticaret Bakanlığı tarafından demir cevheri ithalatına yönelik yerli üretimi koruyucu herhangi bir düzenlemenin yapılmamış olması, yerli madencilik faaliyetlerini rekabet gücünden yoksun bırakmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından kritik ve stratejik olarak tanımlanan tüm madenler için; ithalat politikaları, gümrük düzenlemeleri ve ticaret mekanizmaları yerli üretimi destekleyecek şekilde yeniden yapılandırılmalıdır. Aksi halde Divriği, geçmişte Ergani’de yaşandığı gibi küçülecek; madencilik kültürü yok olacak, istihdam azalacak ve kırdan kente göç hızlanacaktır.

Bu sorunların çözümü için başta OYAK Grubu olmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığını, yeraltı demir madenciliğinin sürdürülmesini sağlayacak kamusal, teknik ve ekonomik önlemleri ivedilikle hayata geçirmeye davet ediyoruz.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu
25 Ocak 2026, Ankara

ZEYTİN AĞAÇLARI ÖLÜMSÜZDÜR!

İKTİDARIN SÖZDE “YERLİ VE MİLLİ”, ÖZDE İTHALATA DAYALI MADENCİLİK VE ENERJİ POLİTİKALARI İFLAS ETMİŞTİR!

Geçtiğimiz yıllarda birçok santral, maden sahaları ve işletmeler şirketlere devredilerek özelleştirilmiş, kamu kurumları ise üretimden neredeyse tamamen çekilmiştir. Geline nokta; özelleştirilen maden sahalarını ve santralleri işleten birçok işletmeci, işletmecilik faaliyetlerinin yeterince kârlı olmadığını veya ithalatın kendileri için daha avantajlı olduğunu gerekçe göstererek üretimden çekilmeye başlamıştır.

Soma-B Termik Santrali'nin kömür ihtiyacını yıllardır karşılayan Türkiye Kömür İşletmeleri'nin santral işletmecisinden 450 milyon dolar alacağını tahsil edemediği ve santral işletmecisinin iflas aşamasına geldiği kamuoyuna yansımıştır. 2015 yılındaki özelleştirme sonrasında santrali devralan firma bugün santrali işletemeyecek duruma düşmüştür. Santral, 2015 yılı öncesinde EÜAŞ tarafından işletilirken; özelleştirme sonrası, santral işletmeciliği konusunda uzman personel farklı kurumlara dağıtılmış ve santral bir tarım kooperatifine ait firmaya bırakılmıştır. Bugün ise santral işçileri işten çıkarılmakta ve mağdur edilmektedir.

Özelleştirilen sahalardan biri de Divriği demir madenleridir. Bu sahalarda 2004 yılında OYAK Grubu'na bağlı Ermaden'e devredilmiştir. Geçtiğimiz günlerde OYAK Grubu, ithal demir cevheri fiyatlarındaki keskin düşüşü ve özellikle Çin kaynaklı düşük fiyatlı demir cevheri arzını gerekçe göstererek Divriği'deki yeraltı ocağındaki işletmecilik faaliyetlerini durdurduğunu açıklamıştır. Üretim sonlandırılmasıyla yüzlerce işçi işinden edilmiştir. Benzer bir süreç Kütahya Gediz bölge-

sindeki madenlerde de yaşanmakta; kömür ithalatı nedeniyle kömür ocakları kapanmakta ve işçiler işten çıkarılmaktadır. Önümüzdeki dönemde bu örneklerin artması kaçınılmaz görünmektedir.

Ülkenin dört bir yanında santraller ve madenler kapanırken işçiler işsiz kalmakta; hammadde ve enerji ihtiyacının karşılanmasında dışa bağımlılık giderek artmaktadır. Kamu işletmeciliğinin sonlandırılması sonucunda TKİ, EÜAŞ, TTK ve Eti Maden gibi kurumların kurum hafızaları zayıflamış, deneyimli personel farklı kurumlara dağıtılmıştır.

Kısa vadeli kâr hırsını önceleyen; madenciliğin istihdam, bölgesel kalkınma ve sosyal yaşam üzerindeki olumlu etkileri gibi kamu yararına ilişkin temel parametreleri göz ardı eden anlayış, bugün yüzlerce işçinin işsiz kalmasına yol açmıştır. Bu tablo, iktidarın madencilik ve enerji politikalarının iflas ettiğinin en somut göstergesidir.

Ülkemizin madencilik ve enerji sektöründe içine sürüklendiği bu çıkmazdan kurtulabilmesi için yürütülecek tüm çalışmalara; önerilerimiz, raporlarımız ve bilgi birikimimizle ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde katkı sunmaya hazır olduğumuzu bir kez daha ifade ediyoruz. İktidarı, söylemde “yerli ve milli” olarak sunulan ancak gerçekte ithalata ve dışa bağımlılığı artıran madencilik ve enerji politikalarından vazgeçmeye davet ediyoruz.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu
25.02.2026, Ankara

ÜYE BİLGİLERİNİZ GÜNCEL Mİ?

Üye bilgilerinizi buradan güncelleyebilirsiniz

DAİMİ NEZARETÇİLERLE İLGİLİ KANUN DEĞİŞİKLİĞİ TASLAĞI HAKKINDA MAPEG'NE

GÖNDERDİĞİMİZ GÖRÜŞLERİMİZ

Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanan Eylül 2025 tarihli Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2024 yılı denetim raporunda özetle; 3213 sayılı Maden Kanunu'nun maden işletmelerinin denetim ve kontrolünde daimi nezaretçiye son derece önemli görevler yüklediği, denetim görevini ifa eden görevlinin denetlediği kişi tarafından her an görevden alınabilecek durumda olmasının denetim görevinin doğasına uygun düşmediği, daimi nezaretçinin görevlerini güvenle yerine getirebilmesi için hukuki statüsünün güçlendirilmesi, göreve atanma ve görevden alınma usullerinin gözden geçirilmesinin gerektiği hususlarına yer verilmiştir.

Sayıştay Başkanlığı tarafından yapılan tespitler ile ilgili olarak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından bir çalışma başlatılmış olup, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 10. maddesinin daimi nezaretçilerle ilgili 5. ve 6.fıkraları üzerin-

de değişiklik yapılması öngörüldüğü ve bir taslak hazırlandığı Odamıza iletilmiş, taslak hakkındaki görüşlerimiz talep edilmiştir. Söz konusu değişiklik taslağı Odamızca incelenmiş olup, maddeler üzerindeki önerilerimiz 24/02/2026 tarih ve 99 sayılı yazımız ile MAPEG'ne iletilmiştir.

· MAPEG Taslağı ve Oda Görüşleri Karşılaştırmalı Tablo (<https://api2.maden.org.tr/uploads/editor/2026-03-05-11-37-38-314679.pdf>)

TMMOB Maden Mühendisleri Odası, daimi nezaretçilerin bağımsız, güvenli ve etkin biçimde görev yapabilmesini sağlayacak her türlü yasal ve kurumsal düzenleme için yapılacak çalışmalara katkı sunmaya ve mücadeleye devam edecektir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu
05.03.2026, Ankara

GENÇ MADENCİ

GÜNÜMÜZDE GENÇLİK HAREKETLERİ, GENÇ MADENCİ PERSPEKTİFİNDEN

ELİF KONUK (ODTÜ)

ODTÜ Şenlik Eylemi, 2019.

Eğitim, sanıldığı gibi tarafsız bir bilgi aktarım süreci ya da yalnızca meslek edindirme aracı değildir; bilakis tam da doğası gereği politik bir mekanizmadır. Hangi bilginin üretileceği ve aktarılacağı, kimin bu bilgiye erişebileceği ve bu bilginin nasıl kullanılacağı, bilgi, otorite ve güç ilişkileri ile doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle eğitim, yalnızca pedagojik bir alan değil, aynı zamanda ideolojik ve politik bir mücadele zemindir. Eleştirel pedagojinin ortaya koyduğu üzere, eğitim süreci bilgi, otorite ve iktidar arasındaki ilişkiyi açığa çıkaran politik bir süreçtir (Giroux, 2013); bu yönüyle mevcut toplumsal düzenin devamlılığında ya da düzenin değişmesinde aktif bir rol oynar.

Üniversiteler, eğitim sisteminin ideolojik ve politik işlevlerinin en yoğun biçimde somutlaştığı alanların başında gelir. Bunun temel nedeni, üniversitelerin gençleri ortak bir alanda buluşturması, entelektüel etkileşim ortamı yaratması, mevcut siyasal ve toplumsal yapının sorgulanabildiği düşünsel bir alan sunmasıdır. Bu özellikler vesilesiyle üniversiteler yalnızca bilgi üretim ve aktarım merkezleri

olmakla kalmamış; farklı fikirlerin 'özgürce' tartışıldığı, öğrencilerin kendilerini 'özgürce' ifade ederek var olduğu alanlar olmuştur ve olmaya da devam etmelidir. Bu nedenle politikleşme ve kolektif hareket, üniversite ve eğitim süreçlerinin doğal ve kaçınılmaz bir gerçeğidir.

Üniversiteler, bir yandan sistemin sürekliliği için ihtiyaç duyduğu teknik ve entelektüel kadroları üretmeyi amaçlarken -ki günümüzde eğitim niteliksizleştirdiği için bu işlevini ne denli yerine getirebiliyor ayrıca tartışılmalıdır- öte yandan bu sistemin yarattığı çelişkilerin en görünür hale geldiği alanlardan olmuştur. Bu çelişkiler; eğitimde fırsat eşitsizlikleri, toplumsal adaletsizlikler, emek sömürüleri ve geleceksizliğe sürükleyen yapısal sorunlar etrafında somutlaşır. Öğrenciler, bu koşullar içinde yalnızca eğitim sürecinin öznesi değil, aynı zamanda bu eşitsizlik ve adaletsizliklerle doğrudan karşı karşıya kalan bir kesim olarak, mevcut düzeni sorgulama ve buna karşı kolektif tepkiler geliştirme eğilimi gösterir. Bu nedenle öğrenci hareketleri, yalnızca üniversite içi taleplerin değil; daha geniş

ölçekte toplumsal eşitsizliklere, sömürü ilişkilerine ve adaletsizliklere yönelik itirazın kümülatif bir ürünü olarak ortaya çıkar (Kışlalı, 1974).

Bu bağlamda öğrenci hareketlerini yalnızca belirli bir döneme özgü, kesintili çıkışlar olarak değerlendirmek yetersiz kalacaktır. Bilakis öğrenci hareketleri geçmişten günümüze farklı biçimler olarak varlığını sürdüren bir sürekliliğe sahiptir. Ancak bu süreklilik, katı ve değişmez bir yapıdan değil; tam aksine, her dönemin kendine özgü toplumsal, siyasal ve ekonomik koşulları içinde yeniden şekillenen dinamik bir süreçten beslenmektedir. Zamanla değişen siyasal atmosfer, toplumsal yapı, iletişim ve örgütlenme araçları ile birlikte, gençliğin kendini ifade etme, mücadele etme ve örgütlenme biçimleri de dönüşüme uğramıştır ve uğramaktadır. Özellikle günümüz koşullarında ifade özgürlüğünün kısıtlanması, adalet mekanizmalarına duyulan güvenin zayıflaması ve siyasal katılımın çeşitli riskler barındıran bir alan haline gelmesi, gençliğin doğrudan ve örgütlü politik süreçlere katılımını zorlaştıran başlıca etkenler arasında yer almaktadır (Cender & Kuş, 2024). Bu durum, gençliğin politik alandan çekilmesi anlamına gelmemekle birlikte; politikleşmenin daha dolaylı ve tedbirli, parçalı ve çoğu zaman görünürlüğü düşük biçimler almasına yol açmaktadır. Bu noktada teknolojik gelişmeler ve dijital alanlar, gençliğin kendini ifade edebildiği alternatif mecralar olarak öne çıkmış; siyasal katılımın araçlarını ve yöntemlerini önemli ölçüde dönüştürmüştür (Öz Döm & Bingöl, 2021).

Bununla birlikte, tüm bu dönüşümlere rağmen öğrenci hareketlerinin temelinde yatan eşitsizliklere, adaletsizliklere ve sömürü ilişkilerine karşı duruş büyük ölçüde sürekliliğini korumaktadır. Değişen, bu itirazın kendisi değil; ortaya çıkış biçimi, örgütlenme araçları ve ifade kanallarıdır. Bu nedenle öğrenci hareketlerini değerlendirirken, her dönemi kendi tarihsel bağlamı ve zihniyeti içinde ele almak; hareketlerin hem sürekliliğini hem de dönüşümünü birlikte kavramak gerekmektedir.

Öğrenci hareketlerinin tarihsel olarak en görünür ve etkili hale geldiği dönemlerden biri 1968'dir. Öğrenci hareketlerinin üniversite sınırlarını aşarak sınıfsal mücadeleyle birleştiği bu süreç, gençliğin yalnızca eğitim politikalarına değil, doğrudan ve kararlılıkla toplumsal düzene yönelik bir politik özne haline geldiğini göstermektedir. 1968, öğrenci hareketlerinin yalnızca üniversite içi talepler etrafında şekillenen bir itiraz olmaktan çıkarak, ideolojik olarak netleşmiş ve örgütlü bir karakter kazandığı bir döneme işaret etmektedir. Bu dönemde öğrenci hareketleri, antiemperyalist ve sistem karşıtı bir hat üzerinden şekillenmiş; üniversite yalnızca bir eğitim kurumu değil, politik mücadelenin aktif bir alanı haline gelmiştir (Kışlalı, 1974). Ancak bu dönem, geçmişe ait istisnai bir kırılma olarak değil; öğrenci hareketlerinin taşıdığı potansiyelin tarihsel bir ifadesi olarak değerlendirilmelidir. Bu yönüyle 1968, yalnızca bir döneme değil, gençliğin uygun koşullar altında kolektif, örgütlü ve dönüştürücü bir özne haline gelebileceğine işaret etmektedir.

ODTÜ Akademik Boykot, 1977.

Günümüzde ise benzer bir tablo görmek mümkün değildir. Bugünün gençliği, geçmişteki örneklerin aksine büyük ölçüde örgütsüz, dağınık ve politik açıdan geri çekilmiş bir tavır sergilemektedir. Bu durum çoğu zaman 'gençliğin apolitikleşmesi' olarak tanımlanmakta ve bu tanım önemli ölçüde gerçeği yansıtmaktadır. Nitekim yapılan çalışmalar, gençlerin siyasal süreçlere olan ilgisinin tamamen ortadan kalkmadığını; ancak bu ilginin çoğunlukla dolaylı, sınırlı ve süreklilikten yoksun katılım biçimleriyle ifade edildiğini göstermektedir. Özellikle sosyal medya kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte gençlerin politik süreçlere katılımı artmış gibi görünse de bu katılım çoğu zaman görüş belirtme, içerik paylaşma -ki içerik paylaşırken, görüş belirtirken dahi çekince ve korku duyulabiliyor- ve gündem takibi ile sınırlı kalmakta; örgütlü ve kolektif bir politik pratiğe dönüşmemektedir (Öz Döm & Bingöl, 2021).

Bunun yanı sıra, gençlerin politik süreçlere aktif katılım göstermemesinin temel nedenleri arasında siyasal kurumlara duyulan güvensizlik, temsil krizleri ve politik katılımın riskli bir alan olarak algılanması yer almaktadır (Cender & Kuş, 2024). Gençlerin mevcut siyasal aktörler tarafından yeterince temsil edilmediklerini düşünmeleri, siyasetle kurdukları bağı zayıflatmakta; siyasal alan, müdahale edilebilir bir mücadele zemini olmaktan ziyade mesafeli ve kapalı bir yapı olarak algılanmaktadır. İfade özgürlüğüne yönelik kısıtlamalar ve politik katılımın çeşitli yaptırımlar doğurabileceğine dair yaygın algı, gençlerin doğrudan ve görünür biçimlerde siyasal süreçlere dahil olma konusunda çekimser davranmasına yol açmaktadır (Cender & Kuş, 2024).

Tüm bunlara ek olarak, gençliğin büyük bir kısmı derin bir gelecek kaygısı taşımaktadır. Özellikle üniversite eğitimi alan ve mesleki olarak belirli bir konuma ulaşmayı hedefleyen gençler açısından, politik süreçlere aktif katılım yalnızca ideolojik bir tercih değil; aynı zamanda kişisel geleceklerini riske atabilecek bir pratik olarak algılanabilmektedir. Uzun yıllar süren, mevcut ekonomik koşullarda oldukça zor ve sancılı geçen eğitim sürecinin ardından elde edilmesi beklenen mesleki ve ekonomik kazanımların tehlikeye girebileceği yönündeki kaygı, gençlerin politik alana mesafeli yaklaşmasına neden olan önemli etkenlerden biridir. Bu durum,

bireysel bir çekingenlikten ziyade, güvencesizleşen gelecek perspektifi ile doğrudan ilişkili yapısal bir sorun olarak değerlendirilmelidir.

Dolayısıyla günümüz gençliği, politik süreçlerden tamamen kopmuş değildir; ancak bu süreçlere katılımı temkinli, parçalı ve çoğu zaman görünürlüğü düşük biçimlerde gerçekleşmektedir. Bu nedenle sorun, gençliğin politik potansiyelini yitirmesi değil, bu potansiyelin örgütlü ve dönüştürücü bir güce evrilememesidir.

Gençliğin eleştirilecek yönleri elbette vardır; nitekim bugün ortaya çıkan örgütsüzlük, parçalanmışlık ve apolitikleşme hali görmezden gelinebilecek bir durum değil, aksine üzerinde durulması gereken bir gerçektir. Ancak bu eleştiri, gençliği suçlayan ya da edilgenleştiren bir noktadan değil; yapıcı bir perspektiften ele alınmalıdır. Zira mesele yalnızca gençliğin neyi yapamadığı değil, bu durumun nasıl aşılabileceği ve gençliğin bu sürecin aktif bir öznesi haline nasıl gelebileceğidir.

Bu noktada sorumluluk yalnızca gençlere ait değildir. Geçmiş kuşakların deneyimlerini aktarması, örgütlülük kültürünü yeniden üretmesi ve gençliğe yol gösterici bir rol üstlenmesi kritik bir önem taşımaktadır. Zira örgütlenme, kendiliğinden gelişen bir refleks ya da mucize değil; öğrenilen, aktarılan ve birlikte inşa edilen bir mücadele pratiğidir. Gençliğin bu pratiği kendi başına kurmakta zorlandığı mevcut durumda, bu bilginin ve kültürün paylaşılması ve kolektif biçimde yeniden üretilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte, gençliğin politik süreçlerden uzak durmasının temelinde yalnızca örgütlenme eksikliği değil; aynı zamanda derin bir güvensizlik ve çekince hali yatmaktadır. Adalet mekanizmalarına duyulan güvensizlik, siyasal katılımın riskli bir alan olarak algılanması ve ifade özgürlüğüne yönelik kısıtlamalar, gençlerin söz söylemekten ve görünür olmaktan kaçınmasına sebep olmaktadır. Bu noktada mesele, bireysel ve gençlere özgü bir korkunun ötesinde, toplumsal bir sorun olarak ele alınmalıdır. Çünkü bu sorun yalnızca gençlerin değil; tüm toplumun müşterek meselesidir.

Bu nedenle çözüm, gençliği yalnızca daha aktif olmaya çağırarak sınırlı kalmamalıdır. Gençle-

Maden Mühendisleri Odası 50. Yıl Andacı.

rin var olabileceği, kendilerini ifade edebileceği ve haklarını arayabileceği güvenli ve sürdürülebilir alanların yaratılması gerekmektedir. Mücadele, yalnızca sokakta var olmakla değil; aynı zamanda bu mücadeleyi sürdüren kurumlar içinde yer almakla güç kazanacaktır. Bu bağlamda, TMMOB Maden Mühendisleri Odası bünyesindeki Genç Madenci örgütlülüğü, geleceğin maden mühendislerine örgütlenme imkanı sunabilecek kolektif bir zemin olarak değerlendirilmelidir. Gençlerin birlikte düşünebildiği, tartışabildiği, üretebildiği ve ortak bir mücadele pratiği geliştirebildiği bu alanlar, örgütlülük kültürünün yeniden inşası açısından önem arz etmektedir.

Mesleğin ve ülkenin şartları üzerinden bir değerlendirilme yapıldığında, maden mühendisleri için özellikle de mesleğe yeni başlayacak mühendisler için örgütlenme bir ihtiyaçtan ziyade bir zorunluluk olarak görülmelidir. Zira bu meslek yalnızca teknik bir uzmanlık alanı değil; doğrudan emek, doğa ve toplumla iç içe geçmiş, apolitik kalmanın pek de mümkün olmadığı bir alandır. Yaşanan büyük maden faciaları, maden emekçilerinin karşı karşıya kaldığı hak ihlalleri ve sorumluluğun çoğu zaman sermaye yerine mühendislerin üzerine yıkılması, mesleki alanın ne denli politik olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu koşullar altında apolitik kalmak makul ve mümkün olmadığı gibi,

örgütsüz kalmak da doğrudan bu sorunların devamlılığına hizmet etmektedir. Bu noktada TMMOB Maden Mühendisleri Odası'nın 70 yılı aşkın sürelik bilgi birikimi ve mücadelesiyle inşa ettiği örgütlü yapının, mesleki ve toplumsal sorunlara karşı kolektif bir mücadele zemini oluşturabilecek düzeyde olduğunun bilinci içerisinde güncel bir örgütlenme modeli geliştirilebilir. Genç Madenci olarak bu örgütlülüğün bir parçası olmak, yalnızca bir aidiyet meselesi değil; aynı zamanda bu mücadeleyi büyütme ve sürdürme sorumluluğunu da beraberinde getirmektedir.

REFERANS

Cender, G., & Kuş, Z. (2024). Gençlerin Dijital Ortamlarda Siyasal Katılımları. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 126-146.

Çelik, Ş. N. (2023). Critical pedagogy in Turkish Education System. *International Journal of Educational Research Review*, 8(4), 916-931.

Gagnon, J. (2020). Campus Activism: Understanding Engagement, Inspiration, and Burnout in Student Experiences". *Honors Scholar Theses*. 665.

Giroux, H. A. (2013). Critical pedagogy in dark times. *Praxis Educativa*, 17(2), 27-38.

Kışlalı, A. T. (1974). Öğrenci Ayaklanmaları.

Öz Döm, Ö., Bingöl, Y. (2021). Political Participation of Youth in Turkey: Social Media as a Motivation. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10 (1) , 605-625 .

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ TARAFINDAN ÖĞRENCİLERE VERİLEN UZAKLAŞTIRMA CEZALARI İPTAL EDİLMELİ, TÜM ÜNİVERSİTELERDE DEMOKRATİK VE ÖZGÜR EĞİTİM ORTAMI SAĞLANMALIDIR

Hacettepe Üniversitesi'nde, 19 Mart eylemleri ve Gençlik Filmleri Festivali kapsamında Ali İsmail Korkmaz'ı konu alan belgeselin gösterimine ilişkin açılan soruşturmalarda çok sayıda öğrenci uzaklaştırma cezası almıştır. Savunmaları dikkate alınmadan 6 aydan 3,5 yıla kadar uzaklaştırma cezası verilen öğrencilere yapılan soruşturmalar toplum nezdinde kabul görmeyecek bir biçimde yürütülmüş ve karar verilmiştir.

Pankart açmak, yükseköğretim personeline karşı kullanılan ifadeler ve yol kapatmak cezaların gerekçesi olarak gösterilmektedir. Bir üniversite öğrencisinin pankartla veya sözlü olarak düşüncesini ifade etmesi, özgür ve demokratik bir eğitimin gerekliliğidir. Cezalandırılması bir yana ifade özgürlüğünün ve uygun ortamın sağlanması teşvik edilmelidir. İfade özgürlüğünün kısıtlandığı bir üniversite ortamında, toplumsal fayda üretecek düşüncelerin gelişmesi ve bilimsel yeniliklerin ortaya çıkması beklenemez.

Pankart açmak, protesto etmek ve düşüncelerini ifade etmek Anayasa ile güvence altına alınmış temel haklardır. Bu hakların kullanılması nedeniyle öğrencilerin disiplin soruşturmalarıyla karşı karşıya bırakılması ve uzaklaştırma cezalarıyla eğitim haklarının alınması kabul edilemez.

Bizler Genç Madenci Örgütülüğü olarak:

- Demokratik haklarını kullandıkları gerekçesiyle öğrencilere açılan disiplin soruşturmalarının geri çekilmesini,

- Öğrencilerin eğitim hakkını ortadan kaldıracak uzaklaştırma cezalarının iptal edilmesini,
- Üniversitelerde ifade özgürlüğü ve demokratik katılımın güvence altına alınmasını,
- Kampüslerin tüm öğrenciler için özgür, eşit ve güvenli yaşam alanları olarak korunmasını, talep ediyoruz.

Genç Madenciler olarak özgür, demokratik ve laik bir üniversite için dün olduğu gibi bugün ve yarın da mücadelemizin süreceğini bir kez daha belirtiyor, yetkilileri taleplerimizi derhal dinlemeye ve gerekliliklerini yapmaya davet ediyoruz.

Saygılarımızla.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Genç Madenci Örgütülüğü
Ankara, 13.03.2026

KATLIAM YASASI

İPTAL EDİLSİN!

**TOPLAYAMAZSIN
HAPSEDEMEZSİN
ÖLDÜREMEZSİN**

tmmob

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

HABERLERİ

DİSK, KEŞK, TMMOB VE TTB ORTADOĞU HALKLARININ KADERİ EMPERYALİZME VE GERİCİ KARANLIĞA TESLİM EDİLEMEZ! BARİŞ İÇİNDE BİRLİKTE YAŞAMA İRADEMİZE YÖNELİK PROVOKASYONLARI KINIYORUZ!

DİSK, KESK, TMMOB ve TTB, 21 Ocak 2026 tarihinde “*Ortadoğu Halklarının Kaderi Emperyalizme ve Gerici Karanlığa Teslim Edilemez! Barış İçinde Birlikte Yaşama İrademize Yönelik Provokasyonları Kınıyoruz!*” başlıklı ortak bir basın açıklaması yaptılar.

Suriye’de Halep merkezli olarak süren ve İŞİD artığı gerici güçler eliyle gerçekleştirilen saldırılar, emperyalizmin Orta Doğu’yu yeniden dizayn etme politikalarının en açık örneğidir. ABD emperyalizmi ve İsrail siyonizmi tarafından desteklenen bu yapılar; halkların eşitliğini, laikliği ve bir arada yaşama iradesini doğrudan hedef almaktadır.

Halep’ten sonra Rojava’ya Kürt halkının yaşam alanlarına yönelen saldırılar ile Alevilerin, Dürzilerin ve Hristiyanların sistematik biçimde yok sayılması ve onlara karşı uygulanan katliamlar tesadüf değildir. Bu saldırıların temel amacı, halklar arasında düşmanlığı derinleştirmek, çatışmayı kalıcı hale getirmek ve bölgeyi emperyalist çıkarlar doğrultusunda yeniden şekillendirmektir. Bu yönelim, farklı halkların ve inançların eşit koşullarda bir arada yaşamasının önündeki en büyük engellerden biridir.

İşçi sınıfının, emekçilerin barışı ve kardeşliği savunmak dışında bir seçeneği yoktur. Biliyoruz ki; savaşların, çatışmaların ve şiddetin bedelini en fazla emekçiler öder. Bu yüzden ülkemizde, böl-

gemizde ve tüm dünyada demokrasi, barış, adalet ve insanca bir yaşam mücadelesi emekçiler başta olmak üzere tüm toplumun geleceği ve ekmeği için hayati önemdedir.

Emperyalist güçlerin, İran’a yönelik olası bir saldırıyı da kapsayacak şekilde Ortadoğu’da yeni bir paylaşım ve dizayn amaçları, Suriye’de HTŞ eliyle bölgeyi sürekli çatışma ve kaos içinde tutmaya hizmet etmektedir. Nitekim Suriye’nin güneyini Paris Antlaşması ile İsrail işgaline açan HTŞ’li Suriye Geçici Hükümeti, eş zamanlı olarak Kürtlerin yaşadığı bölgelere yönelik büyük bir saldırı başlatmıştır. Bu saldırılar sonucunda çok sayıda sivil yaşamını yitirmiş, yerleşim alanları tahrip edilmiş ve cezaevlerinden kaçan yüzlerce tutuklu İŞİD’li yeni saldırılar için hazırlık yapma olanağı bulmuştur. Ankara 10 Ekim Katliamı, Suruç, Atatürk Havaalanı başta olmak üzere ülkemizde gerçekleştirilen pek çok saldırının faili olan İŞİD, El Kaide ve El Nusra artığı gruplar ile diğer cihatçı güçlerin yalnızca Suriye için değil tüm bölge açısından büyük ve kalıcı bir tehdit oluşturduğu açıktır.

Tarihsel olarak seküler yaşam karşıtı, cihatçı siyasal anlayışlar Ortadoğu’da günümüze kadar devam eden -yalnızca kan ve gözyaşıyla sonuçlanmış- insanlık trajedileriyle dolu bir tarih yaratmıştır. Bu nedenle başta Türkiye olmak üzere bölge ülkelerinin emperyalist planlar karşısında uyanık olması, etnik, dinsel, mezhepsel her tür çatışmanın üzerinde eşitlik, özgürlük ve barış içinde bir arada yaşama yönelik politikalar geliştirmesi geleceğimiz açısından hayati önem taşımaktadır. Aksi takdirde ülkemizde ve bölge ülkelerinde bir savaş ve yıkım düzeni ortaya çıkacak, yoksulluk, güvencesizlik ve geleceksizlik toplumlari yok edebilecektir. Çatışmaların yoğun olduğu ülkelerdeki insanlık dramları komşu ülkelere göç dalgaları ve yeni toplumsal sorunlar olarak yansiyacak, Ortadoğu’da hiçbir toplum huzur bulamayacaktır.

Basın açıklamasına; <https://www.tmmob.org.tr/icerik/disk-kesk-tmmob-ttb-ortadogu-halklarinin-kaderi-emperyalizme-ve-gerici-karanliga-teslim-baglanti-adresinden-ulasabilirsiniz>.

LAİKLİK HAKLARIMIZIN GÜVENCESİDİR: LAİKLİĞİ SAVUNMAK SUÇ DEĞİL TARİHSEL BİR GÖREVDİR!

DİSK, KESK, TMMOB ve TTB, 22 Şubat 2026 tarihinde “Laiklik Haklarımızın Güvencesidir: Laikliği Savunmak Suç Değil Tarihsel Bir Görevdir!” başlıklı ortak basın açıklaması gerçekleştirdi.

Son dönemde laikliğin savunulmasını suç gibi gösteren, laiklik talebini kriminalize etmeye çalışan, laikliği savunanları hedef gösteren açıklamalar sadece Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nı değil aynı zamanda işçi sınıfının, emekçilerin tarihsel ve evrensel kazanımlarını da tehdit etmektedir.

Laiklik sadece bu ülkenin kurucu ilkelerinden biri değil aynı zamanda emekçilerin birliği, bütünlüğü, eşitliği ve hakları açısından da vazgeçilmezdir. Laiklik, emekçilerin birliğinin ve eşitliğinin, inanç özgürlüğünün ve eşit yurttaşlığın teminatıdır. Hiçbir iktidar dayatması olmaksızın, herkesin inancını özgürce yaşayıp ifade edebilmesinin; farklı kimliklerin eşit haklarla barış içinde bir arada var olabilmesinin güvencesidir. Laikliğe zarar verecek her hamle, işçilerin, emekçilerin, halkın inançlarına göre ayrılmasına, bölünmesine, ötekileştirilmesine ve birbirine düşürülmesine yol açar.

Özellikle ekonomik sıkıntıların arttığı, sermaye iktidarının emekçilere daha fazla yoksulluk, daha fazla adaletsizlik ve daha fazla güvencesizlik dayattığı dönemlerde, emekçi kitleler kimlikleri üzerinden ayrıştırılarak yönetilmek istenmektedir. Hepimizi etkileyen yoksullaşmaya, artan gelir adaletsizliğine karşı tepkileri önlemek için; yoksuldan alıp zengine, işçiden-emekçiden alıp sermayeye kaynak aktaran bu düzenin çarklarının

dönebilmesi için toplumu kutuplaştıran, ayrımcı politikalar, böl-parçala-yönet politikaları devreye sokulmaktadır. Bu nedenle böylesi dönemlerde laikliği, barışı, kardeşliği ve özünde demokratik bir cumhuriyeti savunmak biz emek ve meslek örgütlerinin asli bir görevidir.

Sermayeyi ve sermaye iktidarını korumak için laikliğe aykırı biçimde inançların kullanılması işçilerin, emekçilerin, geniş halk kesimlerinin haklarının gasp edilmesine hizmet etmektedir.

Laiklik; kaderciliğe, biat kültürüne ve sorgusuz itaate karşı emeğin hak arama iradesini büyütür. Laik bir düzende işçilerin örgütlenmesi, grev yapması, hak araması günah olarak yaftalanamaz. Laik bir düzende iş cinayetlerinin failleri “kader”, “fitrat” denilerek aklanamaz; sorumlular somut hatalarını ve suçlarını “inanç” ile örtmeye kalkışamaz.

Laikliği savunmayı, korkunç ve tehlikeli bir demagoji ile, dine karşı bir saldırıymış gibi göstermek de Anayasamızın laiklik ilkesine aykırı bir tutumdur. Laikliği savunmak, inançların sermaye ve iktidar güdümüne sokulmasına karşı çıkmaktır. Aksini iddia etmek hem laikliğe hem de toplumsal barışa karşı çok tehlikeli bir girişimdir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın ikinci maddesi Cumhuriyet’in niteliklerini “demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti” olarak tanımlar. Maalesef şurası açıktır ki bu niteliklerin tamamı, demokrasi, laiklik, sosyal devlet ve hukuk devleti ilkeleri son yıllarda ağır bir tahribata uğramıştır. Sosyal devletten, hukuk devletinden, temsili de olsa demokrasiden daha da uzaklaşılması ile laikliği savunmanın suç olarak gösterilmesi aynı sürecin parçalarıdır.

Laikliği savunmak suç değildir, anayasal bir haktır; dahası emek örgütleri için tarihsel bir sorumluluktur. Biz emek ve meslek örgütleri olarak laikliğin kriminalize edilmesini reddediyor; emeğin birliği ve kardeşliği için, demokratik bir cumhuriyet için laiklik mücadelesini büyüteceğimizi ilan ediyoruz.

Eşitlikçi, özgürlükçü, halkçı, kamucu, sosyal, laik ve demokratik bir cumhuriyet için omuz omuza mücadeleye devam!

DİSK-KESK-TMMOB-TTB

İŞ CİNAYETLERİ KADER DEĞİLDİR

İş cinayetlerine dikkat çekmek için ilki 2013 yılında düzenlenen «TMMOB 3 Mart İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü» dolayısıyla TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, 3 Mart 2026 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

Bugün 3 Mart 2026. 1992 yılında Zonguldak Kozlu'daki kömür ocağında meydana gelen grizu patlamasında 263 maden emekçisini yitirdiğimiz katliamın 34. yılındayız. Kozlu'da kaybettiğimiz emekçileri saygıyla anıyor; onların anısını iş cinayetlerine karşı yürüttüğümüz mücadelenin tarihsel sorumluluğu olarak görüyoruz.

Ülkemizdeki iş cinayetlerine dikkat çekebilmek, insan hayatının, işçi sağlığının ve iş güvenliğinin önemini vurgulamak için **3 Mart tarihi TMMOB tarafından “İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü” olarak ilan edilmiştir.** Çünkü bu ülkede madenler, inşaatlar, tersaneler, fabrikalar ve şantiyeler hâlâ emekçilerin mezarı olmaya devam etmektedir. Bilimin, tekniğin ve mühendisliğin gelişimine rağmen işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri aynı ölçüde geliştirilmemekte; önlenemez kazalar göz göre göre ölümlere dönüşmektedir.

AKP iktidarı döneminde en az 32.000 emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana ise en az 20.000 emekçi hayatını kaybetmiştir. Her gün en az 6, yılda 2.000 emekçi iş cinayetleri sonucu aramızdan koparılmaktadır. Bu tablo kader değil, siyasal tercihlerin sonucudur.

Soma, Ermenek, Mecidiyeköy (Torunlar), Şirvan, Amasra, Gayrettepe, Oba Makarna, İzmir Kule Vinç, Kartalkaya, Dilovası... Bu isimler yalnızca birer yer adı değil; denetimsizliğin, kar hırsının ve kamusal sorumluluktan kaçışın simgesidir. Etkin denetim ve yaptırım uygulanmadığı sürece de benzer acılar yaşanmaya devam edecektir.

Bütün bu uyarılarımıza rağmen ülkemizdeki tablo oldukça karanlıktır. Türkiye'de 2.290.160 işyeri bulunmasına rağmen 2025 yılında bunların yalnızca 8.161'i, yani yüzde 0,35'i iş sağlığı ve güvenliği yönünden denetlenmiştir. Bu oran, kamusal denetim mekanizmasının fiilen işlemediğinin en açık göstergesidir.

Oysa “elverişli koşullarda çalışma hakkı” İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde güvence altına alınmış temel bir haktır. Bu hak, emeğin tarihsel mücadelesi sonucunda kabul görmüş; devlete çalışanların yaşamını ve sağlığını koruma yükümlülüğü yüklemiştir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği, insan yaşamını merkeze alan kamusal bir sorumluluktur.

İşçi sağlığı ve güvenliği alanında 2013 yılında yürürlüğe konulan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çalışma yaşamını düzenleyen tek yasa değildir. 4857 sayılı İş Kanunu, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu olmak üzere birçok yasa ile biçimlendirilmiştir. İş yasalarının, çalışanların hakkını korumak ve geliştirmek amacını temel ilke edinmesi gerekirken; 4857 sayılı İş Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ve alana ilişkin yapılan diğer düzenlemeler işverenlerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiştir. Esnek ve kuralsız çalışmayı, geçici iş ilişkisini, taşeronlaştırmayı, ödünç işçiliği yasal hale getiren; kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan; işçi sağlığı ve iş güvenliğini işveren yükümlülüğü olarak görmeyen; örgütlülük önüne engeller koyan düzenlemelerdir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile işçi sağlığı ve güvenliği alanı taşeronlaştırılmış, piyasaya koşullarına terk edilmiştir.

Basın açıklamasına; <https://www.tmmob.org.tr/icerik/cinayetleri-kader-degildir> bağlantı adresinden ulaşabilirsiniz.

LAİK, EŞİT VE ÖZGÜR BİR YAŞAM İÇİN BURADAYIZ

TMMOB Kadın Çalışma Grubu, 8 Mart Kadınlar Günü dolayısıyla bir basın açıklaması yaptı.

8 Mart, yalnızca bir anma günü değil; eşitlik, özgürlük ve adalet mücadelesinin tarihsel birikiminin simgesidir. Kadınların çalışma yaşamında, kamusal alanda ve toplumsal hayatta eşit yurttaşlık talebiyle verdiği mücadele, bugün de güncelliğini ve yakıcılığını korumaktadır. TMMOB’li kadınlar olarak, mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı alanlarında yürüttüğümüz mesleki faaliyet ile toplumsal sorumluluğumuzu birbirinden ayrı görmüyor; bilimin ve teknolojinin ışığında eşit bir geleceğin kurulmasının zorunlu olduğunu savunuyoruz.

Bugün Türkiye’de kadınların yaşam hakkı, ekonomik bağımsızlığı ve eşit yurttaşlık statüsü siyasi iktidarın giderek derinleşen gerici politikalarıyla kuşatılmaktadır. Cumhuriyet’in kamusal akla, bilime ve laikliğe dayanan birikimi sistemli biçimde tasfiye edilirken, kadınların tarihsel kazanımları da hedef haline getirilmektedir.

Kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi ve yaşam hakkının güvence altına alınması amacıyla kabul edilen İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararı ve şiddete karşı koruyucu ve önleyici tedbirleri düzenleyen 6284 sayılı Kanun’un etkin biçimde uygulanmaması, kadınların yaşam güvencesini zayıflatan bilinçli siyasal tercihlerdir. Oysa şiddetle mücadele, yalnızca hukuki bir yükümlülük değil, kamusal sorumluluğun ve sosyal devlet ilkesinin gereğidir. Mevzuatın tasfiyesi ya da etkisizleştirilmesi, kadınların yaşam hakkını doğrudan tehdit eden sonuçlar doğurmaktadır.

Nafaka hakkının sınırlandırılması, aile arabuluculuğu adı altında şiddetin görünmez kılınması, miras hukukuna dönük müdahaleler; kadınları yeniden aile içine hapseden ve ekonomik bağımlılığı derinleştiren bir düzen inşasının adımlarıdır.

Aynı doğrultuda, LGBTİQ+’ların varoluşunu hedef alan; ayrımcılığı meşrulaştıran, nefret söylemini ve şiddeti körükleyen politikalar da toplumsal eşitliğe yönelmiş açık bir saldırdır. Bu politikalar, yaşam hakkını, ifade özgürlüğünü ve eşit yurttaşlık ilkesini hedef almakta; farklı kimlik ve yönelimleri kamusal alandan dışlamayı amaçlayan gerici bir toplumsal mühendislik anlayışının parçası olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bizleri hiçe sayan bu düzende yaşamayı kabul etmiyoruz!

Biliyoruz ki; haklarımızın bir bir elimizden alındığı, laikliğin aşındırıldığı, hukukun dini referanslarla yeniden şekillendirilmeye çalışıldığı bir zeminde kadınların eşitliğinden söz edilemez. Laiklik, kadınların özgürce var olmasının ve haklarının güvence altına alınmasının temelidir; bu temel zayıflatıldığında hedef alınan doğrudan kadınların yaşam güvencesidir.

Bugün kamusal kaynaklar ve siyasal destekle büyütülen tarikat ve cemaat yapılarının yarattığı karanlık tablo da bu gerilemenin en acı ve en somut sonuçlarını göstermektedir. Bir tarikata karşı kendisini ve kızını korumaya çalışırken yaşamlarını yitiren **Fatmanur Çelik ve kızı**, bu karanlığın kadınların hayatına nasıl mal olabildiğinin en son örneği olmuştur. Bu olayın ardından adalet duygusunu güçlendirecek bir yargı sürecinin işletilememesi ve sorumluların hesap vermediği bir tablonun ortaya çıkması, kadınların yaşam hakkını tehdit eden bu gerici örgütlenmelerin nasıl bir cezasızlık iklimi içinde büyütüldüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Bir kez daha vurguluyoruz ne haklarımızdan ne de yaşam güvencemiz olan laiklikten vazgeçiyoruz. Biliyoruz ki laiklik, başta kadınlar olmak üzere tüm ezilenlerin ve ötekileştirilenlerin can simididir. Cumhuriyet’in eşitlikçi ve aydınlanmacı birikimini tasfiye etmeye dönük her girişimin karşısındayız. Haklarımızı geriye götüren hiçbir

düzenlemeyi kabul etmeyecek, laik ve eşit bir yaşam mücadelesinden geri adım atmayacağız.

Bu gerici politikalar yalnızca hukuki metinlerde değil, yaşamımızın dört bir yanında, çalışma yaşamında ve meslek alanlarımızda da kendini göstermekte; mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı alanlarında da yapısal bir dışlanma biçiminde karşımıza çıkmaktadır. İşe alım süreçlerinde cinsiyetçi kriterler, terfi mekanizmalarında görünmez engeller, ücret eşitsizliği ve mobbing uygulamaları sistematik bir soruna işaret etmektedir. Aynı eğitimi almış, aynı sorumluluğu üstlenmiş, aynı projelere imza atmış olmamıza rağmen daha düşük ücretle çalıştırılmayı ve karar mekanizmalarından dışlanmayı kabul etmiyoruz. Güvenli ve güvenceli çalışma ortamları temel bir haktır; taciz

ve ayrımcılık karşısında sessizlik bir seçenek değildir. Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı alanları hiçbir cinsiyetin tekelinde değildir.

TMMOB'li kadınlar olarak; yaşam hakkını, laikliği, eşit yurttaşlığı ve mesleki onurumuzu savunmaya devam edeceğiz. Haklarımızı geriye götüren her girişimin karşısında duracak; bilimin, aklın ve kamusal yararın rehberliğinde eşit bir gelecek mücadelesini sürdüreceğiz.

Laik, demokratik ve eşit bir Türkiye için;
8 Mart'ta da her gün olduğu gibi buradayız.

Yaşasın kadın dayanışması!
Yaşasın 8 Mart!
Yaşasın TMMOB!

Haklarımız ve
Geleceğimiz için HAYDİ
MÜCADELEYE!

*Nitelikli, bilimsel, laik ve kamucu eğitim anayasal bir haktır!
Haklarımız ve geleceğimiz için HAYDİ Mücadeleye!*

#boşunamıokuduk
#Laikeğitim #Laikyaşam #Eşityurttaşlık

ODADAN HABERLER

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 49. Dönem 5. Danışma Kurulu 14 Ocak 2026 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplantı, Oda Başkanımız Ayhan Yüksel'in açılış konuşması ile başlamıştır. Danışma Kurulu üyelerimizin görüş, öneri ve değerlendirmeleri alınarak toplantı tamamlanmıştır.

EMEKLİ ÜYE BULUŞMASI

Odamız Lokalinde geleneksel olarak düzenlediğimiz emekli üye buluşmamız 28 Ocak 2026 Çarşamba günü gerçekleştirilmiştir.

ÜYEMİZ DR. NEJAT TAMZOK'UN “SÖMÜRGE MADENCİLİĞİ TARTIŞMALARI VE TÜRKİYE - GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BİR SORGULAMA” BAŞLIKLI KİTABI

Üyemiz Dr. Nejat Tamzok'un “Sömürge Madencilik Tartışmaları ve Türkiye - Geçmişten Günümüze Bir Sorgulama” başlıklı kitabı, Odamız tarafından geçtiğimiz günlerde yayımlandı. Yazar, bu çalışmada sömürgecilik çağının madenler üzerindeki mirasından başlayarak, günümüzün “yeni sömürgecilik” yöntemlerine ve Türkiye'nin bu denklemdeki yerine odaklanmakta.

Kitapta; ‘sömürge madencilik’ kavramı, dünyanın hangi coğrafyalarında kimler tarafından sömürge madencilik yapıldığı, tarihsel süreçte hangi ülkelerin sömürgeci ve hangilerinin sömürge olduğu, sömürge madencilikinin ağır bedelleri ve günümüzün küresel eşitsizliklerini şekillendirmedeki rolü ortaya konulmakta. Ardından, İkinci Dünya Savaşı sonrası klasik sömürgecilik yerine han-

gi yöntemlerle ve kimler tarafından madenlerin sömürülmeye devam edildiği ve bu yeni dönemin gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkelerin madencilik sektörleri bakımından sonuçları incelenmektedir. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde ise Osmanlı'dan Cumhuriyet'e madencilik politikalarımızdaki kırılmalar, madencilikimizin içinde bulunduğu durum ve ‘sömürge madencilik’ eleştirileri ele alınmakta, Soma'dan İliç'e uzanan acı tecrübelerimiz hatırlanmaktadır. Çalışmanın finalinde ise günümüz Türkiye madencilikinin durumu analiz edilmekte ve sürmekte olan tartışmaların çözümüne yönelik öneriler ortaya konulmaktadır.

Kitap, Odamızın aşağıdaki telefon ya da e-posta adresine başvurularak temin edilebilmektedir:

Tel: 0 312 425 10 80 e-posta: maden@maden.org.tr

Üyemiz Nejat Tamzok tarafından kaleme alınan;

“SÖMÜRGE MADENCİLİĞİ TARTIŞMALARI VE TÜRKİYE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BİR SORGULAMA”

kitabı Odamız tarafından yayımlandı.

Satışta bulunan kitaplarımızı Odamızdan ya da web sitemiz üzerinden edinebilirsiniz.

Dr. Nejat Tamzok

SÖMÜRGE MADENCİLİĞİ
TARTIŞMALARI VE TÜRKİYE
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BİR SORGULAMA

Dr. Nejat Tamzok

212000 Sayfa | 130x210mm | Odamız Yayınları

Oda yayınlarmız ile kütüphanemizde yer alan eserleri www.maden.org.tr adresindeki “Yayımlar” bölümünden inceleyebilir; ayrıca Genel Merkez kütüphanemizi ziyaret ederek yayınlarmızı temin edebilirsiniz.

Tel: 0 312 425 10 80 / E-Posta: maden@maden.org.tr

TMMOB
Maden Mühendisleri Odası

C SINIFI PATLAYICI MADDE ATEŞLEYİCİ EĞİTİMİ

Odamız Sürekli Eğitim Merkezi tarafından 10-11 Nisan 2026 tarihlerinde C Sınıfı Patlayıcı Madde Ateşleyici Eğitimi düzenlenmiştir.

C SINIFI PATLAYICI MADDE ATEŞLEYİCİ EĞİTİMİ

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZİ TARAFINDAN
C SINIFI PATLAYICI MADDE ATEŞLEYİCİ EĞİTİMİ
DÜZENLENECEKTİR.

TARİH: 10-11 NİSAN 2026

ANKARA

Kayıt ve İletişim: sem@maden.org.tr
+90 312 425 10 80

TMMOB
Maden Mühendisleri Odası

EMEKLİ ÜYE BULUŞMASI

Odamız Lokalinde geleneksel olarak düzenlediğimiz emekli üye buluşmamız 25 Mart 2026 Çarşamba günü gerçekleştirilmiştir.

GENEL MERKEZ VE ŞUBE YÖNETİM KURULLARI TOPLANTISI

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Merkez ve Şube Yönetim Kurulları Toplantısı, 49. dönemin son şubeler toplantısı olarak 28 Mart 2026 Cumartesi günü Odamız Genel Merkez Hizmet Binası'nda gerçekleştirilmiştir.

Merkez ve şube yönetim kurulu üyelerimizin katılımıyla yapılan toplantıda, Odamızın yürütmekte olduğu çalışmalar ve faaliyetler değerlendirilmiş, önümüzdeki döneme ilişkin hedefler ve planlamalar görüşülmüştür.

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 49. Dönem 8. Danışma Kurulu 29 Mart 2026 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplantı, Oda Başkanımız Ayhan Yüksel'in açılış konuşması ile başlamıştır. Danışma Kurulu üyelerimizin görüş, öneri ve değerlendirmeleri alınarak toplantı tamamlanmıştır.

ŞUBELERDEN

HABERLER

DİYARBAKIR

BASIN AÇIKLAMASI

6 Şubat depremlerinde yaşamını yitiren yurttaşlarımız için, TMMOB mimarlar odasında sorumlulukların hatırlatıldığı bir basın açıklaması gerçekleştirilmiştir.

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

Şubemizin 8.Dönem 4.Danışma Kurul Toplantısını Gerçekleştirdik.

BASIN AÇIKLAMASI

TMMOB Amed İl Koordinasyon Kurulu olarak htş çetelerinin Rojava'ya karşı saldırılarına ve uluslararası güçlerin Rojava'ya karşı sessiz kalmalarına karşı basın açıklaması gerçekleştirdik.22.01.2026

DİYARBAKIR KENT KORUMA VE DAYANIŞMA PLATFORMU

Şubemizin bileşeni olduğu Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu tarafından HTŞ 'ye bağlı çetelerin Halep'te Kürt yerleşim yerlerine saldırılarına dair basın açıklaması gerçekleştirilmiştir.

İSTANBUL

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi 15. Dönem 4. Danışma Kurulu Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, 24 Ocak 2026 tarihinde 15. Dönem 4. Danışma Kurulu Toplantısını gerçekleştirdi. Saat 13.30'da başlayan toplantıda Divan Başkanı olarak Mustafa Sönmez, Katip Üye olarak Sıla Çap oybirliğiyle seçildi.

Toplantı, Cumhuriyetin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları ile yakın zamanda kaybettiğimiz önceki dönem Oda Başkanımız Sn. Fikret Özbilgin başta olmak üzere tüm maden emekçileri ve meslektaşlarımız anısına saygı duruşuyla başladı. Şube Başkanı Mesut Erkan'ın açılış konuşması ve 15. Dönem şube faaliyetleri sunumunun ardından üyeler görüş ve önerilerini paylaştı.

Toplantıda öne çıkan başlıca konular şunlar olmuştur:

- Daimi nezaret görevini yürüten maden mühendislerinin ücretli çalışanlar için Oda Asgari Ücreti uygulamasındaki sorunlar ve çözüm yolları,
- Nezaretçi-işveren arasındaki ücret bağının koparılması, nezaret atamaları için Oda ve MAPEG

bünyesinde havuz oluşturulması ve ücretlerin MAPEG fonundan karşılanması önerileri,

- Birlik ve örgütlenmenin güçlendirilmesi, genç meslektaşlar ile öğrencilerin oda çalışmalarına daha fazla dahil edilmesi,

- Zonguldak'ta TTK'ya ait işletmelerde üretim faaliyetinin durdurulması ve bu konudaki gelişmeler.

Üyeler, 16. Dönem Şube Yönetiminin oluşturulması için mevcut yönetimin gerekli çalışmaları yapması konusunda görüş birliğine vardı. Toplantı, birlik ve mücadele vurgusuyla sona ermiştir.

Toplantıya katılan ve katkı koyan tüm üyelerimize teşekkür ederiz.

EMEKLİ ÜYE BULUŞMASI

İstanbul Şubemiz tarafından geleneksel olarak düzenlenen Emekli Üye Buluşması, 28 Ocak 2026 Çarşamba günü 13.00-16.00 saatleri arasında gerçekleştirilmiştir.

16. DÖNEM ŞUBE GENEL KURULU

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi 16. Dönem Şube Genel Kurulu gerçekleştirilmiştir.

Genel Kurul 7 Şubat 2026 Cumartesi günü saat 13.00da başlamış olup Toplantıda divan kurulu başkanlığına Prof. Dr. A.Ekrem Yüce, başkan yardımcılığına Ali Önemli ve yazmanlığa F. Zehra Toker ve İnan Oruç seçilmiştir. İstanbul Şube 15. Dönem Faaliyet Raporunun sunumu Mesut Erkan tarafından yapılmıştır. Sunumun ardından, geçmiş dönem ve gelecek döneme ilişkin Şube, Oda, madencilik ve ülke gündemine dair görüş, öneri ve eleştiriler paylaşılmıştır.

16. Dönem Yönetim Kurulu aday listelerinin açıklanmasıyla Genel Kurul tamamlanmıştır. Genel Kurula katılan ve katkı koyan üyelerimize teşekkür ederiz.

TİYATRO VE SÖYLEŞİ

3 Mart İş Cinayetleri ile Mücadele Günü kapsamında düzenlediğimiz “DEĞİL” adlı tiyatro oyunu gösterimi ve Maden Mühendisi Mehmet Uggur’un Moderatörlüğünde oyuncu Latif Tiftikçi ile söyleşi gerçekleştirilmiştir.

3 Mart İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü kapsamında düzenlenen etkinlikte “Değil” adlı tiyatro oyunu sahnelenmiştir. Bir maden kazasını, yer altında çalışan oğlundan haber bekleyen bir babanın gözünden anlatan oyun, izleyicilere duygusal anlar yaşatmıştır.

Soma, Karadon, Ermenek ve Kozlu’da yaşanan gerçek olaylardan ilham alınarak hazırlanan oyun, iş cinayetleri ve madencilerin çalışma koşullarına dikkat çekmeyi amaçlamıştır. Gösterim boyunca izleyiciler, madencilerin yaşadığı zorlukları ve ailelerin bekleyişini sahnede anlatılan hikâye üzerinden bir kez daha hatırlama fırsatı bulmuştur.

Etkinliğe katılan üyeler, 3 Mart’ın iş cinayetlerine karşı farkındalık yaratılması açısından önemine

vurgu yaparak, emek ve yaşam hakkı mücadelesinin sürdürülmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Program, katılımcıların sanat aracılığıyla iş güvenliği ve emek mücadelesi konularında düşünmeye davet edilmesiyle sona ermiştir.

3 MART İŞ CİNAYETLERİNE KARŞI MÜCADELE GÜNÜ'NDE “DEĞİL” SAHNELENDİ

3 Mart İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü kapsamında düzenlenen etkinlikte “Değil” adlı tiyatro oyunu sahnelendi. Bir maden kazasını, yer altında çalışan oğlundan haber bekleyen bir babanın gözünden anlatan oyun, izleyicilere duygusal anlar yaşattı.

Soma, Karadon, Ermenek ve Kozlu’da yaşanan gerçek olaylardan ilham alınarak hazırlanan oyun, iş cinayetleri ve madencilerin çalışma koşullarına dikkat çekmeyi amaçladı. Gösterim boyunca izle-

yiciler, madencilerin yaşadığı zorlukları ve ailelerin bekleyişini sahnede anlatılan hikâye üzerinden bir kez daha hatırlama fırsatı buldu.

Etkinliğe katılan üyeler, 3 Mart’ın iş cinayetlerine karşı farkındalık yaratılması açısından önemine vurgu yaparak, emek ve yaşam hakkı mücadelesinin sürdürülmesi gerektiğini ifade etti.

Program, katılımcıların sanat aracılığıyla iş güvenliği ve emek mücadelesi konularında düşünmeye davet edilmesiyle sona erdi.

İSTANBUL ŞUBE 16. DÖNEM – 30. YIL YÖNETİM KURULU & KOMİSYONLARI GÖREV DAĞILIMI

16. Dönem Yönetim Kurulu

İstanbul Şube 16. Dönem Yönetim Kurulu

- Başkan: Prof. Dr. Ümit Özer
- II. Başkan: Prof. Dr. Fırat Burat
- Sayman: Selçuk Şimşek
- Yazman: Eyyüp Altun
- Üye: Ayşe Koç
- Üye: K. Emre Nam
- Üye: Nahit Yılmaz
- Üye: Dr. Öğr. Ü. Abdulkadir Karadoğan
- Üye: Mehmet Makar
- Üye: Abdullah Doğutürkü
- Üye: Ar. Gör. Fatma Zehra Toker
- Üye: Celil Hüsnü Ünal
- Üye: Deniz Çelik
- Üye: Soner Gürbüz

Değerli Meslektaşlarımız,

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi 16. Dönem Yönetim Kurulu Görev Dağılımı aşağıdaki şekilde yapılmıştır. Yönetim Kurulu'ndan Temsilcilere, Komisyonlardan Danışma Kurullarına, Kurullardan Üyelerimize kolektif bir yönetim anlayışı ile Şubemizi geçmişte olduğu gibi bu dönemde birlikte yönetmeye devam edeceğiz.

1996 yılında ilk Genel Kurulunu düzenleyen Şubemiz bu yıl 30. Kuruluş Yılı'nı kutluyor. Şube Kuruluş Döneminden bugüne kadar İstanbul Şube Yönetim Kurulu ve Komisyonlarında yer alan, emek veren tüm meslektaşlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

30. Yılımızda da, üniversite kürsülerinde üretilen bilimi kılavuz edinerek, kampüslerden madenlere mühendislik ve teknik bilgiden aldığımız güç ve madencilerin yolumuzu aydınlatan emeği ve mücadelesi ile birlikte üretmeye, dayanışmaya ve haklarımıza sahip çıkmaya devam edeceğiz.

Emek, bilim ve mühendislik dolu bir dönem için tüm meslektaşlarımızı Şube ve Oda çalışmalarına destek vermeye çağırıyoruz.

Saygılarımızla.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası

İstanbul Şube

İstanbul Şube 16. Dönem Komisyon Başkanları

- 30. Yıl Komisyonu: Prof.Dr. Ergin Arıoğlu, Tayfun Mater, Prof. Dr. A.Ekrem Yüce, Nedret Durukan, Mesut Erkan
- TMMOB İKK: Hamit Gayretli
- Mevzuat Komisyonu: Ali Önemli
- Örgütlenme Komisyonu: Ahmet Büyükippekçi
- Kadın Komisyonu: Esen Tuncer Mercan
- İSG Komisyonu: Mehmet Uygur
- Genç Madenci Komisyonu: Yuşa Şahin

EMEKLİ ÜYE BULUŞMASI

İstanbul Şubemiz tarafından geleneksel olarak düzenlenen Emekli Üye Buluşması, 25 Mart 2026 Çarşamba günü 13.00-16.00 saatleri arasında gerçekleştirilmiştir.

İZMİR

GÖREV DAĞILIMI

13.02.2026 tarihinde yapılan toplantı ile yönetim kurulu belirlenmiştir.

Yönetim Kurulu Üyeleri:

- Başkan: Aykut Akdemir
- II. Başkan: Kemal Söylemez

- Yazman: Çelik Tatar
- Sayman: Özgür Tutoğlu
- Üye: İlhan Çolak
- Üye: Aybike Martogan
- Üye: İlker Toksöz

KENT SÖYLEŞİLERİNE KATILIM

17.03.2026 tarihinde, Kıyı Ege Belediyeler Birliği tarafından düzenlenen “Kent Söyleşileri – İzmir’de

Afet” konulu söyleşiye Yazman Üyemiz Çelik Tatar katılım sağlamıştır.

İŞÇİ EYLEMLERİ SOMA ZİYARETİ

27.02.2026 tarihinde, Soma'da termik santralin kapatılması kararına ilişkin süreç kapsamında; Polyak, İmbat ve Yenianadolu işçilerinin gerçekleştirdiği grev ve iş bırakma eylemlerine destek amacıyla ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

YANGIN SEMPOZYUMU VE SERGİSİ HAZIRLIK TOPLANTISI

İzmir Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı ile TMMOB'a bağlı meslek odalarının iş birliğiyle düzenlenecek olan Uluslararası Katılımlı Yangın Sempozyumu ve Sergisi, 17-18 Eylül 2026 tarihlerinde MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde gerçekleştirilecektir. Hazırlık toplantısına katılım sağlanmıştır.

ZİYARET

Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ahmet Hamdi Deliormanlı'yı İZFAŞ Fuarlar Müdür Yardımcısı Seyhan Derbentoğulları ve Proje Yürütücüsü Özüm Köylü ile TMMOB Maden Mühendisleri Odası İzmir Şube Yönetim Kurulu Üyeleri Aykut Akdemir, Kemal Söylemez, Çelik Tatar ve Özgür Tutoğlu makamında ziyaret etmiştir. Ziyaret kapsamında İMMAT 2025 Kongresi değerlendirilmiş ve İMMAT 2027 yılında yapılacak olan Kongre hakkında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

ŞUBELER TOPLANTISINA KATILIM

28.01.2026 – 01.03.2026 tarihleri arasında gerçekleştirilen Şubeler Toplantısı'na katılım sağlanmıştır.

BORNOVA BELEDİYE BAŞKANINI ZİYARETİ

Maden Mühendisleri Odası İzmir Şube Yönetim Kurulu Bornova Belediye Başkanı Sayın Ömer Eşki makamında ziyaret edilmiştir.

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

14.03.2026 Tarihinde 1. Danışma Kurulu Toplantısı Genel Kurul gündemli yapılmıştır.

GENEL MERKEZ DANIŞMA KURULU TOPLANTISINA KATILIM

Genel Merkezin düzenlemiş olduğu 50. Dönem Oda Politikaları gündemli Danışma Kuruluna Aykut Akdemir, Kemal Söylemez, Çelik Tatar, Özgür Tutoğlu, Aybike Martoğan ve Ömer Öztürk şubemiz adına katılım sağlamıştır.

ŞUBELER TOPLANTISI VE GENEL MERKEZ DANIŞMA KURULU KATILIMI

Şubeler Toplantısı ve Genel Merkez Danışma Kuruluna Şube Yönetim Kurulu üyelerimiz Aykut Akdemir, Çelik Tatar, Özgür Tutoğlu ve Gonca Aybike Martoğan katılım sağlamışlardır.

ZONGULDAK

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

Şubemizin VII. Danışma Kurulu Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda; Gündemin 1. maddesinde, 30 Eylül 2025 – 07 Ocak 2026 tarihleri arasında yürütülen şube faaliyetlerine ilişkin slayt sunumu yapılmış ve gerçekleştirilen çalışmalar hakkında Danışma Kurulu üyelerine bilgi verilmiştir. Gündemin 2. maddesinde, 49. Dönem Olağan Genel Kurulu sürecine ilişkin bilgilendirme yapılmıştır. Toplantı, dilek ve temenniler bölümünün ardından sona ermiştir.

ZİYARET

Maden Mühendisleri Eğitim Çalıştayı kapsamında, Mermer Doğaltaş ve Makinaları Üreticileri Birliği Başkanı Hanifi Şimşek ziyaret edilmiştir. Gerçekleştirilen ziyarette çalıştayın amacı, kapsamı ve planlanan program hakkında bilgi verilmiş; sektörün eğitim sürecine katkısı ve iş birliği olanakları üzerine değerlendirmelerde bulunulmuştur. Nazik ev sahipliği için teşekkür ederiz.

ÖZEL GÜNDEMLİ DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi VIII. Danışma Kurulu Toplantısı, özel gündemle gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) İş Müfettişleri tarafından Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun (TTK) üç müessesesinde işin durdurulmasına ilişkin düzenlenen raporlar ele alınmıştır.

Konu tüm yönleriyle değerlendirilmiş, yaşanan sürece ilişkin görüş alışverişinde bulunulmuş ve çözüm önerileri tartışılmıştır.

ZONGULDAK

BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye Taşkömürü Kurumu; Emekle Yoğrulmuş Bir Değer

Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK), Cumhuriyetimizin erken dönemlerinden bugüne kadar, ülkemizin enerji ihtiyacını karşılamada ve sanayisine kömürle hayat vermede öncü bir rol üstlenmiştir. Zonguldak ve çevresinde binlerce madencinin alın teriyle yürütülen bu faaliyetler, yalnızca bir üretim hikâyesi değil, aynı zamanda fedakârlık ve ülke sevgisinin de bir sembolüdür. TTK, yıllardır süregelen deneyimi, kurumsal yapısı ve kömür madenciliğinde geliştirdiği bilgi birikimi ile Türk Sanayisi'nin ve yeraltı kömür madenciliğinin gizli kahramanı, lokomotif olmuştur.

Sanayinin kalbi olan madencilik sektörü, her zaman yüksek risk barındıran bir alandır. Bu nedenle güvenlik, en az üretim kadar önemlidir. 2025 Mayıs ayında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişleri tarafından TTK'nin aynı ocaklarında tespit ettiği eksiklikler sonucu iş durdurma kararının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından "yorum farklılığı" nedeniyle askıya alındığı bilinmektedir!!! Bu durum tek başına teknik bir sorundan kaynaklanmıyor. Olayın siyasi, sosyal, teknik ve mesleki boyutlarının da

9 Ocak 2026 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) İş Müfettişlerinin gerçekleştirdiği denetimler sonrasında düzenlenen raporlar doğrultusunda, Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Kozlu TİM, Karadon TİM, Gelik İşletme Müdürlüğü ve Üzülmaz TİM'de "İş Durdurma" kararı verilmiştir.

Söz konusu karara ilişkin olarak Şubemiz tarafından kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla basın açıklaması yapılmıştır.

GENEL MERKEZ ODA BAŞKANLARIMIZDAN M. FİKRET ÖZBİLGİN İÇİN DÜZENLENEN TÖRENE KATILIM

Genel Merkez Oda Başkanlarımızdan M. Fikret Özbilgin için Odamız Merkez Binası (Yüksel Cad. No:40 Kızılay/Ankara) önünde saat 13:00'te düzenlenen törene Şubemiz adına katılım sağlanmıştır.

Merhum Başkanımız saygı ve özlemle anılmıştır.

MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 12. Maden Mühendisliği Eğitimi Çalıştayı, Zonguldak Şubemiz ev sahipliğinde Zonguldak Maden Mühendisleri Derneğinde gerçekleştirilmiştir.

Çalıştaya; Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Genel Müdürü Muharrem Kiraz, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) Ruhsat Denetleme Daire Başkanı Sayın Ali Balcı ve heyeti, TÜMMER Başkanı Sayın Hanifi Şimşek, üniversitemizin Maden Mühendisliği Bölüm Başkanları ve Genç Madenci Temsilcileri ile Meslek Odamızın Şube Yönetim Kurulları katılım sağlamıştır.

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

48. Dönem 9. Danışma Kurulu Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) Müfettişleri tarafından Türkiye

BASIN AÇIKLAMASI

6 Şubat 2026 tarihinde saat 04:17'de Madenci Anıtı önünde Zonguldak Demokrasi Platformu ve bileşenleri tarafından basın açıklaması gerçekleştirilmiştir.

Basın açıklamasında, 06 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen ve ülkemiz tarihinin en yıkıcı ve ölümcül afetlerinden biri olarak kayıtlara geçen depremlerde yaşananlar bir kez daha hatırlatılmıştır. Resmî verilere göre 11 ilde ağır yıkıma neden olan depremlerde 53 binden fazla yurttaşımız hayatını kaybetmiş, yaklaşık 13 milyon kişi doğrudan etkilenmiştir.

Açıklamada, afetin ilk günlerinde yaşanan koordinasyon eksiklikleri, müdahale sürecindeki gecikmeler ve merkezi yönetim anlayışının yarattığı aksaklıklar ele alınmış; afet yönetiminde yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının yetkilerinin artırılması gerektiği vurgulanmıştır.

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

Şubemizin 10. Danışma Kurulu Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, Türkiye Taşkömürü Kurumu'nda (TTK) uygulanan "işin durdurulması" kararına ilişkin gelişmeler değerlendirilmiş; hukuki ve teknik boyutları ele alınmıştır.

Ayrıca, 14-15 Şubat 2026 tarihlerinde gerçekleştirilecek olan 49. Dönem Olağan Genel Kurulu sürecine yönelik değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Taşkömürü Kurumu'na (TTK) yönelik uygulanan "işin durdurulması" kararları ile bu kararlara karşı açılan davalar ve devam eden yargı süreci ele alınmış, konu hukuki ve teknik boyutlarıyla değerlendirilmiştir. Dönem Olağan Genel Kurulu süreci kapsamında mevcut yönetimin devam edip etmeyeceği ve izlenecek yol haritasına ilişkin görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Toplantı sonunda gündem maddelerine ilişkin genel değerlendirmeler yapılmış, yeni döneme yönelik önerilerin hayata geçirilmesi yönünde görüş birliğine varılmıştır.

"Unutmadık, Unutmayacağız, Unutturmayacağız" mesajıyla yapılan açıklamada, depremde yaşamını yitiren tüm yurttaşlarımız saygıyla anılmış, ailelerine ve yakınlarına sabır dilekleri iletilmiştir.

6 Şubat depremlerinde yaşadığımız acıların bir daha yaşanmaması temennisiyle kamuoyuna duyurulmuştur.

BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK), Zonguldak Havzası'nda 177 yıllık madencilik kültürünün taşıyıcısı ve ülkemizin tek yeraltı taşkömürü üreticisi olan stratejik bir kamu kurumudur. Ancak son dönemde uygulanan "işin durdurulması" kararları ve sürecin yönetim biçimi, kurumu ciddi bir kriz ortamına sürüklemiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişlerinin 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında düzenlediği raporlar doğrultusunda verilen kararlar, teknik bir güvenlik önlemi olmanın ötesine geçmiş; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve TTK arasındaki koordinasyon eksikliği nedeniyle yönetim krizine dönüşmüştür. Yeraltı güvenliği mahkeme salonlarında değil, sahada mühendislik aklıyla sağlanmalıdır.

2016 yılından bu yana yürürlükte bulunan "İşin Acil Durdurulmasını Gerektiren Durumlar (Ek-1)" düzenlemesinin yeraltı madenciliğinin teknik gerçekleriyle uyumsuz olduğu açıktır. Tüm ocakların aynı anda durdurulması güvenliği artırmamış;

EMEKLE YAZILAN BİR DÖNEM: BAŞKANIMIZ ERDOĞAN KAYMAKÇI GÖREVİNİ DEVRETTİ

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi 49. Dönem Olağan Genel Kurulumuz 14-15 Şubat 2026 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Bayrak değişiminin yaşandığı Genel Kurulda; Şubemizin 25 yıl boyunca Oda Başkanlığı görevini büyük bir özveri ve başarıyla yürüten Sayın Erdoğan Kaymakçı, görevini yetiştirdiği meslektaşlarına devretmiştir.

Başkanımız Erdoğan Kaymakçı yalnızca bir dönem başkanlığı değil; bir duruşu, emeği ve meslek onurunu temsil etmiştir. Emek ve demokrasi mücadelesiyle şekillenen bu uzun süreçte; Zonguldak'ın demokrasi mücadelesini, madencilik kültürünü, mühendislik değerlerini ve mesleki dayanışmayı her platformda kararlılıkla savunmuştur.

Zor zamanlarda sorumluluk almaktan kaçınmayan, odamızın kurumsal kimliğinin güçlenmesine önemli katkılar sunan Sayın Kaymakçı, meslek camiamızın hafızasında her zaman saygın bir yer tutacaktır.

Görevler geçici, emek kalıcıdır.

Değerli Başkanımız Erdoğan Kaymakçı'ya bugüne

aksine havalandırma, su atımı ve tahkimat süreçlerindeki kesintiler nedeniyle yeni riskler doğurmuştur. Kapalı panoların yeniden açılması, üretimi sürdürmekten daha yüksek risk taşımaktadır.

Bu süreç yalnızca teknik değil, sosyal sonuçlar da doğurmuştur. Binlerce madenci ve ailesi belirsizliğe sürüklenmiş, Zonguldak ekonomisi daralmış ve kentte huzursuzluk artmıştır. TTK, Zonguldak'ın can damarıdır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası olarak; amacın üretimi tamamen durdurmak değil, üretimi güvenli koşullarda sürdürmek olması gerektiğini vurguluyor; mevzuatın sektör gerçeklerine uygun biçimde düzenlenmesi, denetim süreçlerinin şeffaf yürütülmesi ve kurumlar arası koordinasyonun sağlanması çağrısında bulunuyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

14 Şubat 2026 – Zonguldak

TMMOB Maden Mühendisleri Odası

Zonguldak Şubesi 49. Dönem Genel Kurulu

kadar vermiş olduğu özverili hizmetler için teşekkür ediyor; bilgi ve deneyimleriyle mesleğimize ve odamıza katkı sunmaya devam edeceğine inanıyoruz.

Meslek onurumuzu, emeğimizi ve örgütlü dayanışmamızı kararlılıkla yaşatmaya devam edeceğiz.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası

Zonguldak Şubesi

49. Dönem Yönetim Kurulu

ŞUBE GENEL KURULU

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi 49. Dönem Olağan Genel Kurulu gerçekleştirilmiştir.

Genel Kurul sonucunda seçilen Asıl ve Yedek Yönetim Kurulu üyeleri aşağıdaki şekilde oluşmuştur:

Asıl Yönetim Kurulu Üyeleri

1. Serdar YILMAZ
2. Hanefi ORUÇ
3. Levent YAĞCIOĞLU
4. Dinçer ACUN
5. Sadık SARİMEHMET
6. Ferdi YILDIRIM
7. Erhan BAKAN

Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri

1. Rahmi ÜDER
2. Ergün ÇAL
3. Semih TULUMBACI

BASIN AÇIKLAMASI

Zonguldak İli, Kilimli İlçesi, Gelik Beldesi Dağbaça mevkiinde, Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun (TTK) rödovanslı sahasında faaliyet gösteren özel bir şirkete ait yeraltı maden ocağında 16 Şubat 2026 tarihinde meydana gelen göçükte; edinilen bilgilere göre nefeslik bölümünde yürütülen göçük açma, tamir ve tarama çalışması sırasında iki maden emekçisi hayatını kaybetmiş, bir maden emekçisi yaralanarak tedavi altına alınmıştır.

Hayatını kaybeden maden emekçilerimizi saygıyla anıyor; ailelerine ve yakınlarına başsağlığı, yaralı maden emekçimize acil şifalar diliyoruz.

Ne yazık ki yeraltı maden işletmelerinden ölüm haberleri gelmeye devam etmektedir. Madencilik, doğası gereği çeşitli riskler barındırır da yaşanan bu acı olaylar sektörün içinde bulunduğu yapısal sorunları açıkça ortaya koymaktadır. Özelleştirme, taşeronlaştırma ve rödovans uygulamalarının yarattığı esnek çalışma koşulları ve işyeri kültürünün zayıflaması, işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından ciddi sorunlar doğurmaktadır.

Mühendislik ve kurumsal yapıya dayalı bir işletme kültürü oluşturulmadan, kamucu madencilik

4. Burcu SOLAK
5. Kadriye DAĞ
6. Merve DURMUŞ
7. Akif MEMİŞ

Yeni dönemde görev alacak Yönetim Kurulu üyelerimize başarılar diler, 49. Dönemin Odamıza ve camiamıza hayırlı olmasını temenni ederiz.

politikaları güçlendirilmeden ve havza madenciliği yaklaşımı hayata geçirilmeden madencilikte yaşanan ölümlerin önüne geçilemeyecektir.

Bilimsel, planlı ve kamusal bir madencilik düzeninin kurulması; mühendislik disiplini ve madencilik kültürünün güçlendirilmesi, benzer acı olayların tekrar yaşanmasını engelleyecektir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Zonguldak Şubesi
49. Dönem Yönetim Kurulu
17 Şubat 2026 – Zonguldak

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubemizin 14-15 Şubat 2026 tarihlerinde gerçekleştirilen Olağan Genel Kurulu ve Organ Seçimleri sonucunda seçilen 49. Dönem Şube Yönetim Kurulumuz, ilk toplantısını gerçekleştirmiştir.

Toplantıda alınan karar doğrultusunda 49. Dönem Yönetim Kurulu görev dağılımı 18 Şubat 2026 tarihinde aşağıdaki şekilde yapılmıştır:

ZİYARET

Zonguldak Briç Spor Kulübü, TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi 49. Dönem Yönetim Kuruluna hayırlı olsun ziyaretinde bulunmuştur.

Gerçekleşen ziyarette, 4 Aralık Dünya Madenciler Günü etkinlikleri kapsamında geleneksel olarak düzenlenen Briç Turnuvası'nın bu dönemde de gerçekleştirilmesi yönünde karşılıklı görüş birliğine varılmıştır.

Nazik ziyaretleri ve iyi dilekleri için Zonguldak Briç Spor Kulübü yönetimine teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dileriz.

ZİYARET

SOL Parti Zonguldak İl Başkanı Sayın İsmail Yıldız ve aralarında meslektaşlarımızın da bulunduğu İl Yönetim Kurulu üyeleri, TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubemizi ziyaret etmiştir.

Yeni dönemde görev alan Oda Yönetim Kurulumuzu tebrik ettikleri ziyarette; Türkiye Taşkö-

49. Dönem Yönetim Kurulu

- Başkan: Levent YAĞCIOĞLU
- II. Başkan: Hanefi ORUÇ
- Yazman Üye: Serdar YILMAZ
- Sayman Üye: Dinçer ACUN
- Üye: Sadık SARİMEHMET
- Üye: Erhan BAKAN
- Üye: Ferdi YILDIRIM

Yeni dönemde görev alan Yönetim Kurulu üyelerimize başarılar diler, 49. Dönemin Odamıza ve camiamıza hayırlı olmasını temenni ederiz.

mürü Kurumu'na (TTK) uygulanan iş durdurma kararının teknik, sosyal ve yönetsel sonuçları kapsamlı biçimde değerlendirilmiştir. Görüşmede ayrıca havza madenciliği, madencilik politikaları, kamu üretiminin geleceği, emek süreçleri ve ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasal koşullar üzerine karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Toplantıda; demokrasi, hukuk devleti, emeğin korunması ve kamusal üretim anlayışının savunulmasında meslek örgütlerinin toplumsal sorumluluğu ile ortak mücadele alanları da ele alınmıştır.

Bilimin ve emeğin rehberliğinde; kamucu anlayışın, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerinin güçlendirilmesine yönelik dayanışma ve ortak aklın öneminin vurgulandığı nazik ziyaretleri için kendilerine teşekkür ederiz.

ZİYARET

KESK Şubeler Platformu bileşenleri, TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubemizi ziyaret etmiştir.

Yeni dönemde görev alan Oda Yönetim Kurulumuzu tebrik ettikleri ziyarette; Türkiye Taşkömürü Kurumu'na (TTK) uygulanan iş durdurma kararına ilişkin hazırlanan ikinci bilirkişi raporu değerlendirilmiş, madencilik politikaları, kamu üretiminin geleceği, emek süreçleri ile ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi koşullar üzerine kapsamlı görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Görüşmede ayrıca; demokrasi, hukuk devleti, emeğin korunması ve kamusal üretim anlayışının savunulmasında meslek örgütlerinin toplumsal sorumluluğu ile ortak mücadele alanları ele alınmıştır.

KESK Şubeler Platformu ile gerçekleştirilen toplantıda; bilimin ve emeğin rehberliğinde kamucu

anlayışın esas alındığı, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerinin güçlendirilmesine yönelik dayanışma, ortak mücadele ve ortak aklın önemi vurgulanmıştır.

Nazik ziyaretleri ve gerçekleştirilen verimli görüş alışverişini için KESK Şubeler Platformu bileşenlerine teşekkür ederiz.

DAVA KARARI

Türkiye Taşkömürü Kurumu'na (TTK) bağlı müesseselerde üretimin durdurulmasına ilişkin açılan davada Zonguldak 4. İş Mahkemesi kararını açıkladı. Mahkeme tarafından verilen karara göre, Üzülmüş Müessesesi'nde üretimin yeniden başlatılmasına karar verilirken, Kozlu ve Karadon Müesseselerinde üretimin durdurulması kararının devamına hükmedilmiştir.

Duruşmayı yakından takip etmek amacıyla yönetim kurulu üyeleri de mahkeme salonunda hazır bulundu. Davanın sürecinin yakından takip edildiği belirtilirken, kararın ardından gelişmelerin kamuoyu ile paylaşılmaya devam edeceği ifade edilmiştir.

Yetkililer, sürece ilişkin bilgilendirmelerin ilerleyen günlerde de yapılacağını belirtmiştir.

SÖYLEŞİ

3 Mart 1992 tarihinde Türkiye Taşkömürü Kurumu'na bağlı Kozlu Müessesesi'nde meydana gelen ve 263 madencimizin yaşamını yitirdiği grizu ve kömür tozu patlamasının yıl dönümü dolayısıyla düzenlenen söyleşide, patlama sırasında ocakta bulunan ve kazadan sağ olarak kurtulan Sadık Yücel yaşadıklarını katılımcılarla paylaşmıştır. Yücel, patlama anında ocakta yaşananları ve ocaktan nasıl çıktığını hazırlanan plan üzerinden aktararak o günün koşullarını ayrıntılı biçimde anlatmıştır.

Moderatörlüğünü Prof. Dr. Kemal Barış'ın yaptığı söyleşide Aydın Kasapoğlu, olayı duyduğundan itibaren yaşadıklarını "hatırlıyorum" teması çerçevesinde anlatmıştır. Nevzat Ünlü ise kazanın öncesinde ve sonrasında yaşanan süreçlere ilişkin değerlendirmelerde bulunarak benzer maden kazalarının tekrar yaşanmaması için alınması gereken teknik, yönetsel ve denetimsel önlemler üzerine bir sunum gerçekleştirdi ve görüşlerini katılımcılarla paylaşmıştır.

ARMUTÇUK ŞEHİT MADENCİLERİ ANMA GÜNÜ

7 Mart 1983 tarihinde Türkiye Taşkömürü Kurumu Armutçuk Müessese Müdürlüğü'nde meydana gelen grizu faciasında hayatını kaybeden 103 maden emekçisi, düzenlenen anma töreniyle bir kez daha saygı ve rahmetle anıldı.

Facianın yıl dönümünde gerçekleştirilen anma programına katılım sağlanarak, yaşamını yitiren madenciler için saygı duruşunda bulunuldu ve emek mücadelesinin bedelini canlarıyla ödeyen maden işçilerinin hatırası yad edildi.

Madenlerde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin öneme dikkat çekilen törende, benzer acıların bir daha yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınmasının hayati olduğu vurgulandı. Şehit madencilerin anısı, emek ve dayanışma bilinciyle yaşatılmaya devam edecektir.

ZİYARET

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü Armutçuk Müessesesi İşletme Müdürlüğü'nde görev yapan meslektaşlarımız ziyaret edilmiştir. Gerçekleştirilen ziyarette meslektaşlarımızla bir araya gelinerek çalışma hayatına ve mesleğe ilişkin güncel konular ele alınmıştır.

Ziyaret kapsamında meslektaşlarımızın yaşadığı sorunlar, mesleki çalışma koşulları ve çözüm önerileri üzerine karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur. Samimi bir ortamda gerçekleşen görüşmede mesleki dayanışmanın güçlendirilmesi ve meslek alanına ilişkin ortak sorunların çözümüne yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

ZİYARET

İşyeri ziyaretleri kapsamında ER MADEN Alacağzı Kömür İşletme ve Kontrol Müdürü Nuh Baş, Oda Yönetimi tarafından ziyaret edilmiştir. Gerçekleştirilen ziyarette mesleki konular, sektördeki gelişmeler ve meslektaşlarımızın çalışma hayatında karşılaştığı sorunlar üzerine karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Samimi bir ortamda gerçekleşen görüşmede meslek alanına ilişkin değerlendirmeler yapılmış, meslektaşlarımızın talepleri ve önerileri dinlenmiştir. Nazik ev sahiplikleri ve samimi sohbetleri için Nuh Baş'a teşekkür ederiz.

ZİYARET

İşyeri ziyaretleri kapsamında Bahadır Kömür ve Madencilik İşletme Müdürü Levent Yılmaz ve işletmede görev yapan meslektaşlarımız ziyaret edilmiştir. Gerçekleştirilen ziyarette mesleki konular, sektördeki güncel gelişmeler ve meslektaşlarımızın çalışma hayatında karşılaştığı sorunlar üzerine karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Samimi bir ortamda gerçekleşen görüşmede meslektaşlarımızın talep ve önerileri dinlenmiş, mesleki dayanışmanın güçlendirilmesi ve ortak sorunların çözümüne yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. Nazik ev sahiplikleri ve samimi sohbetleri için kendilerine teşekkür ederiz.

KÖMÜR KONGRESİ HAZIRLIKLARI

Şubemiz tarafından 23-24-25 Eylül 2026 tarihlerinde Zonguldak'ta düzenlenmesi planlanan Türkiye 24. Uluslararası Kömür Kongresi ve Sergisi'ne yönelik hazırlık çalışmaları kapsamında Danışma Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda kongrenin bilimsel içeriği, oturum başlıkları, ulusal ve uluslararası katılımın artırılması, sergi organizasyonu ve etkinliğin genel programına ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur. Danışma Kurulu üyeleri, kongrenin sektör, akademi ve kamu kurumları açısından sağlayacağı katkılar üzerine görüş ve önerilerini paylaşmıştır.

Türkiye'nin kömür ve enerji alanındaki bilimsel birikiminin paylaşılmasına ve sektör paydaşlarının bir araya gelmesine katkı sunması hedeflenen kongre için hazırlık çalışmalarının önümüzdeki süreçte de devam edeceği ifade edilmiştir.

ZİYARET

Zonguldak Çağdaş Hekim Grubu, yeni seçilen Yönetim Kurulumuzu tebrik etmek amacıyla Odamıza bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Ziyarete, Zonguldak Çağdaş Hekim Grubu adına Dr. Kemal Yurtbay ve Doç. Dr. Metin Peh-

livan, toplumun genel refahını korumayı hedefleyen “Toplum Sağlığı” alanında farkındalık kampanyaları düzenlemek, eğitim faaliyetleri yürütmek, politika savunuculuğu yapmak ve koruyucu sağlık hizmetlerine erişimi artırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştireceklerini ifade etmişlerdir.

Ayrıca, toplumsal ve demokratik değerlerin güçlendirilmesine yönelik yürütülecek çalışmalarda Odamız ile iş birliği içerisinde olacaklarını dile getirdiler.

Nazik ziyaretleri ve iyi dilekleri için kendilerine teşekkür eder, yürüttükleri çalışmalarında başarılar dileriz.

GENEL MERKEZ DANIŞMA KURULU TOPLANTISINA KATILIM

Genel Merkezimizin 49. Dönem 7. Danışma Kurulu toplantısına katılım sağlanmıştır. Toplantıya Şube Yönetim Kurulu Başkanımız Levent Yağcıoğlu ve II. Başkanımız Hanefi Oruç katılmıştır.

Ayrıca Zonguldak Şubemizin önceki dönem başkanları Vedat Didari, Enver Karaçam, Kemal Reşit Kutlu, Çağlar Öztürk ve Erdoğan Kaymakçı da toplantıya katılım sağlamıştır.

Diğer taraftan Bolu İl Temsilcimiz Fazıl Şol-

pan, Bolu İl Temsilci Yardımcımız Barış Aksakal, Bolu Mengen İlçe Temsilcimiz Kerim Cafer Zat ve Bartın Amasra İlçe Temsilcimiz Kubilay Yıldırım de toplantıda yer almıştır.

Oda Genel Başkanımız Ayhan Yüksel, Genel Merkez Yönetim Kurulu ve Danışma Kurulu üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda; 50. Dönem Oda politikaları ile meslek alanımıza ilişkin güncel gelişmeler ve örgütlenme çalışmaları değerlendirilmiştir.

ZONGULDAK DEMOKRASİ PLATFORMU'NDAN ADALET ÇAĞRISI

Zonguldak Demokrasi Platformu'nun bileşenleri tarafından 13:30'da Madenci Anıtı önünde ger-

çekleştirilen "Halkın Demokratik İradesine İpotek Konulamaz, Adalet İstiyoruz" konulu basın açıklamasına kurumumuz da katılım sağlamıştır.

Toplumsal adalet, demokratik haklar ve halk iradesinin korunmasına yönelik vurguların öne çıktığı açıklamada, hukukun üstünlüğü ve demokratik değerlerin önemine dikkat çekilmiştir.

Yönetim Kurulu Başkanımız Levent Yağcıoğlu ile II. Başkanımız Hanefi Oruç'un da yer aldığı etkinlikte, ortak bir duruş sergilenerek adalet talebi güçlü bir şekilde ifade edilmiştir.

KÖMÜR KONGRESİ TANITIM ÇALIŞMALARI

8-11 Nisan 2026 tarihleri arasında İstanbul TÜ-YAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde düzenlenen Maden Türkiye 2026 12. Uluslararası Madencilik, Tünel İnşa, Makine Ekipmanları ve İş Makineleri Fuarı'na katılım sağlanmıştır. Söz konusu fuarda; 23-24-25 Eylül 2026 tarihlerinde gerçekleştirilecek olan Türkiye 24. Uluslararası Kömür Kongresi

ve Sergisi'nin tanıtımına yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

Bu kapsamda; Yönetim Kurulu Başkanımız Levent YAĞCIOĞLU, Yönetim Kurulu Genel Sekreterimiz Doç. Dr. Serdar YILMAZ, Kömür Kongresi Yürütme Kurulu Başkanımız Nevzat ÜNLÜ, Yürütme Kurulu Başkan Yardımcıları Dinçer ACUN ve Hanefi ORUÇ ile Maden Komisyonu Başkanımız Prof. Dr. Kemal BARIŞ'tan oluşan heyet fuara katılım sağlamıştır.

Heyetimiz tarafından fuar süresince ilgili firmalarla görüşmeler gerçekleştirilmiş; kongreye ilişkin bilgilendirmeler yapılmış, delege katılımı ve stant organizasyonlarına yönelik anlaşmalar sağlanmıştır.

**boşunamı
okuduk**

METAL MADEN FİYATLARI

MADEN FİYATLARI

Fiyatlar aksi belirtilmedikçe metrik ton cinsinden verilmiştir. Limanı belirtilmeyen CIF teslimatın boşaltma limanları, Avrupa'daki belli başlı ticaret limanlarıdır. Endüstriyel minerallerin fiyatları kalite, kaynak, miktar ve diğer satınalma koşullarına göre geniş aralıklar içinde değişmektedir.

ALTIN	
LMB, ons	4.613,00\$
ALUMİNYUM	
LMB %99.7	3.522,00
ANTİMUAN	
▪ %99,65 Sb, FOB	20.889\$
▪Konsantre %99,65 Sb ve üzeri	30.750\$
ARSENİK	
▪LMB, Metal, Serbest piyasa, kg	9,34\$
BAKIR	
LMB	12.996,50\$
BİZMUT	
Min.%99.99, serbest piyasa, rafine, kg	17,05\$
ÇİNKO	
LMB, Yüksek kalite	3.344,50\$
DEMİR	
▪İnce cevher,%58Fe yüksek kalite Çin limanları,	91,00\$
▪İnce cevher,%62 Fe Çin limanları,	107,86\$
▪Pelet cevheri ,%65 Fe Çin limanları,	119,00\$
GERMANYUM	
Germanyum metal, Rotterdam \$/kg,	2.417\$
Germanyum diokside \$/kg	1.740\$
GÜMÜŞ	
LMB , troy oz,	75,22\$
KADMİNYUM	
▪İngot metal	3.485\$
▪Min.%99.99, serbest piyasa, lb	1.735\$
KALAY	
LMB	49.150\$
KOBALT	
▪Metal, serbest piyasa, lb	55.385\$
▪Kobalt Sülfat, serbest piyasa, ton	12.185\$
KROM	
▪G.Afrika konsantre %40-42 Cr ₂ O ₃ CIF Çin	315+318\$
▪ G.Afrika parça %40-42 Cr ₂ O ₃ CIF Çin	295-300\$
▪Türkiye %46-48 konsantre, CIF Çin	405-420\$
▪Türkiye %38-40 parça CIF Çin	325-330\$
▪Türkiye %40-42 parça CIF Çin	345-350\$
▪Arnavutluk %40-42 parça CIF Çin	285-290\$
▪Zimbabve konsantre %48-50 CIF Çin	395-400\$
▪Umman %36-38 parça CIF Çin	265-270\$
▪Pakistan %40-42 parça CIF Çin	340-345\$

KURŞUN	
LMB	1.949,00\$
MAGNEZYUM	
▪ Serbest piyasa, toz, min.%99,8 Mg FOB	2.301,00\$
MANGANEZ	
▪Serbest piyasa, elektrolitik %99,7	2.333\$
▪Avustralya %42Mn index, dmtu metal içeriği	5,51\$
▪ %46 Gabon, dmtu metal içeriği	5,71\$
MOLİBDEN	
▪Çin Molibden oksit, bidonlu, lb Mo%	31,80\$
▪Konsantre %45 Mo, mtu	633,00\$
NİKEL	
▪LMB,	19.365,00\$
▪Nikel cevheri %1,3, %15-25 Fe, Filipin	41-43\$
▪Lateritik cevher %1,2 Ni içeriği Endonezya	27\$
PALADYUM	
LMB, troy ons	1.510\$
PLATİNYUM	
LMB, troy ons	1.975\$
RUBİDYUM	
Rubidyum Karbonat (Rb≥99%), \$/ons	1.039-1.088\$
SELENYUM	
Selenyum toz, kg	37,72\$
TUNGSTEN	
▪ %65 WO ₃ kons., Çin, ton	102.588\$
URANYUM	
Spot piyasa, U ₃ O ₈ , lb	86,50\$
VANADYUM	
Pentoxide, min. %98 V ₂ O ₅ CIF Avrupa, kg	10,00-14,0\$
BARİT	
▪Boya kalitesi mikronize. %96-98, 350 mesh UK,	200-220€
▪Boya kalitesi Çin parça	225-250\$
▪Türkiye tüvenan S.G. 4,2 FOB Mersin/İskenderun	110-120\$
▪Sondaj kalitesi, FOB Morocco	86-95\$
BENTONİT	
▪Döküm kalitesi, FOB Milos	60-80€
▪Kedi toprağı,1-5mm FOB Avrupa	40-62€
▪Kedi toprağı, öğütülmüş, kurutulmuş, FOB Hindistan	32-35\$
FELDSPAT	
▪Ham, -10mm, bulk Türkiye, FOB Güllük Na-Feld.	22-23\$
▪Cam kalitesi, -500 mikron torbalı, FOB Güllük	70\$
▪-150 mikron	53-55\$
FLORİT	
▪Kuru bazda, CIF ABD körfezi, Asidik filtrekeki	260-270\$
▪Meksika, FOB Tampico, Asidik filtrekeki	400-450\$
▪Güney Afrika, FOB Durban, min. %85 CaF ₂	440-490\$
▪Metalurjik, %75-85 FOB Çin	360\$

▪ Metalurjik, Min. %90 CaF ₂ FOB Çin	460-500\$
FOSFAT	628,25\$
DAP (Diammonium fosfat) FOB ABD Limanları	152,50\$
%70 BPL Fas Kazablanka,	
KÜKÜRT	950\$
Kimyasal kullanım Çin	
LİTYUM MİNERALLERİ	22.694\$
▪Lityum karbonat, %99,5 Li ₂ CO ₃ , batarya için	21.79\$
▪Lityum hidroksit 56,5%LiOH batarya, Jap. Kore	2.600\$
▪Spodumen kons. min %6 Li ₂ O CIF Çin	970\$
▪Spodumen cevher %3-4 Li ₂ O CIF Çin	147.643\$
▪ Metal Lityum, min. %99 Li, batarya kalitesi	
NADİR TOPRAK ELEMENTLERİ	1.908\$
▪Seryum Oksit, %99, FOB Çin,	747,89\$
▪Lantanyum Oksit, %99,9, FOB Çin,	109.604\$
▪Neodiyum Oksit, %99,5, FOB Çin,	2.192\$
▪Samaryum Oksit %99.9, FOB Çin,	2.836\$
▪ Lantanyum/Seryum metal batarya için PERLİT	
▪ Ham, kırılmış, sınıflandırılmış, bulk FOB Türkiye	100-110\$
▪ Bulk, FOB Doğu Akdeniz	75-80€
TİTANYUM	
▪İlmenit, min,%46 TiO ₂ , bulk kons. FOB Avust.	230\$
▪Rutile, min, %95TiO ₂ , bulk kons. torbalı,	
FOB Avustralya	955\$
VERMİKÜLİT	
G.Afrika, bulk FOB Hindistan	590\$
ZİRKON	
▪Min. %65 ZrO ₂ CIF Çin silikat	1.773\$
▪Zirkonyum karbonat Zr(Hf) ₂ O ₇ ≥%40	2.4740\$
▪Zirkonyum sünger, kg	19,41\$

KISALTMALAR

lb : (libre) : 453,59237 gram

s.ton (kısa ton) : 907,2 kg

şişe=34,5 kg

BPL= P₂O₅ / 0,45

UK = İngiltere

1 ons (troy oz) altın/gümüş : 31,1034807gram

Dmtu : kuru metric ton ünit

LMB = Londra Metal Borsası

CIF : Nakliye ve sigorta dahil fiyat

FOB (Free on board),: Limanda Bordo'ya teslim fiyatı

FOR (Free on Rail) : Tren vagonuna kadar teslim fiyatı.

FOT: Belirtilen noktada kamyon üzerinde teslim.

CFR : İstenen alıcı limanında teslim kademeye kadar olan navlun-nakliye satıcıya ait

Yurtiçi Linyit Kömür Fiyatları (TKİ)

Fiyatlar; tane boyu, teknik özellikler ve yıkanma durumuna göre farklılık göstermektedir. Verilen fiyatlar belirtilen üretim yeri için özelliklere bağlı olarak değişen en alt ve en üst fiyatlardır. KDV hariç FOB fiyatlarıdır.

Üretim Yeri / Boyut	TL/ton
Kütahya-Tavşanlı (GLİ) 0,5-18 +18 10-18	4.280-4.730 4.730 3.310
Manisa-Soma 0,5-18 +18 10-18	3.900 4.400-4.850 4.400-4.850

Yurtiçi Taşkömürü Fiyatları (TTK)

Fiyat aralığı; tane boyu, nem, kül, uçucu madde, sabit karbon, kükürt oranı, kalori ve yıkanma durumuna göre belirlenmiş olup, müesseselere göre değişiklik göstermektedir. Ortalama KDV HARIÇ fiyatlardır.

Özellik	KDV hariç TL/ton
18/150	Kozlu(6600Kcal) : Paketli :7.992,5 Dökme :7.492,97 Karadon (6900Kcal): Paketli :7.992,5 Dökme :7.492,97 Armutçuk(7400Kcal):Paketli :9.890,72 Dökme :9.391,19 Amasra (6000Kcal): Paketli :7.492,97 Dökme : 6.993,44
0-10	Armutçuk (5800Kcal):9.191,38 Amasra (5500Kcal) :7.193,25
10-18	Armutçuk (7400Kcal) : Paketli: 9.890,72 Dökme: 9.391,19 Amasra (6000Kcal) : Paketli: 7.492,97 Dökme: 6.993,44

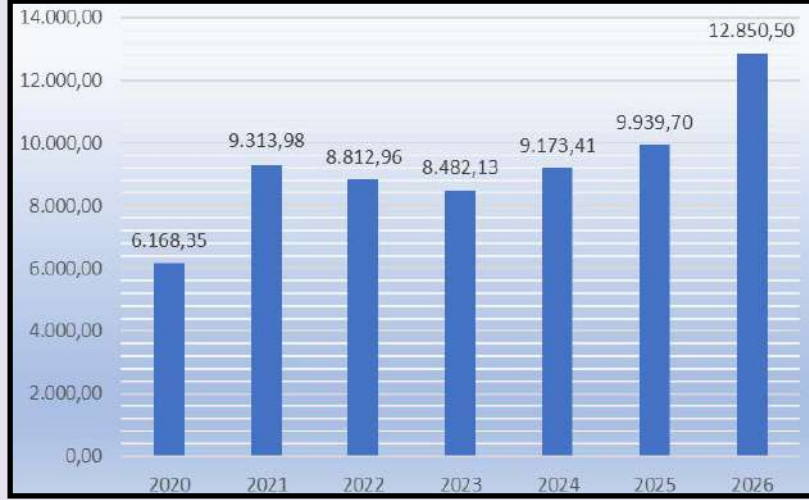
BAZ METALLERİN YILLARA GÖRE ORTALAMA FİYATLARI (Londra Metal Borsası)

METAL	ALÜMİNYUM	BAKIR	KURŞUN	NİKEL	KALAY	ÇİNKO	ALTIN	GÜMÜŞ
YIL	\$/ton	\$/ton	\$/ton	\$/ton	\$/ton	\$/ton	\$/ons	\$/ons
2009	1.664	5.148	1.718	14.646	14.053	1.654	956,96	15,01
2010	2.172	7.534	2.147	21.829	20.387	2.160	1.233,90	17,06
2011	2.398	8.836	2.400	22.887	26.094	2.193	1.616,33	35,10
2012	2.012	7.941	2.061	17.530	21.094	1.950	1.648,22	31,99
2013	1.849	7.325	2.141	15.015	22.302	1.910	1.406,26	23,81
2014	1.866	6.861	2.095	16.859	21.877	2.164	1.247,47	18,54
2015	1.688	5.495	1.786	11.848	16.051	1.932	1.160,06	15,68
2016	1.603,44	4.862,32	1.869,91	9.591,00	17.964,84	2.089,98	1.251,00	17,01
2017	1.967,30	6.161,86	2.316,55	10.399,97	20.080,79	2.893,08	1.257,57	17,05
2018	2.109,19	6.525,10	2.242,83	13.098,31	20.147,53	2.924,03	1.268,40	15,42
2019	1.791,04	6.004,10	1.996,60	13.899,17	18.651,21	2.548,02	1.392,60	16,21
2020	1.701,61	6.168,35	1.824,00	13.772,34	17.132,16	2.271,80	1.769,64	20,52
2021	2.195,72	9.313,98	2.204,40	16.923,55	32.580,53	3.004,57	1.798,61	25,04
2022	2.706,10	8.812,96	2.151,91	25.615,58	31.340,35	3.483,74	1.800,09	21,64
2023	2.250,85	8.482,13	2.135,87	21.485,00	25.932,70	2.647,87	1.948,74	23,11
2024	2.402,27	9.173,41	2.069,14	16.652,17	30.083,35	2.784,59	2.384,56	27,96
2025	2.624,99	9.939,70	1.962,03	15.149,12	34.080,38	2.866,02	3.479,40	41,20
Ocak 2026	3.174,55	13.087,29	1.996,81	17.832,14	49.864,29	3.219,40	4.981,90	103,20
Şubat 2026	3.064,53	12.966,48	1.915,03	17.125,00	48.623,00	3.319,48	5.222,30	90,00
Mart 2026	3.369,34	12.497,73	1.878,82	17.082,27	47.473,18	3.186,77	4.608,40	72,70

ALATIN VE GÜMÜŞ İTHALAT VERİLERİ (KG)

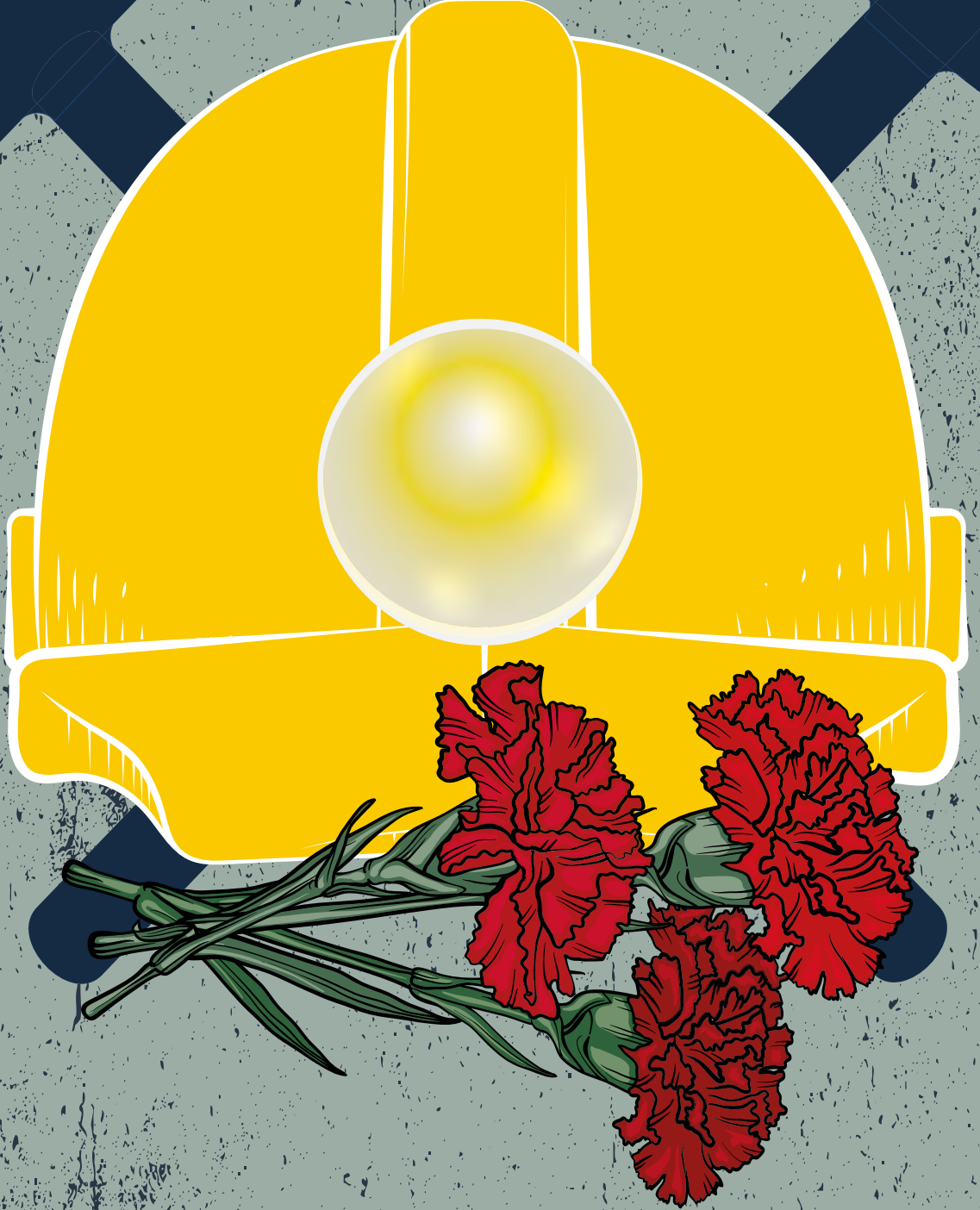
Üretim Yeri / Boyut	2022	2023	2024	2025
ALTIN	256.843	314.778	124.495	123.860
GÜMÜŞ	833.678	1.149.651	423.733	853.025

BAKIR FİYATLARI / 2020-2026 (\$/ton)

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ
KAYASATIR

YİTİRDİKLERİMİZ

BAYRAM SITKI GÜMÜŞALAN [5807]

1945 – DURUCA
1966 – İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
10.01.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

DAVUT ARSLAN [1013]

1941 – KARŞIYAKA
1964– İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
12.01.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

TAHİR MEHMET PARLAK [334]

1929– MURATPAŞA
1955 – ZONGULDAK KARAEMLAS ÜNİVERSİTESİ
15.01.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

MEHMET FİKRET ÖZBİLGİN (2190)

1949 – YEŞİLYURT
2075 – İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
21.01.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

BEKİR ULVİ ZEYNELOĞLU [1744]

1946– ARAPGİR
1972 – İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
26.01.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

AKIN KURDOĞLU [1602]

1935 – ARHAVİ
1971– İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
08.02.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

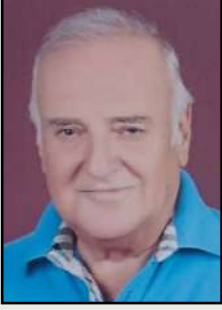
CAN YILDIRIM [20225]

1990 – DİVRİĞİ
2018 – SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
12.02.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

BURHAN AYDOĞDU [2201]

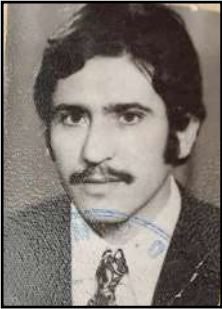
1950 – KALKANTEPE
1975– İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
13.02.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

ERTÜRK OKYAY [985]

1939 – BEŞİKTAŞ
1964 – İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
14.02.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

MUSTAFA BİLDİK [4753]

1939 – SULUOVA
1988 – DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
01.03.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

ALİ KURŞUN [1793]

1948 – SİLİFKE
1972 – İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
13.03.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

MEHMET KAYAR [17203]

1991 – BİGA
2014 – İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
26.03.2026 tarihinde hastalık sebebi ile vefat etti.

Bültende yer almasını istediğiniz konuları “BÜLTEN” başlığı ile maden@maden.org.tr adresine iletebilirsiniz.

TMMOB

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
ZONGULDAK ŞUBESİ

12. MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİM ÇALIŞTAYI

31 Ocak 2026 Cumartesi, Zonguldak Maden Mühendisleri Derneği
Saat 10:00-19:00, Yayla Mah. 100.Yıl Gezi Sokak No:19 Merkez/ZONGULDAK

ORTA ÖĞRETİMDEN LİSANS EĞİTİMİNE GEÇİŞ

LİSANS EĞİTİMİNİN DURUMU

ÜNİVERSİTE-SEKTÖR İŞ BİRLİĞİ

FİNANSAL YAPI VE AKADEMİK HAKLAR

MADENCİLİKTE GELECEK PERSPEKTİFLERİ